O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV. №

2011 ЙИЛ – КИЧИК БИЗНЕС ВА ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИК ЙИЛИ

ҚОНУНЧИЛИК ВА ҲУҚУҚ-ТАРТИБОТ УЧУН!

POSTDA

O'zbekiston Respublikasi IIV nashri

Gazeta 1930-yil 12-maydan chiqa boshlagan • E-mail:urmvd@inbox.uz • 2010-yil 11-dekabr, shanba • №50 (3891)

МАМЛАКАТИМИЗНИ МОДЕРНИЗАЦИЯ ҚИЛИШ ЙЎЛИНИ ИЗЧИЛ ДАВОМ ЭТТИРИШ – ТАРАҚҚИЁТИМИЗНИНГ МУҲИМ ОМИЛИДИР

Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 18 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси

Ассалому алайкум, азиз ватандошлар!

Қадрли дўстлар!

Хонимлар ва жаноблар!

Шу кунларда Асосий Қонунимиз – Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 18 йиллиги мамлакатимизда тантанали равишда байрам қилинмоқда.

Давлатимиз ва халқимиз ҳаётида том маънода тарихий сана бўлган ушбу айём ҳақида гапирар эканмиз, биз Конституциямизнинг бугунги Ўзбекистон давлатчилигининг тикланиши ва ривожланишидаги беқиёс ўрни ва аҳамиятини юксак баҳолаймиз. Ва шу аснода мустақилликнинг биринчи кунларидан бошлаб ўз олдимизга қўйган эзгу мақсадга эришиш, яъни юртимизда ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига асосланган ҳуқуқий демократик давлат қуриш, инсон, унинг манфаатлари, ҳуқуқ ва эркинликлари энг олий қадрият ҳисобланадиган фуқаролик жамиятини шакллантиришда Конституциямизнинг мустаҳкам пойдевор бўлиб келаётганини мамнуният билан эътироф этамиз.

Бугун Ўзбекистонимиз босиб ўтган мустақил тараққиёт йўлини холисона баҳолар эканмиз, ўтган давр мобайнида биз эришган, дунё жамоатчилиги тан олган оламшумул ютуқ ва марралар, авваламбор, изчил ривожланаётган иқтисодиётимиз ва унинг барқарор ўсиш суръатлари, аҳоли фаровонлигининг йилдан-йилга ошиб, жаҳон ҳамжамиятида мамлакатимиз обрў-эътиборининг тобора юксалиб бораётгани – буларнинг барчаси Конституциямизнинг асосига қўйилган, чуқур ва пухта ўйланган мақсад, принцип ва нормаларнинг ҳаётбахш самараси, десак, ҳеч қандай муболаға бўлмайди.

Қисқача айтганда, биз танлаган ва "ўзбек модели" деб ном олган мамлакатимизнинг тараққиёт йўли нақадар тўғри эканини бугун ҳаётнинг ўзи яққол тасдиқлаб бермоқда.

Биз ўз умрини ўтаб бўлган мустабид, буйруқбозлик ва режали-тақсимот тизимидан қанчалик узоқлашганимиз сари, миллий тараққиёт моделимизнинг асосини ташкил этадиган тамойил ва нормаларнинг нечоғлик тўғри эканига бўлган ишончимиз шу қадар ортиб бормоқда.

Бу тамойиллар, биринчи навбатда, ҳаётимизни мафкурадан тўла холи қилиш, коммунистик қолип ва қарашлардан воз кечиш, қонуннинг ҳамма учун устувор бўлиши, давлатнинг бош ислоҳотчи ролини ўзига олиши, инқилобий эмас, аксинча, тадрижий тараққиёт йўлидан ривожланиш, яъни ислоҳотларни "Янги уй қурмай туриб, эскисини бузманг" деган принцип асосида изчил ва босқичма-босқич амалга ошириш, шунингдек, кучли ижтимоий сиёсат юритиш каби қоидаларни ўз ичига олади.

Ана шу тамойилларга амал қилган ҳолда, биз ўтган давр мобайнида ҳақиқатан ҳам жуда катта тарихий ютуқларга эришдик ва бу билан ҳақли равишда фахрлансак арзийди.

Биз эришган улкан марраларнинг энг муҳими – эски тизимдан бутунлай воз кечиб, мамлакатимизни ислоҳ этиш ва демократлаштириш йўлидан дадил бораётганимиз ва бу жараённинг ҳеч қачон ортга қайтмайдиган қатъий ва изчил тус олганидир.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, бугунги кунда одамларимиз, уларнинг ижтимоий онги, ҳаётга муносабати тобора ўзгармоқда, ватандошларимизнинг сиёсий етуклиги, юртимизда ва дунёда юз бераётган воқеа-ҳодисаларга нисбатан фуқаролик масъулияти, дахлдорлик ҳисси ошиб бормоқда. Ва айнан шуларнинг барчаси мамлакатимизнинг тараққиёт ва фаровонлик йўлидан изчил ривожланиб боришини, янги марраларни қўлга киритишимизни таъминлаётган қудратли ҳаракатлантирувчи куч бўлиб хизмат қилмоқда.

Шу билан бирга, амалга оширган ишларимизни эътироф этган ҳолда, биз бир ҳақиқатни эсдан чиқаришга ҳаққимиз йўқ, деб ўйлайман: **яъни, ҳаёт ҳеч қачон бир жойда тўхтаб турмайди.**

Босиб ўтган йўлимизни ва мамлакатимизнинг дунёда содир бўлаётган туб ўзгаришлар жараёнида тутган ўрнини холис ва танқидий баҳолар эканмиз, биз эришган ютуқларимизга маҳлиё бўлиб қолмаслигимиз, ортиқча ҳаволаниш ва хотиржамлик туйғусига берилмаслигимиз зарур. Бугун биз яшаётган глобаллашув ва тобора кучайиб бораётган рақобат асрида фақат чуқур ислоҳотлар ва модернизация йўлидан тинимсиз ва қатъият билан ривожланиб бориш натижасида ўз олдимизга қўйган истиқболли мақсадларга – **тараққий топган, фаровон яшаётган демократик давлатлар қаторига кириш, халқимиз учун муносиб ҳаёт даражасини таъминлашга эриша оламиз.**

(Давоми 2-бетда).

Пойтахтимиздаги "Ўзбекистон" халқаро анжуманлар саройида 7 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 18 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Унда давлат ва жамоат арбоблари, фан, маданият ва санъат намояндалари, пойтахт жамоатчилиги, мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган хорижий давлатларнинг элчихоналари ва халқаро ташкилотлар ваколатхоналари вакиллари иштирок этди.

БЕТИМСОЛ ЮТУҚЛАРИМИЗНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСИ

Йиғилишни Тошкент шаҳар ҳокими А. Тўхтаев очди.

Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳияси янграйди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов йиғилишда "Мамлакатимизни модернизация қилиш йўлини изчил давом эттириш – тараққиётимизнинг муҳим омилидир" мавзуида маъруза қилди.

Давлатимиз раҳбари мамлакатимизда истиқлол йилларида демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш, фуқаролик жамиятини шакллантириш йўлида эришаётган барча ютуқларимиз, ҳаётимизга янгича мазмун бағишлаётган ислоҳотлар замирида Конституциямизда мустаҳкамланган ҳуқуқ ва асосий тамойиллар мужассам эканини алоҳида таъкидлади.

Эркин ва фаровон жамият қуриш, Ватанимизнинг салоҳияти ва қудратини, халқимизнинг турмуш даражасини юксалтириш борасида эришаётган барча муваффақиятларимиз Конституциямизда белгилаб қўйилган ҳуқуқий асосларга қатъий амал қилиб келаётганимизнинг самарасидир.

Мамлакатимизни ислоҳ этиш ва демократлаштириш жараёни ҳеч қачон ортга қайтмайдиган, қатъий ва изчил тус олгани, одамларимизнинг сиёсий ва фуқаролик фаоллиги ошаётгани, онгу тафаккури юксалиб, Ватан тақдирига дахлдорлик туйғуси, эртанги кунга ишончи ортиб бораётгани бунинг яққол тасдиғидир.

(Давоми 3-бетда).

ШАРАФЛИ КАСБ ҲАМИША ШАРАФЛАНАВЕРАДИ

Мамлакатимизда ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамиятини барпо этишда Ўзбекистон Республикаси Конституцияси халқимизнинг фаровон ҳаёт кечириши ва тинчлик-хотиржамлигининг ҳуқуқий асоси, кафолати ҳисобланади. Мана, 18 йилдирки, у бебаҳо ҳуқуқий қадрият ва маданиятларимиз кўзгуси бўлиб хизмат қилмоқда. Фуқароларимизнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, давлатимизни турли жиноий гуруҳларнинг тажовузларидан асраш, диний экстремизм ва терроризм хавфидан халқимизни муҳофаза этиш, наркобизнес ҳамда одам савдоси каби оғир жиноятларга қарши курашишда ҳуқуқ-тартибот идоралари, хусусан, ички ишлар идораларининг ҳам ўрни беқиёсдир.

Чунончи, истиқлол йилларида ички ишлар идоралари тизимида жуда катта ўзгаришлар амалга оширилди. Ислоҳотлар самараси ўлароқ, эл-юрт осойишталиги, фуқаролар хавфсизлигини таъминлаш йўлида қатор ижобий натижалар қўлга киритилди. Тизим таркиби жисмонан соғлом, маънавий етук, фидойи, ватанпарвар, ёш ходимлар билан жамланаётгани боис, жиноятчиликнинг олдини олиш ва унга қарши тезкор курашиш имкониятлари ортмоқда. Қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш йўлида ҳам соҳа ходимларининг меҳнати беқиёс. Уларнинг машаққатли хизматлари Юртбошимиз ва ҳукуматимиз томонидан муносиб баҳоланаётгани дилларга ғурур ва ифтихор бағишлайди.

Ватан ҳимоячилар куни, Мустақиллик байрами ҳамда Ички ишлар идоралари ходимлари куни арафасида ўз вазифасини бажариш вақтида мардлик, фидойилик ва жасорат намуналарини кўрсатган ва хизматда ҳамкасбларига ўрнак бўлаётган бир гуруҳ ички ишлар ходимларига Президентимизнинг фармонлари билан давлатимизнинг юксак мукофотлари берилади. Жорий йилда ҳам Юртбошимизнинг Фармонига асосан ҳамкасбларимиздан бир гуруҳи Мустақиллигимизнинг 19 йиллиги арафасида Ватанимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирланди. Анъанага мувофиқ, бугун ана шу мукофотлар ўз эгаларига тантанали равишда топширилади.

...Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Маданият саройи байрамона безатилган: саройга кираверишда намунавий-кўргазмали оркестр барчани байрам шодиёнасига чорларди. Бирин-кетин ИИВ бош бошқарма, бошқарма ва мустақил бўлимлари раҳбарлари, шахсий таркиби ҳамда ички ишлар идоралари фахрийлари Конституция қабул қилинганлигининг 18 йиллигига бағишланган тантанали байрам йиғилишида иштирок этиш учун ташриф буюришди.

Маданият саройига республика Ички ишлар вазири, генерал-лейтенант Б. Матлюбов ҳамда вазир ўринбосарлари кириб келишди. Оркестр садолари остида Ўзбекистон Республикаси Давлат байроғи олиб кирилди. Давлатимиз мадҳияси янгради.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазири, генерал-лейтенант Б. Матлюбов тантанали йиғилишни очди ва йиғилганларни байрам билан самимий табриклаб, жумладан шундай деди:

– Кўплаб ривожланган мамлакатлар томонидан тан олинган ҳамда ҳуқуқий демократик ва фуқаролик жамиятининг муҳим шартларини ўзида мужассам этган Бош қомусимиз мамлакатимизни халқаро майдонда муносиб ўрин эгаллашига, жаҳон афкор оммаси олдида юксак нуфузга эга бўлишига мустаҳкам замин яратди. Шу боис, Президентимиз Ислом Каримов шу йилнинг 22 сентябрь куни БМТ Бош Ассамблеясининг Мингйиллик ривожланиш мақсадларига бағишланган ялпи мажлисида нутқ сўзлаб, саммит иштирокчиларига Мингйиллик декларациясида белгиланган мақсадларга эришиш йўлида Ўзбекистонда амалга оширилаётган ишлар ва эришилган натижалар тўғрисида алоҳида тўхталиб ўтдилар. Бу ютуқлар замирида эса айнан Конституциямиз берган имкониятлар ётибди, десак асло муболаға бўлмайди. Озод ва обод Ватанимизда ижтимоий-иқтисодий жабҳаларда босқичма-босқич, изчиллик билан ўтказилаётган ислоҳотлар ҳам Конституциямизнинг асосий принцип ва қоидалари негизида қабул қилинган қонун ҳамда дастурлар асосида амалга оширилмоқда. Зеро, Конституциямиз қонунчиликнинг барча соҳалари учун асосий манба бўлиб хизмат қилмоқда.

Шундан сўнг мамлакатимизда тинчликни таъминлаш, барқарорлик ва жамоат тартибини мустаҳкамлаш борасидаги хизмат бурчини бажариш чоғида мардлик, жасорат, фидойилик кўрсатган ходимлар, «Маҳалла посбони» жамоат тузилмаси аъзоларига мукофотларни топшириш маросими бошланди. Президентимиз Ислом Каримовнинг ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларининг бир гуруҳини мукофотлаш тўғрисидаги фармони ўқиб эшиттирилди.

Республика Ички ишлар вазири, генерал-лейтенант Б. Матлюбов Ватанимизнинг юксак орден ва медалларини бирин-кетин ўз эгаларига топширди.

(Давоми 4-бетда).

ВАТАНИМИЗНИНГ ЮКСАК МУКОФОТЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

Президентимиз Ислом Каримов 7 декабрь куни Оқсаройда бир гуруҳ юртдошларимизга Ватанимизнинг юксак мукофотларини топширди

Энг улуғ ва энг азиз байрамимиз – Ватанимиз мустақиллигининг 19 йиллиги арафасида Президентимиз Ислом Каримовнинг фармонларига мувофиқ, юртимиз тараққиётига катта ҳисса қўшган, мамлакатимиз иқтисодий салоҳиятини юксалтириш, эл-юртимиз тинчлиги ва осойишталигини янада мустаҳкамлашда ўрнак ва намуна кўрсатган бир гуруҳ юртдошларимиз Ватанимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирланган эди.

Оқсарой қароргоҳида 7 декабрь куни ана шу юксак мукофотларни тантанали топшириш маросими бўлди.

– Аввало, мана шу муҳташам залда тўпланиб турган сиз, азизларни халқимиз кенг нишонлаётган Конституция куни билан табриклашдан, сизларга ўзимнинг самимий ҳурматимни билдиришдан хурсанд эканимни изҳор этмоқчиман, – деди Президентимиз. – Ватанимизнинг юксак унвонлари, орден ва медаллари билан тақдирланган инсонларни айнан ана шу байрам арафасида қутлаб, давлат мукофотларини топшириш яхши бир анъанага айланди.

Эл-юртимиз олдидаги фарзандлик бурчини бажариш йўлида бутун борлиғини бахш этиб, ўзининг фидойи меҳнати, муносиб хизмати билан бошқаларга ўрнак ва намуна бўлиб келаётган сиз каби инсонлар билан учрашиш, уларнинг қўлини сиқиб, бағримга босиб муборакбод этиш, мен учун катта бахтдир.

Барчангиз яхши хабардорсиз, халқимиз, мамлакатимиз дуч келган айрим қийинчиликларга қарамасдан, жорий йил биз учун ҳар томонлама баракали, омадли бўлди. Буни машаққатли меҳнат ва катта фидойилик эвазига эришган ютуқ ва марраларимиз амалда тасдиқлаб бермоқда.

Миришкор деҳқон ва фермерларимизнинг ҳалол меҳнати ва омилкорлиги билан юртимиз бўйича қарийб 7 миллион тонналик улкан ғалла хирмони бунёд этишга эришдик. Айниқса, барча вилоят ва туманлар ўз шартнома мажбуриятларини шараф билан адо этгани, кўплаб фермер хўжаликлари ҳосилдорликни 55-67 центнерга етказгани мисолида буни яққол кузатиш мумкин.

Пахтачилик соҳасини оладиган бўлсак, деҳқонларимиз 3 миллион 400 минг тоннадан зиёд ҳосил етиштиргани ва унинг 90 фоизи юқори навларга топширилгани, ҳеч шубҳасиз, юртимиз деҳқончилик тарихидаги яна бир ёрқин саҳифа бўлди.

Бу ютуқларга ўз ишининг устаси ва фидойиси бўлган сиз каби минг-минглаб далада ишлайдиган инсонларнинг билим ва тажрибаси билан, меҳнат, меҳнат ва яна бир бор меҳнат ҳисобидан эришдик, – деди Ислом Каримов. – Бошқа соҳаларда ҳам, саноатни оласизми, қурилиш, йўл қурилиши ёки кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни оласизми, бизга қувонч бағишлаб, бошқаларнинг ҳавасини тортаётган бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози даврида кўпгина мамлакатларда иқтисодий ўсиш суръатлари пасайиб, ривожланишдан тўхташ ҳолатлари юз бераётган бир пайтда Ўзбекистон дунёдаги саноқли давлатлар қаторида барқарор ўсиш суръатларини сақлаб қолмоқда. Жорий йилда юртимизда ялпи ички маҳсулотнинг ўсиш суръати 8,5 фоизни ташкил этаётгани бунинг ёрқин далилидир. Ишонаман, янги 2011 йилда ҳам, иншооллоҳ, ўсиш суръатларимиз бундан кам бўлмайди.

Биз учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган таълим-тарбия соҳасини оладиган бўлсак, таълим муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, янги ўқув масканлари барпо этиш бўйича қилинаётган улкан ишлар ҳақида ҳар бирингиз ўз шаҳар ва қишлоғингиз ҳаётидан кўплаб мисолларни келтиришингиз мумкин, деб таъкидлади Юртбошимиз.

Тиббиёт соҳаси учун давлат бюджетидан 1 триллион 700 миллиард сўмдан ортиқ, яъни 2009 йилга нисбатан 30 фоиз, 2008 йилга нисбатан эса икки баробар кўп маблағ сарфлангани инсон ҳаёти ва саломатлиги биз учун энг катта бойлик эканининг яна бир амалий намоёнидир.

(Давоми 3-бетда).

МАМЛАКАТИМИЗНИ МОДЕРНИЗАЦИЯ ҚИЛИШ ЙЎЛИНИ ИЗЧИЛ ДАВОМ ЭТТИРИШ – ТАРАҚҚИЁТИМИЗНИНГ МУҲИМ ОМИЛИДИР

Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 18 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Парламентимиз палаталарининг шу йил 12 ноябрда бўлиб ўтган қўшма мажлисида баён этилган "Мамлакатимизда демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси"да айнан ана шу вазифалар ўртага қўйилганини таъкидлаш жоиз.

Қуйидаги масалалар бизнинг энг муҳим устувор йўналишларимизга айланиши даркор:

– давлат ҳокимияти ва бошқарувини демократлаштиришга қаратилган конституциявий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, яъни ҳокимиятни ташкил қиладиган Президент – давлат бошлиғи, қонунчилик ва ижро ҳокимияти ўртасида мувозанат ва барқарорликни янада мустаҳкамлаш, суд тизимининг мустақиллиги ва либераллашувини кучайтириш бўйича ислоҳотларни давом эттириш;

– ахборот соҳасида фуқаролар ва инсон ҳуқуқларининг кафолатларини, сайлов эркинлигини таъминлаш ва сайлов қонунчилигини такомиллаштириш;

– демократик қадриятлар ва инсонларнинг қонуний манфаатларини ҳимоя қилишнинг, мамлакатимизда фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг амалда муҳим омилига айланиши зарур бўлган фуқаролик институтларини, нодавлат нотижорат ташкилотлари, жамоат тузилмалари ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, хусусан, маҳалланинг ҳуқуқ ва ваколатларини янада кенгайтириш ва мустаҳкамлаш;

– фақат кенг миқёсли иқтисодий ислоҳот ва ўзгаришларни биз танлаган, ўзини амалда тўла оқлаган тараққиёт моделига ҳамоҳанг равишда давом эттириш иқтисодиётимизнинг барқарорлиги ва зарур ривожланиш суръатларини, ҳаётимиз сифатини ошириш, дунё ҳамжамиятида муносиб ўрин эгаллаш имконини беради.

Ўз-ўзидан равшанки, биз олдимизга қўяётган бундай мураккаб ва улкан вазифаларни амалга ошириш учун анча вақт, балки йиллар талаб қилинади ва буни биз ўзимизга яхши тасаввур этишимиз лозим.

Мен бугунги йиғилишда мазкур Концепцияда кўзда тутилган аниқ йўналишларга батафсил тўхталмоқчи эмасман.

Нега деганда, бу масалаларнинг барчаси ҳозирги вақтда оммавий ахборот воситаларида етарлича кенг ёритилмоқда ва нафақат мамлакатимизда, балки дунё миқёсида ҳам катта қизиқиш ва эътибор билан муҳокама қилинмоқда.

Шу билан бирга, алоҳида таъкидлашни истардимки, энг мураккаб ва масъулиятли вазифа – бу Концепциянинг ўзини ишлаб чиқишдан иборат эмас, албатта. Энг асосий вазифамиз – мамлакатимизни модернизация қилиш ва демократлаштириш бўйича бошланган ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва кенгайтириш, биз ўз олдимизга қўйган юксак тараққиёт марраларига эришиш бўйича Концепцияда белгилаб берилган, аниқ мақсадга қаратилган йўл-йўриқ ва кўрсатмаларни амалга оширишнинг Комплекс дастурини, бошқача айтганда, шу йўналишдаги Стратегияни ишлаб чиқиш ва босқичма-босқич жорий этишдан иборатдир.

Бу ҳақда гапирар эканмиз, фаолиятимиз негизига қўйиладиган ушбу асосий принципларга эътибор қаратиш зарур, деб ҳисоблайман.

Биринчи. Амалга оширилаётган ислоҳотларимизнинг мамлакатимизда кучли фуқаролик жамиятига асосланган ҳуқуқий демократик давлат қуриш бўйича биз танлаб олган йўлнинг мантиқий ва қонуний давоми бўлишини назарда тутган ҳолда, уларнинг узвийлиги, босқичма-босқичлиги ва изчиллигини, бошқача айтганда, тадрижийлигини сақлаш шарт.

Иккинчи. Концепцияда таклиф этилаётган ислоҳот йўналишлари ўзаро узвий боғлиқ экани ва бир-бирини тақозо этишини ўзимиз учун аниқ ва равшан англаб олишимиз даркор.

Шу маънода, лўнда қилиб айтганда, давлат ва жамият қурилишини изчил асосда демократлаштирмасдан, мустақил суд тизимини таъминламасдан туриб, бозор ислоҳотларини амалга ошириш ва иқтисодиётни либераллаштиришга эришиб бўлмайди. Бундай талаб сўз ва ахборот эркинлиги, сайлов эркинлигини таъминлаш ва сайлов тизимини ривожлантириш, фуқаролик жамияти институтларини шакллантириш, энг муҳими, фуқароларимизнинг сиёсий онги, ижтимоий-иқтисодий фаоллиги ва ҳуқуқий маданиятини ошириш масалаларига ҳам бирдек дахлдордир.

Учинчи. Ислоҳотларимизнинг мазмун-мазмуни ҳар бир онгли фикрлайдиган инсон учун очиқ ва тушунарли бўлган, улар шу муқаддас заминда яшаётган ҳар бир фуқаро, ҳар бир инсоннинг амалий ишига айланган тақдирдагина мамлакатимизни янада ислоҳ этиш ва модернизация қилишнинг муваффақиятини таъминлашимиз мумкин.

Шу борада бугун мана шу залда ўтирган сиз азизларни, аввало ёшларимизни, уларнинг тимсолида униб-ўсиб, ҳал қилувчи бунёдкор куч сифатида майдонга чиқаётган, она юртимиз келажагининг эгаси бўлган миллионлаб азму шижоатли фарзандларимизни мен ўзимнинг энг катта умидим ва ишончим деб биламан.

Мен қатъий ишонаман – бизнинг болаларимиз, мамлакатимизни ислоҳ қилишнинг ғоя ва мақсадлари онги ва қалбига яқин бўлган ёшларимиз ана шундай орзу-умидларимизга албатта муносиб бўладилар, шу мақсадларни амалга ошириш учун астойдил курашадилар ва албатта, бу маррани ҳам қўлга киритадилар.

Қадрли дўстлар!

Бундан бир йил муқаддам мана шу муҳташам залда, Конституция кунига бағишланган мажлисда, сизлар билан атрофлича фикр алмашиб, 2010 йилни мамлакатимизда **"Баркамол авлод йили"** деб эълон қилган эдик.

Давлатимиз ва жамиятимизнинг бугунги куни, айниқса, келажаги учун ғоят муҳим бўлган соғлом ва баркамол авлодни тарбиялаш вазифасини ўз олдимизга қўяр эканмиз, аввало, биз яшаётган XXI аср – интеллектуал бойлик, юксак билим ва салоҳият талаб этиладиган, айнан шу қадриятлар устувор аҳамият касб этадиган аср, деган ҳаётий ҳақиқатдан келиб чиққан эдик.

Албатта, ҳозирги кунда тараққиёт йўлидан изчил ривожланиб боришимизда, эзгу мақсадларимизни рўёбга чиқаришда ҳал қилувчи роль ўйнайдиган муҳим бир мезон борки, у ҳам бўлса, инсон капитали, яъни инсон омили, замонавий билим ва касб-ҳунарларни эгаллаган, мамлакатимиз истиқболи учун масъулиятни ўз зиммасига олишга қодир бўлган, ҳаётга дадил қадамлар билан кириб келаётган ёшларимиздир.

Биз қабул қилган, ўсиб келаётган авлодни ҳар томонлама баркамол этиб тарбиялаш дастурида белгиланган улкан ва кенг кўламли вазифаларни қисқа вақт мобайнида, яъни бир йил давомида амалга ошириб бўлмаслиги барчамизга яхши аён. Шу маънода, бу олижаноб мақсад давлатимиз ва бутун жамиятимизнинг доимий ва узоқ истиқболга мўлжалланган устувор вазифасига айланиши ва ҳамиша эътиборимиз марказида туриши лозим.

Кўлами ғоят кенг бўлган ушбу дастур доирасида бажарилган барча ишларни битта маърузада қамраб олиш қийин, албатта, унинг ижроси ҳақида йил якунига бағишлаб жойларда ва марказда бўлиб ўтадиган йиғилишларда атрофлича фикр юритилади. Мен бу ўринда фақат 2010 йилда "Баркамол авлод йили" Давлат дастурининг асосий йўналишлари бўйича амалга оширилган энг муҳим ишлар хусусида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Аввало, **болалар ва ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, уларни баркамол ривожлантиришнинг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлашга қаратилган норматив-ҳуқуқий базани янада такомиллаштириш** масалаларига алоҳида эътибор берилди.

Бу борада, бугунги кун талабларидан келиб чиққан ҳолда, 600 тадан ортиқ норматив-ҳуқуқий ҳужжат тўлиқ инвентаризациядан ўтказилди, уларнинг якуни бўйича амалдаги қонунлар ва норматив ҳужжатларга тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди. Жумладан, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга вояга етмаган болаларнинг жиноий муҳитга тортилишининг олдини олиш мақсадида ёшларга мўлжалланган турли хил ҳордиқ чиқариш муассасалари раҳбарлари ва бошқа масъул шахсларнинг ўрнатилган нормаларга риоя қилиш бўйича жавобгарлигини кучайтириш ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга қаратилган қўшимчалар киритилди.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси томонидан аҳоли, биринчи навбатда, ўқувчи ва талабаларга замонавий ахборот технологиялари асосида ахборот-кутубхона, аввало интернет хизмати кўрсатишни янада яхшилаш мақсадида "Ахборот-кутубхона фаолияти тўғрисида"ги қонун биринчи ўқишда қабул қилинди.

Шулар қаторида "Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси тўғрисида"ги қонуннинг қабул қилиниши албатта катта аҳамият касб этади. "Алкоголь ва тамаки маҳсулотларини тарқатиш ва истеъмол қилишни чеклаш тўғрисида"ги қонуннинг яқин кунларда қабул қилиниши соғлом авлодни шакллантиришда, уларни болалик давридан бошлаб саломатликка путур етказадиган зарарли одатлардан ҳимоя қилишда муҳим омил бўлишини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Айтиш керакки, дастур доирасида ишлаб чиқилган "Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида"ги қонуннинг янги таҳрири лойиҳаси ушбу соҳани янада ислоҳ қилиш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш тизимини такомиллаштиришга қаратилгани билан эътиборлидир.

Маълумки, соғлом авлод деганда, барчамиз биринчи навбатда соғлом наслни тушунамиз. Бу борада ўтган йиллар давомида "Соғлом она – соғлом бола" ғоясини ўзида мужассам этган дастур асосида кенг кўламли чора-тадбирлар ишлаб чиқилиб, ҳаётга жорий этилди.

Оналар ва болалар саломатлигини муҳофаза қилиш, жумладан, пойтахтимиз ва вилоятларимизда замонавий тиббий ускуналар билан жиҳозланган диагностика, скрининг ва перинатал марказлари, янги туғруқ мажмуалари барпо этишга қанча куч ва маблағ сарфланганидан, ўйлайманки, ҳаммангиз яхши хабардорсиз.

Биргина "Она ва бола скрининги" Давлат дастури доирасида бошқа вилоятлар марказлари қаторида Гулистон ва Жиззах шаҳарларида янги скрининг марказлари ташкил этилди. Барча минтақавий марказлар бюджет маблағлари ҳисобидан замонавий диагностика ва лаборатория ускуналари, зарур материаллар билан таъминланди.

Бу ўз навбатида кўплаб ирсий касалликларнинг олдини олиш ва даволашни юқори даражага кўтариш, болаларнинг ирсий хасталиклар билан ва нуқсонли туғилишининг хавфини камайтириш имконини бермоқда.

Шу билан бирга, мамлакатимиз ҳудудларидаги замонавий тиббий ускуналар билан жиҳозланган қишлоқ врачлик пунктлари ва ихтисослаштирилган марказларда деярли барча аҳоли тиббий кўрик ва ультратовуш текширувидан ўтказилди. Бундан ташқари, ҳар ойда мунтазам равишда "Туғиш ёшидаги аёллар, болалар ва ўсмир қизларни соғломлаштириш ҳафталиги" ўтказилмоқда. Жорий йилнинг ўзида туғруқ ёшидаги 7 миллион 800 минг аёл ва 14 ёшгача бўлган 8 миллион 500 минг бола тиббий кўрикдан ўтказилганини қайд этиш лозим.

Бу йил шу борада яна бир ибратли тажриба йўлга қўйилди. Яъни, 12 мингдан ортиқ патронаж ҳамширалари, 8 мингдан зиёд педиатр, неонатолог, акушер ва тиббиёт ҳамшираси хотин-қизлар ва болаларга тиббий хизмат кўрсатиш бўйича янги технологиялар асосида таълим олиб, ўз малакасини оширди.

Маълумки, кейинги йилларда ҳомиладор аёлларни таркибида ҳаётий зарур элементлар бўлган махсус поливитаминлар билан таъминлаш ва шу орқали аҳолининг репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш борасида мисли кўрилмаган профилактик тадбирлар амалга оширилмоқда.

Айтиш керакки, бундай чора-тадбирлар ҳар йили 400 минг нафар ҳомиладор аёлни соғломлаштириш, оналар саломатлигини мустаҳкамлаш, ривожланишида нуқсони бўлган болалар туғилишининг олдини олиш имконини бермоқда.

Шунингдек, юртимизда инсон ҳаёти учун хавфли бўлган бир қатор касалликлар профилактикаси бўйича ҳам улкан ишлар амалга оширилмоқда. Бугунги кунда мамлакатимизнинг барча ҳудудларида болаларнинг 98 фоиздан ортиғи олдини олиш мумкин бўлган инфекцияларга қарши эмланмоқда.

Бунинг натижасида дифтерея, қизамиқ касалликларига чалиниш ҳолатлари кескин камайганини айтиш даркор. 2010 йилда юқумли касалликлар билан оғриш ҳолатлари, жумладан, менингокок инфекцияси 28 фоизга, эпидемик паротит 27 фоиз, вирусли гепатит 13 фоизга камайгани ана шундай тадбирлар самарасидир.

Мамлакатимизда ўтказилган яна бир кенг кўламли тадбир – полиомиелитга қарши эмлаш миллий кунлари давомида 15 ёшгача бўлган 4 миллион бола эмланди. Бизга қўшни бўлган давлатларда айнан шу масалада нохуш вазиятлар юзага келган бир шароитда бундай тадбирлар полиомиелит билан касалланишнинг олдини олиш имконини берганини, бунинг аҳамиятини албатта барчамиз яхши англаймиз.

Бир қатор нуфузли халқаро институтларнинг баҳолашича, Ўзбекистон дунёнинг 125 давлати орасида хотин-қизлар учун қулай шароитлар яратиш ва оналикни муҳофаза қилиш борасида етакчи ўринлардан бирини эгаллаб турибди. Буни ЮНИСЕФнинг Шарқий Европа, Болтиқбўйи ва Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари бўйича офиси томонидан оналик ва болаликни муҳофаза қилиш борасидаги дастурларни жорий қилишда Ўзбекистоннинг минтақадаги намунавий модель сифатида эътироф этилгани ҳам исботлайди.

Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, турли касалликларнинг олдини олиш, умуман, соғлиқни сақлаш тизимини ривожлантириш мақсадида жорий йилда давлат бюджетидан жами 1 триллион 700 миллиард сўмдан ортиқ маблағ ажратилган бўлиб, бу 2009 йилга нисбатан 30 фоиз ва 2008 йилга нисбатан 2 баробар кўп демакдир.

"Баркамол авлод йили" давлат дастурини амалга оширишда **таълим соҳасини ривожлантириш, аввало, унинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, янги ўқув муассасалари қуриш ва уларни замонавий ускуналар билан жиҳозлаш** масаласига эътибор янада кучайтирилди.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастури ва Мактаб таълимини ривожлантириш давлат умуммиллий дастурининг амалга оширилиши натижасида 1 минг 536 та академик лицей ва касб-ҳунар коллежи, умумтаълим мактабларининг қарийб 9 мингтаси, яъни, деярли ҳаммаси, 1 минг 800 дан ортиқ спорт зали намунавий лойиҳалар асосида барпо этилди ёки капитал реконструкция қилинди.

Ушбу ўқув муассасаларининг моддий-техник базасини мунтазам янгилаб бориш, тизимли асосда замонавий компьютер техникаси, ўқув-лаборатория ускуналари, мебель ва ўқув анжомлари билан қайта жиҳозлаш, уларни талаб даражасида сақлаш ҳамда яратилган бу улкан салоҳиятдан самарали фойдаланиш мақсадида мутлақо янги бир тузилма – Молия вазирлиги ҳузурида махсус жамғарма ташкил этилди.

Бу жамғарманинг ҳисоб рақамига 2010 йили 315 миллиард сўм маблағ ажратилган бўлса, 2011 йилда 370 миллиард сўм ажратиш кўзда тутилмоқда. Шунинг ўзиёқ бизнинг ушбу масалага қандай катта эътибор бераётганимизни яққол кўрсатиб турибди, десам, ҳеч қандай хато бўлмайди.

Жорий йилда Тошкент шаҳрида Турин политехника университетининг янги, замонавий ўқув комплексининг барпо этилгани биз учун қанчалик катта аҳамиятга эга эканини алоҳида таъкидлашни истардим. Ушбу олий ўқув юрти мамлакатимизда жадал ривожланиб бораётган автомобиль саноати ва бошқа тармоқлар учун юқори малакали кадрлар тайёрлайдиган маскан бўлиб хизмат қилади.

Шу давр мобайнида кадрлар тайёрлаш тизими такомиллаштирилди, олий таълим бакалавриат босқичининг 50 та йўналиши ва магистратура босқичининг 74 та мутахассислиги унификация қилинди, ўрта махсус, касб-ҳунар ва олий таълим йўналишлари ҳамда мутахассисликларининг янги классификаторлари жорий этилди.

Дастур доирасида 2010 йилда 560 та етакчи кластер мактаблари қиймати қарийб 6 миллион АҚШ доллари бўлган 13 минг 500 та компьютер техникаси билан таъминланди, 750 дан ортиқ қишлоқ мактаби замонавий ўқув-лаборатория ускуналари ва мультимедиа воситалари билан жиҳозланди, 1,5 мингта қишлоқ мактаби ўқитувчилари умумий қиймати қарийб 13 миллион АҚШ доллари бўлган 3 минг 400 та шахсий компьютер билан таъминланди.

Айни пайтда мамлакатимиздаги барча, яъни 12 мингдан ортиқ таълим муассасалари, илмий ва маданий-маърифий ташкилотлар 25 мингдан зиёд ўқув материаллари ва ресурсларни ўз ичига олган Таълим порталига уланди. Бу масофадан туриб ўқитиш усулларини таълим тизимига кенг жорий этиш, ўқувчи ва ёшларга бошқа хил ахборот-коммуникация хизматлари кўрсатиш имконини бериши билан айниқса аҳамиятлидир.

Шу билан бирга, замонавий ахборот ва компьютер технологиялари, рақамли ва кенг форматли телекоммуникациялар, интернетни нафақат мактаб, лицей, коллеж ва олий ўқув юртларига, балки ҳар бир оилага жорий қилиш ҳаракатлари бугунги кунда тобора кучайиб бормоқда. Айнан замонавий алоқа ва ахборот технологиялари тизимини кенг кўламда ривожлантириш мамлакатимиз ва жамиятимизнинг тараққиёт даражасини кўрсатадиган мезонлардан бири бўлиб хизмат қилади.

Жорий йилда бу борада амалга оширилган ишлар натижасида бугунги кунда юртимизда 6 миллион киши интернетдан фойдаланмоқда, уларнинг ярмини мобиль алоқа орқали интернетдан фойдаланувчилар ташкил этади.

2010 йилда Тошкент ва Самарқанд шаҳарларида кўп дастурли телевизион каналларни тарқатиш хизматларининг сифатини ошириш, халқаро ахборот ресурсларидан фойдаланиш бўйича мутлақо янги имкониятлар яратадиган замонавий рақамли телевидение ишга туширилганини алоҳида таъкидлаш зарур.

Азиз юртдошлар!

Бугунги кунда жисмоний тарбия ва спорт соҳасида, айниқса, болалар спортини янада ривожлантириш, ҳар бир шаҳар ва қишлоқда замонавий талабларга жавоб берадиган, зарур анжомлар билан жиҳозланган спорт майдончалари, иншоот ва мажмуаларни барпо этиш бўйича амалга ошираётган ишларимиз ўзининг ижобий самарасини бермоқда.

Шуни мамнуният билан айтиш керакки, истиқлол йилларида юртимизда 1 минг 200 дан зиёд янги спорт иншооти барпо этилиб, уларнинг мингдан ортиғи қишлоқ жойларда қурилди. Бу эса 260 минг нафардан зиёд боланинг спортнинг кўплаб турлари билан мунтазам шуғулланиши учун имконият яратди.

Қиз болаларни, энг аввало, қишлоқ қизларини спорт билан шуғулланишга жалб этишда жорий йилда сезиларли натижаларга эришилди. «Спорт ҳаётидан ҳеч ким четда қолмаслиги керак» деган шиордан келиб чиққан ҳолда, кам таъминланган оилаларнинг 120 минг нафар қизлари учун 3 миллиард 500 миллион сўмлик спорт кийими ва жиҳозлари харид қилинди.

Яна бир муҳим ҳолатга эътиборингизни қаратмоқчиман. Мамлакатимизда бадиий гимнастикани ривожлантириш дастури қабул қилингач, спортнинг ушбу нафис тури билан шуғулланадиган қизлар сони шу йилнинг ўзида 6-7 баробар, айрим вилоятларда эса 10-12 баробар ортди.

Бу борада ёрқин бир мисолни келтиришни ўринли деб биламан. Куни кеча Хитойда якунига етган ўн олтинчи ёзги Осиё ўйинларида бадиий гимнастика бўйича қизларимиз ўз истеъдод ва маҳоратини намоён этиб, Осиё қитъаси вакиллари орасида шарафли иккинчи ўринни эгаллашгани мамлакатимизнинг спорт ҳаётида мисли кўрилмаган қувончли воқеа бўлди.

Шу маънода, бу йил ўтказилган 42 та халқаро мусобақада юртимиздан иштирок этган 500 нафардан зиёд ёш спортчининг учдан бир қисмини қизлар ташкил этгани айниқса эътиборлидир.

Маълумки, шу йил ёзда Сингапурда бўлиб ўтган биринчи ўсмирлар Олимпия ўйинларида спортчи ёшларимиз муносиб қатнашиб, 9 та медални қўлга киритди. Юқорида зикр этилган Осиё ўйинларида эса Ўзбекистон спортчилари нафақат қитъамиз, балки дунё миқёсида ҳам тан олинган қудратли давлатларнинг вакиллари билан кескин беллашувларда 11 та олтин, 22 та кумуш, 23 та бронза медални қўлга киритди, умумжамоа ҳисобида саккизинчи ўринни эгаллаб, кучли ўнликдан жой олишга эришди.

Бугунги фурсатдан фойдаланиб, халқаро майдонларда Ватанимиз шон-шуҳратини бутун дунёга тараннум этаётган истеъдодли ёш спортчиларимиздан айримларининг номларини ҳурмат билан тилга олишдан мамнунман.

Кўзга кўринган спортчиларимиздан Ришод Собиров, Рустам Қосимжонов, Владимир Тўйчиев, Вадим Меньков, Дилшод Мансуров, Юлия Тарасова, Артур Таймазов, Элшод Расулов, Светлана Радзивил, Серик Мирбеков, Герасим Кочнев, Сергей Борзов, Алексей Бобожонов, Вячеслав Горн, Алексей Мочалов каби ёшларимиз Осиё ўйинларида олтин медаль соҳиби бўлдилар.

Айниқса, Тошкент давлат жисмоний тарбия институтининг талабаси, каноэда эшкак эшиш бўйича икки карра жаҳон чемпиони Вадим Меньков халқимизнинг ҳақиқий ифтихорига айланди. Бу истеъдодли спортчимиз 2010 йилда ўз йўналиши бўйича дунёнинг энг яхши спортчиси деб тан олинди.

Буларнинг барчаси, ўз навбатида, Ўзбекистон терма жамоасининг 2012 йили Лондонда ўтадиган Олимпия ўйинларида муваффақиятли иштирок этишига бўлган ишончимизни янада мустаҳкамлайди.

Футбол бўйича Осиё чемпионатида ажойиб ўйин намойиш этган Ўзбекистон ўсмирлар терма жамоаси келгуси йили Мексикада бўлиб ўтадиган жаҳон чемпионатида ҳам ўз маҳоратини кўрсатишига ишонамиз.

Аргентинада бўлиб ўтган ампутант-ногиронлар ўртасида футбол бўйича жаҳон чемпионатида иккинчи маротаба чемпион унвонига сазовор бўлган Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари ҳақиқий жасорат ва фидойилик кўрсатиб, ўзларининг метин иродасини намойиш этди.

Шулар ҳақида гапирар эканман, ўз ҳаётини спортга бағишлаб, жаҳон ва қитъа мусобақаларида Ўзбекистон байроғини баланд кўтариб келаётган барча мард ва жасур спортчиларимизга чуқур миннатдорчилик билдириб, катта ғурур ва ифтихор билан уларга янги-янги зафарлар тилашга рухсат бергайсиз.

«Баркамол авлод йили» Давлат дастурининг яна бир устувор йўналишига батафсил тўхталиб ўтишни зарур, деб ҳисоблайман. Бу ўринда гап ёшларимиз ўзлари эгаллаётган энг замонавий билим ва кўникмаларни амалда жорий этиши учун **касб-ҳунар коллежлари ва олий ўқув юртлари битирувчиларини кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳаларига кенг жалб қилиш ҳақида бормоқда.**

Бу борада Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Таълим муассасаларининг битирувчиларини тадбиркорлик фаолиятига жалб этиш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги фармони муҳим қадам бўлди. Шулар қаторида битирувчиларга ўз бизнесини ташкил этиши учун имтиёзли кредитлар бериш бўйича банкларимиз томонидан амалга оширилган ишлар ҳам эътиборга сазовордир.

Яна бир муҳим масалани қайд этиб ўтмоқчиман. Ҳозирги кескин рақобат шароитида **инновацион технологиялар ва илм-фанни янада ривожлантириш, иқтидорли ёшларни илмий фаолиятга кенг жалб этиш, ўз ижодий ва интеллектуал салоҳиятини рўёбга чиқаришлари учун уларга зарур шарт-шароитлар яратиш муҳим аҳамиятга эга.**

Бу масалага устувор аҳамият бермасдан туриб, тараққиёт ҳақида сўз юритиб бўлмаслигини барчамиз яхши тушунамиз, албатта. Бугун замоннинг ўзи ушбу масалани сиёсатимизнинг энг муҳим йўналишларидан бири сифатида белгилашни тақозо этмоқда.

Яқинда олий малакали илмий ва илмий-педагогик кадрлар тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида Президент қарори қабул қилинди.

Ушбу ҳужжатнинг моҳияти шундан иборатки, илмий кадрлар тайёрлашнинг аспирантура ва докторантура каби эскирган шакллари ўрнига мамлакатимиз олий ўқув юртлари ва илмий-тадқиқот муассасаларида стажёр-тадқиқотчи-изланувчилар ва катта илмий ходим-изланувчилар институти жорий этилди.

Энг муҳими, уларни рағбатлантириш, ижодий ва интеллектуал салоҳиятини рўёбга чиқариш мақсадида стажёр-тадқиқотчи-изланувчиларнинг лавозим маоши стажёр-тадқиқотчилар лавозим маошининг базавий миқдорига, катта илмий ходим-изланувчилар лавозим маошининг ҳажми эса фан номзоди унвонига эга бўлган катта илмий ходимларнинг маошига тенглаштирилди. Бу амалда ушбу тадқиқотчилар иш ҳақининг 1,6 баробар кўпайишини англатади.

Дастурнинг принципиал аҳамиятга эга бўлган яна бир йўналиши хусусида, яъни мамлакатимизда амалга оширилаётган **оилани мустаҳкамлаш, ёш оилалар ҳақида ғамхўрликни кучайтириш, уларнинг ҳуқуқий ва ижтимоий ҳимоясини таъминлаш, соғлом ва мустаҳкам оила барпо этиш учун зарур шарт-шароитлар яратиш борасидаги кенг қамровли ишларни давом эттириш ҳақида** қисқача тўхталмоқчиман.

(Давоми 3-бетда).

МАМЛАКАТИМИЗНИ МОДЕРНИЗАЦИЯ ҚИЛИШ ЙЎЛИНИ ИЗЧИЛ ДАВОМ ЭТТИРИШ – ТАРАҚҚИЁТИМИЗНИНГ МУҲИМ ОМИЛИДИР

Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 18 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси

(Давоми. Бошланиши 1, 2-бетларда).

Айнан оила бағрида, ота-онанинг ўзаро меҳр-муҳаббати, ғамхўрлиги муҳитида фарзанднинг дунёга келиши, унинг шахс ва фуқаро сифатида камол топиши ҳақида узоқ гапириб ўтиришга ҳожат йўқ, деб ўйлайман. Ҳалоллик, эзгулик ва меҳрибонлик ҳақидаги тушунчалар, катталарга ҳурмат туйғуси аввало оилада пайдо бўлади, инсоннинг дунёқараши миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида айнан шу муҳитда шаклланади.

Шу сабабли жорий йилда оила институтини қўллаб-қувватлаш бўйича аввалги йилларда бошлаган ишларимиз давом эттирилиб, 2,5 минг ёш оилага уй-жой қуриш ва уни жиҳозлаш каби масалаларни ҳал этиш учун тижорат банклари томонидан 107 миллиард 600 миллион сўмлик ипотека ва истеъмол кредитлари берилди.

Бундан ташқари, вилоят, шаҳар ва туман ҳокимликлари томонидан нотуратр-жой биноларини реконструкция қилиш ва уй-жой харид қилиш учун ҳомийларнинг 5 миллиард 800 миллион сўмлик маблағлари жалб этилди. Шунингдек, 7 минг 200 дан зиёд ёш оилага бепул қорамол берилиб, шу мақсадлар учун 5 миллиард 300 миллион сўм маблағ ажратилди.

Дастур доирасида ёшларда «оммавий маданият» ниқоби остидаги хуружлар, диний экстремизм, халқаро терроризм, халқимизга ёт бўлган ғоя ва қадриятларнинг четдан «экспорт» қилинишига қарши қатъий позицияни шакллантириш бўйича ахборот ва педагогик технологияларнинг замонавий, янги шакллари жорий қилинди.

Табиийки, бу борада «оммавий маданият»нинг савияси паст, енгил-елпи намуналарига қарши ҳақиқий санъат асарларининг юксак дурдоналарини кенг тарғиб ва ташвиқ қилиш муҳим аҳамият касб этмоқда.

Ҳурматли дўстлар!

«Баркамол авлод йили» Давлат дастурида белгиланган кўплаб тадбирларнинг ташаббускори ноҳукумат ташкилотлар бўлгани айниқса эътиборга сазовордир.

Бундай ижобий ҳолат юртимизда фуқаролик жамиятини бунёд этиш борасида эришаётган ютуқларимизнинг амалий намоёни бўлиб, бу ҳақиқатни ҳеч ким инкор этолмайди. Бу давлатимиз ва жамиятимизнинг баркамол авлодни тарбиялаш ва мамлакатимизда фуқаролик жамиятининг мустаҳкам заминини яратиш борасидаги манфаатлари муштарак эканини яққол кўрсатади.

"Баркамол авлод йили" дастурини бажариш учун барча манбалар ҳисобидан жорий йилда қарийб 8 триллион сўм маблағ сарфланганининг ўзи бу борада амалга оширган ишларимизнинг кўлами ва миқёси нечоғлик улкан эканидан далолат беради.

Фурсатдан фойдаланиб, ана шундай олижаноб ишга муносиб ҳисса қўшган мамлакатимиздаги давлат ва нодавлат ташкилотларга, ишлаб чиқариш корхоналари, фермер хўжаликлари ва тадбиркорлик тузилмаларига, хорижий жамғармалар ва халқаро ташкилотларга, шу залда ўтирган чет эл мамлакатларининг элчи ва вакилларига, шу улуғ мақсад йўлида ўзини аямасдан хизмат қилган барча-барча инсонларга ўз номимдан, халқимиз номидан самимий миннатдорлик билдиришга рухсат бергайсиз.

Азиз ватандошлар!

Энди сизлар билан кириб келаётган янги – 2011 йилга қандай ном бериш ҳақида фикрлашиб олишимиз керак.

Бу масалада амалий бир қарорга келиш, яъни янги йилга ўз олдимизга қўйган ягона мақсад йўлида барчамизни бирлаштирадиган аниқ ном беришнинг аҳамияти ва моҳияти ҳақида ортиқча гапиришнинг ҳожати йўқ, деб ўйлайман.

Мухтасар айтганда, давлатимиз ва жамиятимизнинг, мулк шаклидан қатъи назар, юртимиздаги ишлаб чиқариш корхоналари, ташкилот ёки муассасалар бўладими, юридик ёки жисмоний шахслар, ҳомийлар ва хайрия жамғармалари бўладими – буларни барчасининг куч-имконият ва маблағларини аниқ бир мақсад ва эзгу ниятларни амалга ошириш учун сафарбар этиш, бир ёқадан бош чиқариб мавжуд муаммоларни ечиш, бу йўлдаги тўсиқларни бартараф қилишда ушбу масала қандай катта аҳамиятга эга эканини ҳаммамиз яхши тушунамиз.

Бунинг тасдиғини биз ўз ҳаётий тажрибамизда, яъни 1997 йилдан бошлаб кириб келаётган **ҳар қайси янги йилга жамиятимиз, бутун эл-юртимизнинг фикру зикри ва интилишларини бирлаштирадиган, янги куч-қувват бағишлайдиган ном бериб**, шу асосда қўлга киритган ютуқ ва марраларимиз мисолида яққол кўриш мумкин.

Юқорида билдирилган фикр ва хулосаларни инобатга олган ҳолда, мамлакатимизнинг иқтисодий-ижтимоий тараққиётини янги, янада юксак босқичга кўтариш мақсадида мен кириб келаётган 2011 йилни мамлакатимизда **"Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили"** деб эълон қилишни таклиф этаман.

Тадбиркорлик ҳақида гапирганда, биз аввваламбор хусусий тадбиркорликни ўзимизга тасаввур қиламиз. Айтиш керакки, юртимиз тарихида тадбиркорлик қадим замонлардан буён алоҳида ўрин тутиб келади. Ота-боболаримизнинг ўз ери, ўз мулки, ўз касбу ҳунарига эга бўлиш, омилкорлик билан иш юритиш, тадбиркор ва ишбилармон инсонларни қадрлаш борасидаги анъаналари ҳақида кўп гапириш мумкин.

Мен бу ўринда Соҳибқирон Амир Темур бобомизнинг барчамизга яхши маълум бўлган **"Азми қатъий, тадбиркор, ҳушёр, мард ва шижоатли бир киши мингта тадбирсиз ва лоқайд кишидан афзалдир"**, деб айтган чуқур маъноли сўзларини яна бир бор эслатмоқчиман.

Албатта, илгариги замонларда тадбиркорлик балки бошқача номлар билан аталган бўлиши мумкин. Аммо қандай ном билан аталмасин – унинг отини савдогар ёки дўкондор дейдими, ҳунарманд уста ёки касаначи дейдими, катта-кичик корхона эгаси дейдими, бундан қатъи назар, аждодларимиз айнан шу соҳа ҳисобидан рўзғор тебратиб, ўз оиласини, эл-юрт манфаатини таъминлаб келган.

Бир сўз билан айтганда, тадбиркорлик, ишбилармонлик халқимизнинг, миллатимизнинг қон-қонига, суяк-суягига сингиб кетган ноёб ва эзгу фазилат, десак, муболаға бўлмайди.

Биз мустақилликка эришган дастлабки йиллардан бошлаб мамлакатимизнинг келажагини, давлатимиз ва жамиятимизнинг сиёсий-ижтимоий қурилишини белгилашда, биринчи навбатда Конституциямизни ишлаб чиқиш ва тасдиқлашда мулк ва мулкий муносабатлар ҳақидаги принципиал масала доимо эътиборимиз марказида бўлганини таъкидлаш лозим.

Айнан шунинг учун ҳам мамлакатимизнинг кўпукладли иқтисодиёти таркибида давлат мулки, корпоратив ва хусусий мулкнинг тенглигини эътироф этган ҳолда, Конституциямиз ва қонунчилигимизда хусусий мулк устуворлиги мустаҳкамлаб қўйилди ва унинг ишончли конституциявий кафолатлари таъминланди.

Бугунги кунда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ўзининг иқтисодиётимиздаги ўта муҳим ва салмоқли ҳиссаси, роли ва таъсири, содда қилиб айтганда, бошқа ҳеч бир соҳа ва йўналиш ўрнини босолмайдиган катта аҳамияти билан давлат ва жамиятимиз ривожида алоҳида ўрин эгаллайди.

Мустақиллик йилларидаги тараққиётимиз мисолида шуни ҳеч иккиланмасдан айтиш мумкинки, бу соҳани ривожлантирмасдан, унга тегишли кўмак ва рағбат бермасдан, зарур имконият, имтиёз ва преференциялар яратмасдан туриб, биз иқтисодиётимизнинг келажагини таъминлай олмаймиз.

Ички бозоримизни рақобатдош ва сифатли маҳсулотлар билан тўлдиришда, бугунги кунда биз учун энг долзарб масалалардан бири бўлмиш аҳолимизни, авваламбор, ёшларимизни иш билан таъминлаш ва шу аснода уларнинг муносиб даромад топиши, фаровонлигининг ошиб боришига эришишда айни шу соҳани тез ва жадал суръатлар билан ривожлантириш энг асосий омиллардан бири эканини ҳеч унутмаслигимиз даркор.

Шу борада яна бир муҳим масалага эътиборингизни жалб этишни зарур деб биламан.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг изчил ривожланиб боришини таъминлаш орқали **биз мамлакатимизда жамиятимизнинг ижтимоий-сиёсий таянчи ва пойдевори бўлган ўрта синфнинг шаклланишига ва унинг тобора мустаҳкам бўлиб боришига эришмоқдамиз.**

Барчамизга аёнки, айнан ана шу ижтимоий қатлам – яъни ўрта синф юртимизда амалга ошираётган ислоҳотларимизни янада чуқурлаштиришдан, мамлакатимизнинг изчил ва барқарор ривожланишидан энг кўп манфаатдордир. **Шу боис кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик бугунги кунда жамиятимиздаги ижтимоий ва сиёсий барқарорликнинг кафолати ва таянчига, юртимизни тараққиёт йўлидан фаол ҳаракатлантирадиган кучга айланиб бормоқда**.

Сизларга яхши маълумки, кейинги йилларда юртимизда ушбу соҳа ривожи учун қулай тадбиркорлик муҳити яратиш ва уни ривожлантиришни рағбатлантириш бўйича катта ишлар қилинди.

Бу ҳақда кўп гапирмасдан, биргина мисол келтириш кифоя, деб ўйлайман.

Агар 2000 йилда мамлакатимиз ялпи ички маҳсулотининг 30 фоизи кичик бизнес субъектлари томонидан ишлаб чиқарилган бўлса, қисқа бир даврда, яъни 2010 йил якуни билан бу кўрсаткич қарийб 53 фоизга етиши кутилаётгани, ҳеч шубҳасиз, ана шундай ишларимизнинг мантиқий самарасидир.

Бу ҳақда сўз юритганда, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик одамларимиз учун янги иш ўринлари очиш, барқарор даромад манбаларини яратишнинг энг муҳим омилига айланаётганига алоҳида эътибор қаратмоқчиман. Ҳозирги кунда мамлакатимиздаги иш билан банд аҳолининг 74 фоиздан ортиғи айнан шу соҳада меҳнат қилаётгани ҳам шундан далолат беради.

Ўзингиз ўйланг, азиз дўстлар, агарки юртимизда шу соҳага ўз вақтида катта эътибор қаратиб, унинг ривожи учун ҳар томонлама йўл очиб бермаганимизда бугун бизнинг куч-қувватга тўлган ёшларимиз бошқаларга ўхшаб қаёққа иш излаб борарди, кимларга муҳтож ва қарам бўлиб кун кўрар эди?

Шу ҳақида ўйлаш, бунинг олдини олиш давлат ҳокимияти идораларининг асосий бурчидир.

Жорий 2010 йилнинг ўзида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш ҳисобидан 480 мингта янги иш ўрни очилгани ҳам юқорида зикр этилган фикрнинг яққол тасдиғи, десам, айни ҳақиқатни айтган бўламан.

Энг муҳими, бу иш ўринларининг 60 фоиздан ортиғи қишлоқларимизда ташкил этилмоқда. Мамлакатимиз аҳолисининг 50 фоизга яқини қишлоқ жойларда яшашини ҳисобга оладиган бўлсак, бу рақамларнинг ижтимоий аҳамиятини, ўйлайманки, тушуниш қийин эмас.

Албатта, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг кўзга яққол ташланиб турган афзалликлари ва катта имкониятлари ҳақида яна кўп гапириш мумкин. Лекин бугунги кунда Ўзбекистонда бу соҳада ҳали ишга солинмаган жуда катта салоҳият ва имкониятлар мавжуд эканини, дунёдаги тараққий топган давлатларда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ялпи ички маҳсулот ҳажмида етакчи ва ҳал қилувчи ўринни эгаллаётганини инобатга оладиган бўлсак, бу йўналишда қиладиган ишларимиз нақадар кўплиги аён бўлади.

Шундан келиб чиққан ҳолда, "Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили" бўйича қабул қилинадиган давлат дастурида **қуйидаги устувор йўналишларга алоҳида эътибор қаратиш зарур.**

Биринчи навбатда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, ушбу соҳа ривожи учун янада кенг йўл очиб бериш мақсадида мавжуд норматив-ҳуқуқий базани танқидий нуқтаи назардан қайта кўриб чиқиш, янги қонун ҳужжатларини қабул қилиш масаласи диққат марказида бўлиши даркор.

Бу ҳақда гапирганда, шуни айтиш керакки, жойларда кичик бўлса ҳам ўз ишини, ўз бизнесини очишга интилаётган хусусий тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш ўрнига, маҳаллий амалдорлар томонидан уларни кўролмаслик, қўлидан иш келадиган одамларнинг йўлига турли-туман ғов-тўсиқлар қўйилаётганига асло тоқат қилиб бўлмайди.

Албатта, кейинги йилларда бундай салбий ҳолатларни бартараф этиш мақсадида тегишли ишлар олиб борилмоқда. Жумладан, корхоналарнинг молия-хўжалик фаолиятига давлат ва назорат тузилмаларининг аралашувини кескин камайтириш, шунингдек, хўжалик ва тадбиркорлик субъектларининг иқтисодий ҳуқуқ ва эркинликларини сезиларли даражада кенгайтириш бўйича катта ишлар амалга оширилди. Лекин назорат органларига мансуб айрим мансабдорлар малакасининг пастлиги ҳануз ўткир муаммо бўлиб қолмоқда ва ишимизга салбий таъсир ўтказмоқда.

Шулар қаторида кўпгина вилоят ва туманларда коррупция деган бало, яъни порахўрлик, тамагирлик, хизмат вазифасини суиистеъмол қилиш каби иллатлар учраб тураётганини инкор этиб бўлмайди. **Қонунга зид бўлган бундай хунук ҳолатлар билан муроса қилишга чек қўйишнинг вақти келди.**

Навбатдаги устувор йўналиш – кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик фаолияти учун янада қулай муҳит яратишдан иборат.

Ҳаммамизга маълумки, охирги йилларда тадбиркорлик соҳасида ўз ишини очиш учун рухсат олиш, солиқ, молия ва статистика органларига ҳисобот топшириш масалаларини тартибга солиш бўйича анча ишлар қилинди ва қилиняпти. Буни рад этиб бўлмайди, лекин бу соҳада бажарадиган ишларимиз ҳали кам эмас.

Айни пайтда кичик бизнес субъектларининг энергия, газ, сув ва канализация, иссиқлик таъминоти ва бошқа шу каби муҳандислик-коммуникация тармоқларига уланиши ёки уларни қуришда иштирок этиши учун рухсат олиш тартиб-қоидаларини соддалаштириш масаласи бўйича ҳам дастурда аниқ чора-тадбирлар белгиланиши ва уларнинг ижросини қатъий назоратга олиш даркор.

Яна бир муҳим масала кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳаси учун солиқ ва бошқа тўловлар борасида қулайлик ва енгилликлар яратиш билан боғлиқдир.

Албатта, сўнгги йилларда хўжалик субъектлари учун ягона солиқ тўлови ставкасини 2005 йилдаги 13 фоиздан 7 фоизга тушириш ёки қарийб 2 баробар камайтириш бўйича кўрилган чора-тадбирлар кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ривожи учун катта имкониятлар туғдирмоқда.

Шу борада кириб келаётган 2011 йилдан бошлаб бу кўрсаткичнинг 7 фоиздан 6 фоизга туширилиши, ҳеч шубҳасиз, давлатимиз томонидан ишбилармон ва тадбиркорларга кўрсатилган янги бир имтиёз бўлиб қолажак, деб ўйлайман.

Бу борада амалга оширилаётган ишларимиз билан чекланмасдан, кичик бизнес субъектларига ишлаб чиқаришни модернизация қилиш ва технологик янгилаш учун ўрта ва узоқ муддатга мўлжалланган кредитлар бериш тизимини янада такомиллаштириш, мавжуд муаммоларнинг ечими бўйича амалий чора-тадбирлар кўришимиз зарур.

Айниқса, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг ташқи иқтисодий фаолият соҳасида иштирок этиши, уларнинг минтақа ва жаҳон бозорларига чиқишини кенгайтириш муаммосини ҳал этишга жиддий аҳамият қаратишимиз лозим.

Алоҳида катта эътиборни талаб этадиган яна бир масала шуки, ҳозирги вақтда юртимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик асосан савдо-сотиқ, хизмат ва алоқа соҳасида, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш бўйича кўпроқ ривож топмоқда.

Лекин шу билан бирга, саноат соҳасида, юқори технологияларни талаб этадиган замонавий ишлаб чиқариш тармоқларини ташкил этишда, инновацион ва нанотехнологиялар, фармакология ва фармацевтика, ахборот-коммуникация тизими, биотехнология, муқобил энергетика турларидан фойдаланиш соҳасида, мухтасар айтганда, **илғор илм-фан ютуқларига асосланган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга кенг йўл очиб беришимиз зарур.**

Айтиш жоизки, мен дастурдан ўрин олиши керак бўлган энг муҳим йўналишларнинг фақат айрим жиҳатлари ҳақида қисқача фикр билдирдим, холос.

Ўз-ўзидан аёнки, дастурни конкрет мазмун билан тўлдириш, ечимини кутиб турган долзарб муаммоларни ҳал қилиш учун ҳукумат қарори билан бу масала бўйича махсус ишчи комиссияси тузиш ҳамда етакчи мутахассисларимиз, авваламбор тадбиркорларнинг ўзини бу ишга жалб қилиб, ҳар бир йўналишни атрофлича, чуқур ва пухта ишлаб чиқишимиз даркор.

Бу борада мамлакатимиздаги давлат ва нодавлат ташкилотлар, кичик бизнес эгалари, фермер ва тадбиркорлар, ҳомийлар, бир сўз билан айтганда, кенг жамоатчилигимиз ўз фикрлари ва амалий таклифлари билан фаол иштирок этади, деб ўйлайман.

Шу фурсатдан фойдаланиб, такрор ва такрор айтишни истардим: **кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик – жамиятимизнинг, бугунги ва келажак тараққиётимиз, фаровон ҳаётимизнинг мустаҳкам таянчи бўлиши шарт.**

Айнан ана шундай қараш, ана шундай ёндашув бизнинг иш фаолиятимизда, авваламбор, олдимизда турган ўта муҳим ва долзарб вазифаларни амалга оширишда асосий мезон ва йўлланма бўлишига ишонаман ва барчангизга айни шу мақсад йўлида куч-ғайрат ва янги-янги омадлар тилайман.

Азиз ватандошларим, қадрдонларим!

Сизларни Конституциямиз байрами билан яна бир бор табриклаб, ҳаммангизга сиҳат-саломатлик, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

ВАТАНИМИЗНИНГ ЮКСАК МУКОФОТЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Шулар қаторида илму фан, маданият ва санъат, спорт соҳаларида, халқимиз маънавиятини юксалтириш бўйича йил давомида амалга оширган ишларимизнинг салмоғи ва аҳамиятини ҳеч қандай рақам билан ўлчаб, баҳолаб бўлмайди, албатта.

Айниқса, Ватан ҳимоячиси бўлган жасур ва фидойи ҳарбийларимиз, ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимларининг мардонавор хизмати туфайли юртимизда тинчлик ва барқарорлик ҳукм сурмоқда, ҳар қайси маҳалла, ҳар қайси оилада хотиржамлик, осуда ҳаёт, эртанги кунга бўлган ишончимиз янада мустаҳкамланиб бормоқда ва бу бизнинг энг катта ютуғимиздир, деди давлатимиз раҳбари.

Шу маънода, юртимизда яшаётган ҳар қайси инсон, миллати, тили ва динидан қатъи назар, мана шундай юксак ютуқларда менинг ҳам ҳиссам бор, деб ғурур ва ифтихор билан гапиришга тўла ҳақлидир.

Шулар ҳақида гапирар эканмиз, биз аввало, ҳар қайси катта-кичик жамоада ўз фаолияти, ақл-заковати, билим ва тажрибаси, олижаноб фазилатлари билан бошқаларга ўрнак бўлаётган етакчиларни алоҳида ва катта миннатдорлик билан тилга оламиз.

Шу нуқтаи назардан қараганда, сиз азизларнинг ҳар бирингиз ва шу кунларда жойларда давлат мукофотларини қабул қилиб олаётган барча юртдошларимизнинг шу йўлда қилган хизматингиз, қўшган ҳиссангизни ҳар қанча таърифласак арзийди, албатта.

Она-Ватанимизни равнақ топтиришда ўзини аямасдан, кунни кун, тунни тун демасдан меҳнат қилаётган, Ўзбекистоннинг залворли юкини ўз елкасида кўтариб келаётган инсонлар сифатида сизлар бундай ҳурмат-эҳтиромга ҳар томонлама муносибсиз.

Айниқса, Баркамол авлод йили деб ном олган 2010 йилда мукофотларга сазовор бўлган ватандошларимиз орасида турли соҳаларда ўзининг дастлабки умидбахш ютуқлари билан ҳаммамизни қувонтираётган азму шижоатли ёшларимизнинг муносиб вакиллари борлиги барчамизга қувонч бахш этади, деди Ислом Каримов.

Шундан сўнг Президентимиз давлатимизнинг юксак мукофотларини тантанали равишда топширди.

– Бугун сизлар учун, оила аъзоларингиз, яқинларингиз, ҳамкасб дўстларингиз учун катта тантана, катта хурсандчилик, – деди давлатимиз раҳбари. – Сизларга юксак унвон, орден ва медалларни топширар эканман, бамисоли барчангизнинг қадди-қоматингиз янада баланд бўлиб, юзларингиз янада яшнаб-яшариб кетгандек туюлмоқда. Худдики ўзимни ҳам сизларнинг қаторингизда мукофот олгандек ҳис қиляпман. Шунинг учун бугун оила ва ёру дўстларингиз даврасида мукофотларни нишонлар экансиз, мени ҳам даврангизда бордек, орангизда ўтиргандек ҳис қилсангиз, ўзимни бахтиёр деб биламан.

Ватанимиз, халқимизнинг улкан ҳурмат ва эътибори рамзи бўлган бу юксак мукофотлар ҳаммангизга буюрсин.

Барчангизни Конституциямиз байрами билан яна бир бор табриклаб, сизларга сиҳат-саломатлик, бахту саодат, хонадонларингизга файзу барака тилайман, деди пировардида Юртбошимиз.

Мукофотланганлар юксак эътибор ва ғамхўрлиги учун Президентимизга самимий миннатдорлик билдирдилар.

(ЎзА)

БЕТИМСОЛ ЮТУҚЛАРИМИЗНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСИ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Ўтган давр мобайнида халқимизнинг фидокорона меҳнати туфайли қўлга киритган улкан ютуқларимиз билан ҳақли равишда фахрланамиз. Мамлакатимизнинг изчил юқори ўсиш суръатлари, юртимизда барпо этилган банк-молия тизимининг барқарор ва ишончли фаолият юритиши, иқтисодиётда амалга оширилаётган янгиланиш ва ўзгаришлар дунё жамоатчилиги томонидан эътироф этилмоқда.

Президентимиз ташаббуси билан 2010 йил – Баркамол авлод йили деб эълон қилинган эди. Бу борада махсус давлат дастури ишлаб чиқилиб, изчил амалга оширилмоқда.

Болалар ҳамда ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишга, уларни уйғун камол топтиришнинг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлашга қаратилган меъёрий-ҳуқуқий базани такомиллаштириш масалаларига алоҳида эътибор берилди.

Оналар ва болалар саломатлигини ҳимоя қилиш, фарзандларимизни спортга кенг жалб этиш, болалар спорти объектларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш, ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасалари ва олий ўқув юртлари битирувчиларини иш билан таъминлаш борасида кенг кўламли ишлар бажарилди.

Мухтасар қилиб айтганда, фарзандларимизни XXI аср талабларига жавоб берадиган инсонлар этиб вояга етказишдек эзгу мақсад йўлидаги бундай ишлар изчил давом этмоқда.

Президентимиз Ислом Каримов кириб келаётган янги – 2011 йилни мамлакатимизда **«Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили»** деб эълон қилишни таклиф этди. Давлатимиз раҳбарининг бу таклифи йиғилганлар томонидан гулдурос қарсаклар билан қўллаб-қувватланди.

Тантанали маросим санъат усталари ва ёш ижрочиларнинг байрам концерти билан якунланди.

(ЎзА).

ШАРАФЛИ КАСБ ҲАМИША ШАРАФЛАНАВЕРАДИ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Мукофотланганлар Президентимиз ва ҳукуматимиз, шунингдек, вазирлик раҳбарияти томонидан билдирилган юксак ишонч учун миннатдорлик билдиришди. Шунингдек, юрт осойишталиги, фуқаролар хавфсизлигини таъминлашга, мустақиллигимизни мустаҳкамлашга бундан-да кўп куч-ғайратини сарфлашга ва эл ишончини қозониб юришга ваъда беришди.

Ҳар қандай тантана ёки айёмни санъаткорларсиз тасаввур этиш қийин. Шу маънода Бош қомусимиз қабул қилинганлигининг 18 йиллиги байрам тантаналари концерт дастурига уланиб кетди. Республика ИИВ Ашула ва рақс ансамбли хонандалари, таниқли эстрада юлдузлари ҳамда «Ўзбегим ёшлари» гуруҳи аъзолари иштирокчиларга байрамона кайфият улашди.

– Ватанга хизмат қилиш – олий шараф, – дейди «Шуҳрат» медали соҳиби, Қорақалпоғистон Республикаси Нукус тумани ИИБ профилактика катта инспектори, майор Полатбай Ерназаров. – Юртимиз осойишталигини таъминлаш, фуқароларимиз ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш вазифамиз. Камтарона меҳнатимиз қадр топаётганидан хурсандман.

– Вазиримиз ўз нутқида «Ҳар қандай ютуқ ва муваффақиятга аввало, тинчлик-хотиржамликсиз эришиб бўлмайди. Шунинг учун ютуқлар замирида жамиятнинг узвий қисми бўлган барча ҳуқуқ-тартибот идоралари фаолияти сингари ички ишлар идоралари ходимларининг ҳам ўзига хос, муносиб улуши борлигидан фахрланамиз», деб таъкидладилар, – дейди «Шуҳрат» медали соҳиби, ИИВ Тошкент олий ҳарбий-техника билим юрти бўлим бошлиғи, подполковник Д. Турғунов. – Дарҳақиқат, зиммамиздаги вазифалар залворли. Ҳар қандай жиноятларни ўз вақтида фош этиш, қонун устуворлигини таъминлашда ички ишлар идоралари ходимларидан замон билан ҳамқадам одимлашни тақозо этаётир. Бундай шарафли вазифани адо этишда бор кучимизни сарфлаймиз.

– Истиқлол – бебаҳо неъмат, Конституция эса бахтимиз қомуси, – дейди «Шуҳрат» медали соҳиби, Сирдарё вилояти Мирзаобод тумани «Дўнгариқ» маҳалла фуқаролар йиғини «Маҳалла посбони» жамоат тузилмаси раҳбари А. Сафаров. – Ана шу неъматни асраш, авайлаш, қадрига етиш, Конституциямиздаги ҳар бир модданинг мазмун-моҳиятини ёш авлод онгига сингдириш вазифамиз. Кейинги йилларда «Маҳалла посбони» жамоат тузилмалари жиноят ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишда ички ишлар идоралари ходимларига яқиндан ёрдам бериб келмоқда. Хизматимиз эътироф этилаётганидан мумнунмиз. Жиноятчиликка қарши курашда ходимлар билан елкама-елка туриб, уларга кўмак бераётганимиздан фахрланамиз.

Дарҳақақат, шарафли касб доим шарафланаверади. Мард, жасур, матонатли, она-Ватанга меҳри баланд қалб соҳиблари истиқлолимизнинг ишончли қалқонларидир. Улар борки, ҳаётимиз осойишталик чироғи билан чароғон бўлади, бахтимиз Қомусидаги ҳар бир модда ҳуқуқий демократик давлат, фуқаролик жамияти манфаатларига хизмат қилаверади.

Азизжон ФАЙЗИЕВ, «Постда» мухбири.

Халқаро алоқалар

ИСТИҚБОЛДАГИ РЕЖАЛАР КЕЛИШИБ ОЛИНДИ

Халқимизда бошидан ўтказган табиб, деган гап бор: бундан бир неча йиллар илгари хорижга чиқиш, келиш ва фуқароликни расмийлаштириш масалаларида айрим муаммолар мавжудлигини шу соҳадагилар ва чет элларга бориб келганлар яхши эслашади. Бироқ бахтимиз Қомусида белгилаб қўйилган қонунлар ҳамда Ички ишлар вазирлигида олиб борилаётган туб ислоҳотлар туфайли ана шу тизим ходимларининг ҳам, саёҳат ва ишлашга, тадбиркорлик қилиш учун бошқа давлатларга чиқувчиларга ҳам қулай имкониятлар яратилмоқда. Эндиликда давлатимизнинг бу борадаги қонунлари халқаро майдонда устуворлиги билан эътироф қилинаётгани айниқса эътиборга моликдир.

Республика ИИВ Хорижга чиқиш, келиш ва фуқароликни расмийлаштириш бошқармасида Жанубий Корея Республикаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги Иммиграция хизмати комиссари жаноб Сок Донг Хён бошчилигидаги делегация билан ўтган учрашувдан кўзланган асосий мақсад ҳам айнан мана шу масалага қаратилгани диққатни тортади.

Нуфузли меҳмонлар кутиб олингач, давра суҳбати бошланди. Бошқарма бошлиғи, полковник Б. Шорихсиев жумладан, қуйидагиларни қайд этди: хорижга чиқиш, келиш ва фуқароликни расмийлаштириш бўйича бир неча йиллардан буён икки давлат ўртасида олиб борилаётган истиқболли ҳамкорликнинг самараси кутилган натижаларни бериб, бу соҳада учраётган айрим муаммолар барҳам топаётганини таъкидлади.

Шунингдек, бугунга қадар икки томонлама ҳамкорликда қабул қилинган 170 дан ортиқ расмий ҳужжатлар, булардан 30 таси халқаро аҳамиятга эга, 42 таси иқтисодий йўналишларда ва 37 таси эса транспорт ҳамда бошқа соҳалардаги келишувларнинг барчасида қонунлар устуворлиги таъминланганлиги боис ҳамжиҳатликни янада мустаҳкамлашга шароитлар ҳозирлаганини айтиб ўтди.

Бундан ташқари, нотиқ меҳмонларни тизим фаолияти билан батафсил таништирди. Чунончи, Жанубий Кореяда хорижга чиқиш, келиш ва фуқароликни расмийлаштиришга Адлия вазирлиги масъул бўлса, бизда ИИВ таркибидаги бошқарма кенг ихтисослашгани ва у тегишли вазирликлар ҳамда ҳуқуқ-тартибот идоралари билан доимий ҳамкорликда фаолият олиб боришини тушунтириб берди.

Айни пайтда Ўзбекистонда барча фуқароларнинг тенг ҳуқуқлиги таъминланганига алоҳида тўхталиб, 150 мингдан ортиқ доимий яшовчи чет элликларга бу борада етарлича шароитлар яратилгани, шунингдек, 160 дан зиёд қўшма корхоналарда ишловчи хорижликларни расмийлаштиришда меъёрий ҳужжатларга таянилаётгани ва бунда Жанубий Кореянинг Ўзбекистондаги ваколатхонасидагиларнинг ҳам ҳамкорлиги зарур бўлганда асқотаётгани эътироф этилди.

ИИВ Хорижга чиқиш, келиш ва фуқароликни расмийлаштириш бошқармасининг республика маркази бошлиғи, подполковник Н. Тураходжаев ҳам мазкур соҳа бўйича фикр-мулоҳаза юритаркан, янги – биометрик паспорт тизимига ўтилаётгани муносабати билан жойларда кўрилаётган тайёргарлик ишларининг кўлами янада кенгаяётгани, зарур техника воситалари ўрнатилгани ва бу юртимиз фуқаролари қаторида Ўзбекистонда доимий яшовчи, келувчи, чиқувчи барча хорижликларга ҳеч қандай муаммоларни келтириб чиқармаслигини айтди.

Худди шунингдек, хорижлик фуқароларни қайд қилиш ва рўйхатга олиш бўлими бошлиғи, подполковник Қ. Зокиров бўлимнинг асосий фаолияти билан меҳмонларни батафсил таништирди ҳамда келгусидаги истиқболли режаларини ҳам ўзаро ўртоқлашди.

Ўз навбатида жаноб Сок Донг Хён мазкур соҳада Ўзбекистонда олиб борилаётган истиқболли лойиҳалар ва ҳамкорлик нафақат Жанубий Корея учун, балки бошқа давлатлар учун ҳам етарлича қулайликлар яратиши, хорижга чиқиш, келишдаги баъзи муаммоларни бартараф қилишда бошқаларга намуна бўлишини таъкидлади.

Давра суҳбатидан сўнг меҳмонлар Тошкент шаҳри ва пойтахт вилоятида бўлиб, тизимнинг қуйи бўғинлари фаолияти билан танишишди, шунингдек, Корея Миллий марказига ҳам ташриф буюришди.

А. ҚОДИРОВ.

Суратларда: *учрашув пайти.*

Ш. ҚАҲҲОРОВ олган суратлар.

Қасамёд

Ҳақиқий ватан шукуҳи, унинг ҳар бир қарич ери-ю, қадри ва бетакрор ўтмиши фақат истиқлол яратган эпкинлар туфайли қалбларимизни нурафшон айлади, эртанги истиқболимизни белгилаб берди. Она-Ватан ҳиссини ҳар жабҳада кўриб, қалбан туяяпмиз: шоирлар уни қалами ила тасвирласа, бободеҳқон ва ишчи меҳнатида, бунёдкорлар ободонлаштиришда, эл-юрт осойишталигига бел боғлаганлар эса шу азиз юртда умргузаронлик қилаётган миллатларнинг фаровонлиги йўлида эртаю кеч камарбаста. Кимдир буни инсонийлик бурч, дейиши ҳам мумкин. Бироқ барчасининг муддаоси муштарак – Ватан, тинчлик, фаровонлик каби улуғ неъматларни асрашга қаратилган.

ХИЗМАТИНГДА ТУРМАСАМ СЕНИ, БОЛАМ ДЕМА, ВАТАНИМ МЕНИ!

Қалблари ана шу ниятларга лиммолим тўлган, кўзларида ўт чақнаб, эзгулик сари талпинаётган ёшларнинг қувончи бир олам. Улар бугун республика ИИВ Академиясининг ўқув-дала майдонига Сержантлар таркибини тайёрлаш бўйича олий курслари курсантлари қасамёд қабул қилиш мақсадида саф тортишган.

Эгнидаги либослари ҳам қоматларига ярашиб, бу соҳани танлаганларнинг масъулияти бошқалардан анчагина кучли эканлигини англатиб турибди. Тўғриси, бир қарашда ҳавас қилгулик бўлса-да, лекин улар ҳали кўп ҳаётий синовлардан ўтиши мумкин. Оғир дамларга кўникиш, турли қарашлардаги фуқаролар билан юзма-юз бўлиб, қонунлар устуворлигини таъминлаш, бир дам ҳам ҳушёрликни йўқотмаслик, барча-барчаси ана шу сафда турганларнинг умр мазмуни ва хизмат жараёнига айланиши табиий. Юртимиз мусаффолигига қалқон бўлиш ниятида оғир ва шарафли вазифани зиммасига олгани уларнинг юз-кўзларида шундоққина балқиб турибди.

Мана, ҳадемай ҳаяжонли дамлар ҳам етиб келди. Республика Ички ишлар вазири ўринбосари, полковник А. Мирзаев, вазирлик соҳавий хизматлар раҳбарлари ҳамда бу ерга ташриф буюрган меҳмонлар минбардан жой олишди. Шундан сўнг олий курслар бошлиғи, полковник С. Тангирбердиев курсантлар қасамёд қабул қилиш учун саф тортганлигини билдирди.

Республика ИИВ Академияси бошлиғи вазифасини бажарувчи, полковник Т. Саитбаев тадбирни очар экан, мазкур даргоҳда чуқур билим олиб, мутахассислик сир-асрорларини пухта ўрганиш учун замон талаблари даражасида барча шарт-шароитлар яратилгани, кенг, ёруғ ўқув аудиториялари, маъруза заллари, зарурий техника воситалари курсантлар ихтиёридалигини таъкидлади.

Асосий ва ҳаяжонли онлар: саф тортиб турган курсантлар бирин-кетин Ватанига, халқига ва Президентига содиқ бўлишга қасамёд қилишди.

Ички ишлар вазири ўринбосари, полковник А. Мирзаев курсантларни ушбу унутилмас кун билан табриклаб, уларнинг қасамёдга содиқ қолишларига, муқаддас Ватанимиз олдидаги бурчларини оғишмай адо этишлари, бу йўлдаги ҳар қандай тўсиқларга муросасиз ҳамда қатъий туришга, галдаги асосий вазифалардан бири сифатида касб сир-синоатига, жамият фаровонлигига дахлдор билимларни қунт ила ўрганиб, сўнг ҳаётга татбиқ қилишликни уқтириб ўтди.

Курсантларнинг ота-оналари номидан Азиза Эргашева, Академия профессор-ўқитувчилари номидан олий курс ижтимоий-гуманитар цикли бошлиғининг ўринбосари, майор Неъматилла Холйигитов, курсантлардан Нодиржон Хидировлар ҳам мазкур тантана ҳаётдаги энг қувонарли ва ҳаяжонли дамлар бўлиш билан бирга катта масъулият эканини эътироф этишди.

Албатта, ҳеч бир оила бошлиғи йўққи, ўз фарзандининг қувончли кунларидан бебаҳра қолса. Курсантларнинг унутилмас қасамёд тантанасида ҳам узоқ-яқинлардан энг яқин кишилари ташриф буюришганди.

– Ёлғизгина ўғлим улғайганда ички ишлар соҳасида хизмат қилиш истагини билдиришини тасаввур ҳам қилмагандим, – дейди Бухоро вилояти Олот туманидан ташриф буюрган, курсант Рустамжон Андаевнинг онаси Дилбар Севинчова. – Дастлаб у спортга қизиқиб, ихтисослаштирилган мактабда ўқиди. Сўнг туман, вилоятда ўтказилган каратэ, таэквандо сингари спорт мусобақаларида қатнашиб, фахрли ўринларни олди. Бугун эса эгнидаги ҳарбий либосни кўриб, қалбимга яна ҳам ифтихор тўлди. Ахир, ягона ўғлим шу соҳада туриб эл корига яраса, мен қувонмай ким қувонсин, дея ҳаяжонланади она.

Курсантлар номидан сўзга чиққан Н. Хидировнинг фикрлари эса сафдошларини янада тўлқинлантирди: ички ишлар соҳасида хизмат қилишга ёшлигимдан қизиқардим, дея таъкидлайди у. Ниятимга эришганимдан хурсандман. Насиб қилса, ҳаётим ва борлиғимни тинчлик-осойишталикни сақлашга сарфлайман.

Ҳар галгидек Ўзбекистон Республикаси ИИВ Ашула ва рақс ансамбли хонандаларининг дилрабо қўшиқлари тадбир иштирокчилари қувончига қувонч улашди.

Ниҳоят, курсантлар қасамёдни қабул қилишгач, сафдошларини табриклаб, ота-оналари бағрига шошилишди. Ҳадемай бу кун ҳам ортда қолар, аммо шу онларнинг ҳар лаҳзаси улар зиммасидаги масъулиятни ошириб бориши ва хизматлар жараёнида асқотиши шубҳасиздир.

Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ.

Суратларда: *қасамёд қабул қилиш тантанасидан лавҳалар.*

Абу КЕНЖАЕВ олган суратлар.

Тадбир

ҚОМУСИМИЗ ВА МАДҲИЯМИЗГА БАҒИШЛАНДИ

Республика ИИВ Академиясида Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва Давлат мадҳияси қабул қилинган кунга бағишланган тадбир бўлиб ўтди. Академия раҳбар ходимлари, профессор-ўқитувчилар ва тингловчилар иштирок этган йиғилишда Ўзбекистон халқ шоири, Ўзбекистон Қаҳрамони Абдулла Орипов, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Тоҳир Малик, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси бўлим мудири, шоир Рустам Мусурмон меҳмон бўлишди.

Тадбирни ИИВ Академияси бошлиғининг ўринбосари, генерал-майор Жўра Фозилов очди. Халқ шоири Абдулла Орипов Ўзбекистон Конституциясининг яратилиш тарихи, унинг жамиятимиз, мустақил республикамиз фуқароларининг ҳаётидаги ўрни ва аҳамияти ҳақида гапириб, Бош қомусимиз республикамизда яшаётган миллати, дини ва ирқидан қатъи назар барча фуқароларнинг манфаатини кўзлаган бахтномаси эканлигини таъкидлади. Шунингдек, шоир мадҳиянинг оддий қўшиқ ва оҳанглардан қандай фарқланиши ҳақида тушунтириш бериб, унинг давлат рамзи, халқнинг ифтихори экани ҳақида тўлқинланиб гапирди. Атоқли шоир янги шеърларидан ҳам ўқиб берди.

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Тоҳир Малик йиғилганларни Асосий қонун ва Давлат мадҳияси қабул қилинган кун билан самимий табриклаб, бахтимиз Қомуси ва Давлат мадҳияси тўғрисида, унинг сўзи муаллифи, шоир Абдулла Орипов ҳақида дил сўзларини айтди.

Иқтидорли шоир Р. Мусурмон ҳам Ватанни, бахтни, фаровонликни тараннум этувчи янги шеърларидан ўқиб берди.

Ўз мухбиримиз.

* * *

Асосий қомусимиз ва Давлат мадҳияси қабул қилинган кунга бағишланган тадбир Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур тумани ИИБда ҳам бўлиб ўтди. Унда Халқ шоири, Ўзбекистон Қаҳрамони Абдулла Орипов, Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси раиси Рустам Абдуллаев, республика Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутати Арслон Эшмуродов, Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Марказий кенгаши ижроия қўмитаси раиси ўринбосари Шоира Умаровалар иштирок этишди.

– Мадҳиямиз – миллатимиз паспорти. У орқали бутун дунё ўзбекнинг ғурурини, ифтихорини тинглайди, – деди А. Орипов. –Бу ўлмас асар ҳали минг йиллар давомида шундай мағрур янграйверади.

Р. Абдуллаев, А. Эшмуродовлар ҳам Давлат мадҳияси ва Конституциянинг қабул қилиниш жараёнлари ҳақида тўхталдилар. Ш. Умарова бугунги кунда халқимизнинг ижтимоий, сиёсий дунёқараши тобора кенгайиб бораётгани ва шу жараёнда давлатимиз рамзлари, Бош қомусимиз қабул қилинган кунлар байрам тусини олаётганини айтиб ўтди.

Г. АВАЗОВА.

Конкурс-кўргазма

ФАОЛЛИККА МУНОСИБ БАҲО

Анъанага мувофиқ жойларда республика «Намунали милиция таянч пункти» конкурс-кўргазмасининг вилоят босқичи бўлиб ўтмоқда. Жумладан, Жиззах шаҳридаги Ю. Ражабий номидаги драма театрида Жиззах вилояти ИИБ тизимида ўтказилган ушбу тадбирга бағишланган якуний йиғилиш ўтказилди. Унда вилоят, Жиззах шаҳар ва туманлар ҳокимликлари, ҳуқуқ-тартибот идоралари, фуқаролар йиғинлари ҳамда кенг жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Конкурс-кўргазма якунига кўра биринчи ўрин Жиззах тумани «Зиёкор» қишлоқ фуқаролар йиғинидаги 35-милиция таянч пунктига берилди. Иккинчи ўринга Зарбдор тумани «Андижон» қишлоқ фуқаролар йиғинига хизмат кўрсатувчи 97-милиция таянч пункти сазовор бўлди. Учинчи ўринга Ғаллаорол тумани «Маржонбулоқ» шаҳарчаси фуқаролар йиғинидаги 69-милиция таянч пункти лойиқ, деб топилди.

Шунингдек, «Матонатли ва маҳоратли профилактика инспектори» номинацияси бўйича Жиззах тумани ИИБ профилактика инспектори, капитан О. Ҳошимов, «Ёшлар ҳуқуқлари ҳимоячиси» номинацияси бўйича Мирзачўл тумани ИИБ ҲООГ ВЕЁОҲООГ инспектори, лейтенант С. Улуғмуродов, «Бирдамлик ва ҳамжиҳатликда фидойи маҳалла оқсоқоли» номинацияси бўйича Ғаллаорол тумани «Маржонбулоқ» шаҳарчаси фуқаролар йиғини раиси С. Қориев, «Тинчлик ва осойишталикда ташаббускор маҳалла посбони» номинацияси бўйича Жиззах тумани «Қулама» қишлоқ фуқаролар йиғини «Маҳалла посбони» жамоат тузилмаси раҳбари М. Усмонова, «Маърифий-маънавий етакчи маслаҳатчи» номинацияси бўйича Зафаробод тумани «Ҳулкар» қишлоқ фуқаролар йиғини раисининг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиси Ж. Сайфиева, «Энг фаол хотин-қизлар кенгаши раиси» номинацияси бўйича Арнасой тумани «Тошкент» маҳалла фуқаролар йиғинидан С. Равшанова ғолиб деб топилди. Барча ғолибларга мукофотлар топширилди.

Баҳодир БЕГИМҚУЛОВ, майор.

Жиззах вилояти.

Инсон ҳуқуқлари – олий қадрият

САМАРАЛИ АНЖУМАН

Тошкент вилояти ИИБ Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва юридик таъминлаш бўлинмаси ташаббуси билан 10 декабрь – Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинган кунга бағишлаб Зангиота туманидаги маиший хизмат ва тадбиркорлик касб-ҳунар коллежида «Инсон ҳуқуқлари – олий қадрият» мавзусида учрашув бўлиб ўтди.

Йиғилишда юртимизда инсон манфаатларини ҳимоя қилиш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш борасида бир қатор саъй-ҳаракатлар амалга оширилганлиги, бу борада вилоят ички ишлар идораларида ҳам самарали ислоҳотлар ўтказиб келинаётганлиги алоҳида таъкидланди.

Айниқса, вилоятдаги мактаб, лицей, коллеж ва олий ўқув юртларида ёшларнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш ҳамда ўсмирлар орасида ҳуқуқбузарлик, жиноятчиликнинг олдини олишга қаратилган суҳбат ва учрашувларнинг мунтазам равишда ўтказилаётганлиги бу соҳадаги ишлар самарасига ижобий таъсир кўрсатаётганлигига урғу берилди.

Қизғин савол-жавоблар руҳида кечган учрашувда ўқувчиларга Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига киритилган ўзгартиш ҳақида ҳам батафсил маълумот берилди.

– Қонунчиликдаги бу ўзгаришлар ёшларнинг бўш вақтини мазмунли ташкил этишларига хизмат қилиб, уларнинг назоратсиз ва қаровсиз қолдирилишига барҳам беради, – дейди вилоят ИИБ ИҲҲҚ ва ЮТБ бошлиғи вазифасини бажарувчи, майор Б. Тожиев.

Р. ХУРШИДОВ.

Тошкент вилояти.

Семинар-тренинг

МАЪРУЗАЛАР ТИНГЛАНДИ

Пойтахтимизда республика Ички ишлар вазирлиги ҳамда Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг Ўзбекистондаги лойиҳалари координатори томонидан вазирлик Академияси олий академик курслари тингловчилари учун семинар-тренинг ўтказилди. Унда Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси миллий маркази директори А. Саидов, ЕХҲТнинг Ўзбекистондаги лойиҳалари координатори, элчи И. Венцель ҳамда республика Бош прокуратураси, Адлия вазирлиги, Бош прокуратура олий курслари, ИИВ ИҲҲҚ ва ЮТБ ҳамда ИИВ Академияси раҳбар ходимларининг маърузалари тингланди.

Тадбирда сўзга чиққанлар қонунларга риоя этиш – ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимлари ҳуқуқий маданияти ҳамда фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш кафолатининг асосий шарти эканлигини таъкидлашди. Шу билан бирга, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг фаолиятини тартибга солувчи халқаро ҳужжатлар, халқаро ташкилотлар билан инсон ҳуқуқларини таъминлаш борасидаги ҳамкорлик юзасидан фикр-мулоҳазалар билдиришди.

Семинар доирасида тингловчилар учун инсон ҳуқуқлари бўйича халқаро стандартларни амалга ошириш юзасидан амалий машғулотлар ҳам ўтказилди ва иштирокчиларга сертификатлар топширилди.

Суннат ШЕРОВ, подполковник.

ИНСОН МАНФААТЛАРИ УСТУВОР

Республика ИИВ ҳамда БМТнинг Тараққиёт дастури ҳамкорлигида «Ички ишлар идоралари фаолиятида БМТнинг «Қийноққа қарши конвенцияси» қоидаларининг бажарилиши» мавзусида ҳудудий семинар-тренинглар ўтказилмоқда. Наманганда бўлиб ўтган водий вилоятлари ички ишлар ходимлари иштирок этган икки кунлик тадбирда инсон ҳуқуқларини таъминлаш ва Конституцияда белгиланган қонуний меъёрларга амал қилиш борасидаги янгилик ҳамда тажрибалар хусусида мулоҳаза юритилди.

Тренинг БМТ Тараққиёт дастурининг «Инсон ҳуқуқлари миллий институтлари салоҳиятини ошириш» лойиҳаси асосида ташкил этилган бўлиб, унинг асосий мақсади инсон ҳуқуқлари ва манфаатларини таъминлашга қаратилган.

Семинар-тренинг иштирокчиларига Ички ишлар вазирлиги ва БМТ Тараққиёт дастурининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси томонидан сертификатлар топширилди.

Фурқат МАМАЖОНОВ, майор.

Наманган вилояти.

ЁНҒИН ХАВФСИЗЛИГИ ОЙЛИГИ

ТАРҒИБОТ ЗАМИРИДАГИ ЮТУҚЛАР

«Ёнғин хавфсизлиги ойлиги»нинг ўтган икки ўн кунлиги давомида амалга оширилган ишларга назар ташлайдиган бўлсак мазкур тадбир халқ хўжалиги ва фуқаролар ҳаётида нақадар муҳим ўрин тутганлигини кўриш мумкин.

Ёнгин хавфсизлигини таъминлаш мақсадида 21 мингдан ортиқ корхона, хўжалик ва ташкилотларнинг ёнғинга қарши ҳолати мониторинг тариқасида ўрганиб чиқилди. Мазкур текширувлар давомида 624 минг нафардан ортиқ ишчи-хизматчилар билан учрашув ҳамда суҳбатлар уюштирилди, жойларда 19196 та ёнғин хавфсизлиги бурчаклари ташкил этилди.

Тадбир жараёнида 171 мингга яқин камчиликлар аниқланиб, уларнинг 82,3 фоизи бартараф этилди, ёнғин хавфсизлиги қоида талабларини бузаётган раҳбар ва жавобгар шахсларга нисбатан маъмурий ҳамда интизомий жазо чоралари қўлланилди. Ҳокимликлар ҳузуридаги комиссиялар томонидан ёнғин хавфсизлигини таъминлашга оид камчиликларни кўп вақтдан бери бажармай келаётган 1138 нафар раҳбар шахс муҳокама қилинди, 907 нафарига эса таъсир чоралари кўрилди.

Халқ хўжалигининг муҳим бўғинларидан ҳисобланган ўта муҳим ва алоҳида тоифаланган масканларда ёнғинларнинг олдини олиш долзарб вазифалардан бири бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади. Давлат ёнғин назорати ходимлари ана шу вазифани кўнгилдагидек бажариб, масканлар хавфсизлигини талаб даражасида таъминлаш йўлида бор куч ва имкониятларни ишга солишмоқда. «Ёнғин хавфсизлиги ойлиги»нинг ўтган даврида ана шу жараён яққол кўзга ташланиб турибди. Жойларда ёнғин хавфсизлиги қисмлари томонидан қўриқланаётган ўта муҳим ва тоифаланган масканларда 257 маротаба текширув ўтказилди. Учрашув ҳамда суҳбатлар пайтида ишчи-хизматчиларга малакали йўриқномалар берилиб, ёнғинларга сабаб бўлувчи омиллар ва уларни бартараф этиш чоралари белгиланди.

Масаланинг яна бир эътиборли томони, ойликнинг мақсад ва вазифалари тушунтириб борилаётган бир пайтда айрим раҳбар ва жавобгар шахслар ёнғин хавфсизлиги қоидаларига зид равишда фаолият олиб борилишига йўл қўйишгани учун 300дан ортиқ корхона, цех ва омборхонадан фойдаланиш вақтинча тўхтатиб қўйилди, 2711 та носоз электр мослама, агрегат ва электр тармоқларидан фойдаланиш тақиқланди. Бу борада тегишли ҳокимлик ва идораларга чора кўрилиши юзасидан тақдимномалар киритилганининг ўзиёқ ойликнинг нечоғли катта аҳамиятга эга эканлиги, одамларни ҳушёр торттириши ва бу тадбирда жамоатчилик фаоллигини оширишга эътибор кучайтирилиши лозимлигини кўрсатмоқда.

Шуни ҳам таъкидлаш жоизки, ойлик пайтида ўта муҳим ва алоҳида тоифаланган масканларда ёнғин хавфсизлигини таъминлаш сифат жиҳатдан яхшиланиши учун 6 та ёнғин ўчириш сув насоси, 22875 метр енглик, 100 та ёнғинга қарши қалқон, 4286 та ёнғин ўчириш воситаси харид қилинди. Шунингдек, 4 та бино ва иншоот ёнғинни тезда сезувчи ва хабар берувчи мослама билан жиҳозланди.

Яна бир қувончли томони, маҳаллалар, уй-жой мулкдорлари ширкатларида ўтказилаётган учрашувлар натижасида аҳоли турар жойларида ёнғинлар камайишига эришилаяпти.

Соҳа ходимлари ойликнинг ўтган даврида таълим ва даволаш муассасаларида ёнғин хавфсизлигини таъминлашга бағишланган бир қанча тадбирлар ўтказишди. Ўқувчилар иштирокида ёнғин хавфсизлигини таъминлашга оид машқ ва машғулотлар ташкил этилгани яхши самара берди.

Фуқароларнинг кузги-қишки мавсумда иситиш мосламаларидан тўғри фойдаланиши, ушбу мосламаларнинг носозлигини аниқлаш ва содир бўлиши мумкин бўлган ёнғинларнинг олдини олиш мақсадида маҳаллий газ ва электр таъминоти идоралари вакиллари билан ҳамкорликда барча хонадонлардаги иситиш тизимлари, яъни газ ва электр иситиш мосламалари текширилиб, ёнғинга қарши йўриқномалар ўтказиб келинмоқда.

Кўрилаётган чоралар натижасида «Ёнғин хавфсизлиги ойлиги»нинг дастлабки кунлариданоқ содир бўлаётган ёнғинлар сони 638 тани ташкил этиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 311 тага, фуқаролар тан жароҳати олиши 52 тага ва ҳаётдан кўз юмиш 11 тага камайди. Ана шундай ютуқларга эришаётган эканмиз, бундан кейин ҳам ҳозиргидек ғайрат билан меҳнат қилишимиз, тушунтириш ишларини бир дақиқа ҳам сусайтирмаслигимиз зарур.

Анвар ХУДОЙҚУЛОВ,
ИИВ ЁХББ катта муҳандиси.
майор.

ЁНҒИНЛАР СОНИ КАМАЙМОҚДА

Мамлакатимиз халқ хўжалиги ривожида унинг иқтисодий захираларини ёнғин офатларидан муҳофаза қилиш, моддий-маънавий бойликлар хавфсизлигини таъминлаш муҳим ўрин тутади. Бошқача айтганда, барча масканлар ва ҳудудларда ёнғин хавфсизлиги қоидаларининг тўла таъминланиши бугунги ва эртанги тараққиётимизга катта замин ҳозирлайди. Кейинги йилларда давлат миқёсида ўтказилиб келинаётган «Ёнғин хавфсизлиги ойлиги» ана шу мақсадга йўналтирилган. Ушбу тадбир ёнғинларнинг олдини олиш ва инсонларни хавф-хатардан асрашда муҳим омил бўлиб хизмат қилаяпти.

Таъкидлаш жоизки, ойлик давомида барча корхона, ташкилот, муассаса ҳамда хўжаликлар, маҳалла фуқаролар йиғинлари фаоллари, қолаверса, ҳар бир фуқаро «Ўз уйингни ўзинг асра» шиори остида иш кўриб, ёнғинларнинг олдини олишга муносиб ҳисса қўшиб келишаяпти. Шу орқали республикамизда ёнғинларнинг нафақат камайиши, балки ушбу офатлар чоғида фуқаролар куйиш тан жароҳати олиши, йиллар давомида не орзу умидлар билан тўпланган мол-мулк бир кунда ёниб кетиши, энг ачинарлиси, ёш болалар бу ёруғ оламдан бевақт кўз юмишининг олдини олишга эришилмоқда.

Маълумотларга қараганда, ер юзида йилига беш ярим миллионта ёнғин содир бўлар экан. Бу ҳар беш сонияда битта ёки бир дақиқада ўн иккита кулфат дегани.

Ёнғин сабаблари кўпинча оддий ёнғин хавфсизлиги қоидаларига амал қилмаслик, яъни носоз ва қўлбола электр иситгичлардан фойдаланиш, газ ва электр анжомларини назоратсиз қолдириш, вақтинчалик электр симлардан фойдаланиш, болаларнинг гугурт ўйнаши, пиротехника воситаларидан фойдаланишда эҳтиёткорлик чораларини кўрмаслик ва фуқароларимизнинг бепарволиги натижасида содир бўлади. Шу сабабли келажагимиз эгаларининг ёнғин хавфсизлиги тизимидаги ҳуқуқий саводхонлигини оширишга алоҳида эътибор берилаяпти.

Ойлик давомида, умуман бошқа пайтлар ҳам олиб борилаётган тарғибот-ташвиқот ишлари ўз самарасини бермоқда. Шу ўринда айрим рақамларни келтириб ўтсак. 2010 йилнинг 11 ойида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ёнғинлар сони 747тага камайди. Фуқароларнинг тан жароҳати олиши 201та, оламдан ўтиши эса 61 та кам қайд этилди.

Эришилаётган бундай ютуқларга қарамай соҳа ходимлари аҳоли ўртасида кенг кўламли тушунтириш ишларини давом этиришаяпти.

Қ. ШЕРМАТОВ,
майор.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг фармойишига биноан мамлакатимизда 15 ноябрдан 15 декабрга қадар «Ёнғин хавфсизлиги ойлиги» ўтказилмоқда. Жойларда ушбу тадбир доирасида кенг жамоатчилик вакиллари билан ҳамкорликда муайян ишлар амалга оширилаяпти.

Фуқаролар билан мулоқотлар чоғида жорий йилнинг ўтган даврида рўй берган турли кўнгилсиз ҳодисалар таҳлил этилиб, ёнғинга олиб келувчи сабаблар аниқ мисоллар асосида тушунтирилаяпти. Бундан ташқари, воҳадаги ўта муҳим ва тоифаланган иншоотларнинг ёнғинга қарши ҳолати доимий назорат қилиб борилмоқда. Ушбу жараёнда ҳар бир ишчи-хизматчи ҳамда кўнгилли ёнғин ўчирувчиларга фавқулодда содир этилган ёнғинни бартараф этиш чоғида бажарилиши лозим бўлган вазифалар хусусида ҳам кенг тушунча берилаяпти.

Минг бор эшитгандан бир марта кўрган афзал деганларидек, ёнғин хавфсизлиги қоидаларига оғишмай риоя қилиш, ойликни юқори савияда ўтказиш ва моҳиятини кенг оммага етказиш мақсадида тарғибот воситалари билан жиҳозланган автобус ташкил этилиб, вилоят маркази – Қарши шаҳрининг маҳаллалари, истироҳат боғлари, ўқув юртлари ва аҳоли кўп тўпланадиган жойларда тушунтириш ишлари олиб боришаяпти.

Аҳоли турар жойларининг ёнғинга қарши ҳолатини яхшилаш мақсадида ёнғин хавфсизлиги қоида талабларини қўпол равишда бузган юздан ортиқ фуқарога нисбатан маъмурий чоралар кўрилди.

Шерзод КЕЛДИЕВ,
Қашқадарё вилояти ИИБ
ЁХБ катта муҳандиси,
лейтенант.

* * *

«Ёнғин хавфсизлиги ойлиги» давомида бошқа хизматлар вакиллари билан ҳамкорликда корхона, ташкилот, муассаса ва хонадонларда текширувлар ўтказаяпмиз. Йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш чоралари кўрилаяпти. Жавобгар мансабдор шахслар, фуқароларга маъмурий жарима солинмоқда. Фойдаланиш хавфли бўлган носоз агрегат, техника воситалари электр, газ тармоғидан узиб ташланди. Ёнғин чиқиш хавфи бўлган корхона, ташкилот, муассаса, биноларнинг иш фаолияти вақтинча тўхтатилди.

Одатдагидек, бу йил ҳам мактаб ўқувчилари иштирокида ижодий ишлар учун «Ёнғин хавфсизлиги – болалар тасаввурида» деб номланган танлов эълон қилинган. Ўғил-қизлар ўзлари ёзган шеър, мақола ва ҳикояларида, чизган расмларида ёнғин офатининг мудҳиш оқибатларини тасвирлайдилар. Ғолибларнинг ижодий ишлари кўпайтирилиб, вилоят мактабларига тарқатилади.

Бойназар ДЕДАБОЕВ,
Наманган вилояти ИИБ
ЁХБ бошлиғи,
подполковник.

* * *

Ойлик давомида туман пахта тозалаш заводи, «Қишлоқхўжалик кимё» корхонаси омборхонаси, «Чорсу» маҳалла фуқаролар йиғини ва 1-мактабда техник-кўрик, турли кўргазмали қуроллар ёрдамида амалий машғулотлар ўтказилди. Ёнғинларнинг олдини олиш борасидаги профилактик ишлар касбийлаштирилган ёнғин хавфсизлиги қисми, туман ёнғин хавфсизлиги бўлими, газ, электр таъминоти идоралари ходимлари, маҳалла фаоллари ва кенг жамоатчилик билан бирга ташкил этилаяпти. Натижалар эса кўзга ташланиб қолди.

Тадбир бошлангандан буён ёнғин хавфсизлигини таъминлаш мақсадида корхона, хўжалик ва ташкилотларнинг ёнғинга қарши ҳолати текшириб чиқилди. Ёнғин хавфсизлиги қоидаларига амал қилмаган 75 нафар раҳбар ва мансабдор шахсларга жарима солинди. Ёнғин чиқиш хавфи бўлган 11 та корхона, цех ва омборхона аниқланди. Газдан ноқонуний фойдаланилаётган 12 та, электр энергиядан эса 7 та шундай ҳолат аниқланди. Аҳоли яшаш жойларидаги ноқонуний қурилишларнинг учтаси тўхтатилди. Бундан ташқари, ёнғинга қарши барпо этилган 30 та ер ости сув олгичлари ва 160 та ҳовуз шай ҳолга келтирилди.

Нозим ШАМСИЕВ,
Ғиждувон тумани ИИБ ЁХБ
бошлиғи, майор.

* * *

Айни пайтда газ, электр таъминоти идоралари ва бошқа дахлдор ташкилотлар, жамоатчилик вакилларидан иборат тўққизта гуруҳ фаолият юритаяпти. Вилоят ҳудудида кузги-қишки мавсумга тайёргарлик ишларининг аҳволи чуқур ўрганилди. Ҳозирги кунга қадар ушбу гуруҳлар томонидан 27 маротаба қўшма рейдлар ташкиллаштирилди. Ушбу рейдлар давомида аҳоли турар жойларида назорат текширувлари ташкил этилди. Шунингдек, болалар боғчалари, умумтаълим мактабларида ҳам текширувлар ўтказилиб, мавжуд камчиликларни бартараф этиш юзасидан зарур чора-тадбирлар кўрилди.

Саъй-ҳаракатлар самараси ўлароқ, вилоятдаги 24880 метр юқори босимли, 96733 метр паст босимли газ тармоқлари, 2922 та газ тақсимлаш пунктларининг ёнғин хавфсизлиги ҳолати тўлиқ кўрикдан ўтди. Тадбир давомида носоз ёки хавфсизлик талабларига жавоб бермайдиган 51 та электр қурилма ва мосламалар, 42 та газ ускуналари, 73 та дудбурон текшириб чиқилди. 38 маротаба табиий газдан резина ичаклар орқали, 21 та электр энергиясидан ноқонуний фойдаланиш ҳолатлари бўйича тегишли чоралар кўрилди. Тадбир жараёнида аниқланган 1835 та камчилик жойида бартараф этилди.

Мирзоқул АҲАДОВ.
Навоий вилояти.

* * *

Ёнғинларнинг олдини олишда профилактик тадбирлар яхши натижа беришини изоҳлаб ўтиришнинг ҳожати бўлмаса керак. Шу билан бирга, корхона, ташкилот ва муассасаларда ўтказиладиган амалий машғулотлар бу борада синалган ва самарали усуллардан бири эканлигини айтиб ўтиш жоиз.

Андижон вилоятидаги тоифаланган объектларда бир неча йилдан бери ёнғин хафсизлигини таъминлаш мақсадида ўқув машқлари, амалий машғулотлар ўтказилаяпти. «Андижон дон маҳсулотлари» акциядорлик жамиятида ташкил этилган тадбирда ёнғин хавфсизлиги хизмати ходимларининг корхонада содир бўлган ёнғинни ўчириш маҳорати синаб кўрилди. Унда вилоят ИИБ ЁХБ ёнғин ўчириш гуруҳи ҳам иштирок этди. Шу тариқа «ёнғин» хавфли тус олиб, бошқа биноларга ўтиб кетишининг олди олинди.

Бундай тадбирлар қандай самара бераётганини йилнинг ўтган даврида вилоятдаги тоифаланган объектларда бирорта ҳам ёнғин содир бўлмаганидан ҳам билиш мумкин.

Дилмурод АБДУРАҲИМОВ,
Андижон вилояти ИИБ
ЁХБ катта муҳандиси,
майор.

АМАЛИЙ МАШҒУЛОТЛАР

Юксак мукофот соҳиблари

ТОҒТЕРАКНИНГ ЧАПДАСТ ЙИГИТИ

Ярим тун. Атроф сокин. Шаҳарда хизмат олиб бораётган патруль-пост хизмати ходимлари Заргарлик маҳалласидан ўтиб боришаётганда бир киши чопиб келарди. Сержант Тўлқин Болтабоев машинадан тушиб, унга пешвоз чиқди.

– Тинчликми, ярим тунда қаерга кетяпсиз?

– Сержант ўғлим, сизларни кўриб чопиб келяпман, – деди ҳалиги киши ҳовлиқиб. – Уйимга икки йигит кириб, пичоқ ўқталиб, бор-будимни ўмариб кетяпти, аранг чиқиб келдим. Хотиним, болаларим уйда қолди.

Ходимлар машинага у кишини ҳам ўтказиб, тезда манзил томон кетишди.

Ички ишлар ходимларининг эшикдан кириб келганини кўрган номаълум шахслар деразадан тушиб қоча бошлади. Сержант Тўлқин Болтабоев уларнинг ортидан борди. Босқинчи уни кўриб, кўп қаватли уйлар орасига яширинмоқчи бўлди. Сержант уларни қувиб етди. Чапдастлик билан аввал бирини йиқитди. Шеригига ёрдамга келган иккинчиси ҳам мушт зарбидан ўтириб қолди. Бу орада гуруҳдаги ходимлар ҳам етиб келишди ва босқинчилар қўлга олинди.

Жиззах вилояти ИИБ ППХ ва ЖТСБ ППХ батальони ходими, сержант Тўлқин Болтабоев фаолиятида бундай воқеалар учраб туради. У ҳар гал қонунбузар, ҳуқуқбузарларни ушлаб, ички ишлар идорасига олиб келганида шу касбни танлаганидан ғурурланиб қўяди. Ҳалол меҳнат қилиб, дам олаётган ёки шаҳарни айланиб юрган фуқароларнинг тинчини бузиб, хавотирга соладиган шахсларни ушлаб, танобини тортиб қўйса кўпчиликдан раҳмат эшитади.

У Зомин туманининг Тоғтерак қишлоғида туғилиб ўсди. Тоғликларга хос чапдаст, ушлаган ерини кесадиган йигит бўлиб вояга етди. Болалигида ён қўшниси марҳум ички ишлар ходими Раҳматилла Холматовнинг мотоциклда келишини кутиб турарди. Унинг ўзига ярашган хизмат кийимига ҳавас қиларди. Онасига:

– Ая, катта бўлсам милиционер бўламан, – дерди.

Унинг қатъий гапини эшитган онаси:

– Майли ўғлим, мақсадингга ет, ўша кунларни кўриб, қувониб юрай, – дерди онаси уни бағрига босиб.

Тўлқин орзусига етиш йўлида астойдил ҳаракат қилди. Мактабни битиргач, касб-ҳунар коллежида ўқиди. Йигитлик бурчини ўтаб келгач, ҳеч иккиланмай ички ишлар идорасида хизмат қилиш учун ариза берди. Дастлаб Жиззах вилояти ИИБ Жанговар сафарбарлик отрядида хизматни бошлади. 2001 йилда эса ППХ ва ЖТСБ ППХ батальонига ўтказилди.

Аввалига пиёда патруль гуруҳи сафида Жиззах шаҳрида тинчлик, осойишталикни сақлаш, фуқаролар хавфсизлигини таъминлашда фаол иштирок этди. Бир неча ҳуқуқбузар, қонунбузарларни қўлга олди. Яна кўплаб тарбирларда иштирок этди.

– Тўлқин Болтабоев жуда интизомли йигит, – дейди унинг устози, майор Тўхтабой Боиров. – Бирор ишни билмайман деб ўзини четга олганини кўрмаганман. Ҳар қандай вазифани бажариш учун имконият топишга ҳаракат қилади. Унинг бошқаларга ўрнак бўладиган хислатлари кўп. Шогирдларим орасида уни алоҳида тилга олса арзийди.

Сидқидилдан хизмат қилган элда азиз, деб бежиз айтилмайди. Сержант Тўлқин Болтабоевнинг кўп йиллик самарали хизматлари юқори баҳоланиб, Ички ишлар идоралари ходимлари куни арафасида Президентимиз Фармонига биноан «Жасорат» медали билан тақдирланди.

– Бу мукофот бутун жамоамизга берилган деб ҳисоблайман, – дейди у. – Чунки оддий сафдорликдан сержантгача етиб келишимда жамоанинг хизмати катта. Касбдошларимдан билмаганимни ўргандим, қийналганимда уларнинг мададига суяндим.

У ҳар гал хизматга отланаётганда онажониси оқ йўл тилаб, ўзига ярашган хизмат кийимида кўриб, эл корига яраётган ўғил ўстирганидан фахрланиб қўяди.

Садриддин ШАМСИДДИНОВ.
Жиззах вилояти.

Суратда: *сержант Тўлқин Болтабоев, сафдор Марат Бердиев билан ҳудудни айланиб юришибди.*

Баҳодир БЕГИМҚУЛОВ
олган сурат.

Эъзоз

ҲУРМАТ ВА ЭҲТИРОМ БИЛАН

Эл-юртга қилинган кўп йиллик хизмати эътироф этилиб, ҳурмат-эътибор қозониб нафақага чиқиш кўпчилик орзу қилган бахт. Республика ИИВ Ташкилий-инспекторлик бошқармаси Навбатчилик хизматларига раҳбарлик қилиш бўлими бошлиғи, подполковник Хўжамурод Рўзибоев ана шундай эъзозга муносиб кўрилганлардан бири. Ҳамкасблари, сафдошлари, шогирдлари уни тантанали равишда нафақага кузатишди.

Маросимда республика ИИВ Ташкилий-инспекторлик бошқармаси бошлиғи вазифасини бажарувчи, полковник Ҳасан Сарабеков Хўжамурод Рўзибоевнинг ички ишлар идораларидаги кўп йиллик хизмат фаолияти ҳақида гапириб, шарафли меҳнатлари учун вазирлик раҳбарияти номидан миннатдорлик билдирди.

– Хўжамурод ака фаолиятининг йигирма йилдан ортиғи навбатчилик қисми билан боғлиқ, – дейди республика ИИВ ТИБ Навбатчилик хизматларига раҳбарлик қилиш бўлими катта инспектори, подполковник Камолиддин Мансуров. – Устозимдан хизматнинг кўплаб сир-асрорларини ўргандим. Республикамиз ички ишлар идораларидаги навбатчилик хизматларини ҳар жиҳатдан яхшиланишида у кишининг муносиб ҳиссаси бор.

Маросимда сўзга чиққанлар Х. Рўзибоевнинг яхши хислатлари ҳақида сўзлаб, унга узоқ-умр, мустаҳкам саломатлик тилашди.

Ўз мухбиримиз.

Суратда: *Х. Рўзибоев.*

Ш. ҚАҲҲОРОВ олган сурат.

ИИВ Матбуот маркази хабарлари

ЮКХОНАДАН ЎМАРИЛГАН ПУЛЛАР

Андижон шаҳрида яшовчи Ш. Умаров ИИБга мурожаат қилиб, кимдир тунда унга тегишли «Нексия» автомашинаси юкхонасини калит танлаш йўли билан очиб, у ердан икки миллион сўм пулни ўғирлаб кетганини маълум қилди. Изқуварларнинг изланишлари ўз самарасини берди. Кўрилган чоралар натижасида ушбу жиноятни Қ. Азиз шериги А. Яхё билан бирга содир этгани аниқланиб, қўлга олиндилар.

«МАТИЗ»ДАГИ ЖАБРДИЙДА

Тошкент шаҳрининг Олмазор туманида икки номаълум шахс Жомий майдонидан «Пойтахт автобизнес» масъулияти чекланган жамият ҳайдовчиси К. Нурмуҳамедова бошқарувидаги «Матиз» русумли автомашинага йўловчи сифатида ўтиришди. Қорақамиш 1/3-даҳасига етиб келишганда аёлни унинг бўйнидаги тилла занжир билан бўғиб, автомашинанинг орқа ўриндиғига ўтказишди. Шўроб кўчасида эса босқинчилар жабрдийданинг зираги, узуги, занжири, «Нокия» русумли уяли телефони ва 150 минг сўм пулини олишди. «Иш» хамирдан қил суғургандек осон битганидан қувонган қабиҳ ниятли шахслар қўлга киритилган ўлжага қаноат қилмай ҳайдовчи аёлни тушириб юборишди ва автомашинани номаълум томонга ҳайдаб қочишди.

Кўрилган чоралар натижасида ушбу жиноятни пойтахтлик 19 ёшли М.Миралишер ва 15 ёшни қаршилаган Қ. Жасур содир этгани аниқланди. Улар автомашинани ҳайдаб кетаётган пайтда ушландилар.

ТАЛОНЧИ... ТАЛАБА

Тошкент шаҳрида номаълум шахс Зангиота туманида яшовчи Ш.Суннатни куч ишлатиш йўли билан қўрқитиб, «Нокия» русумли уяли телефони ва 25 минг сўм пулини олиб кетди.

Кўрилган чоралар натижасида ушбу жиноятни шаҳардаги касб-ҳунар коллежларидан бирининг талабаси Ш. Бунёд содир этгани аниқланиб, қўлга олинди.

БОШИ ХАМ БЎЛДИ

Самарқанд шаҳрида яшовчи М. Мардоннинг машинасига йўловчи сифатида ўтирган шахснинг нияти бузуқ экан. Мардон бирров дўконга кириб чиқиш мақсадида «Нексия»сини қаровсиз қолдирганидан фойдаланган «йўловчи» вақтни бой бермай автомашинани ҳайдаб қочди.

Бузоқнинг югургани сомонхонагача, дейишгани яна бир бор исботланди. Автомашина Оқдарё тумани ҳудудидаги «Лойиш» ЙПХ масканида ушланди. Ушбу жиноятни содир этган М. Давлатнинг боши хам бўлди.

ЎН ИККИ ЁШЛИ МОЛ ЎҒРИСИ

Қашқадарё вилоятининг Деҳқонобод туманида яшовчи уй бекаси Б. Гулбаҳор ИИБга мурожаат қилиб, номаълум шахс уйи олдидаги майдондан уч бош қорамолини ўғирлаб кетганини маълум қилди. Кўрилган чоралар натижасида ушбу жиноятни Ғузор туманида яшовчи Ғ. Сардор содир этгани аниқланиб, ушланди.

Ўн икки ёшли бу болакай энди ўқишни болалар муассасасидаги махсус мактабда давом эттирса ажаб эмас.

Норали ОЧИЛОВ,
катта лейтенант.

ХИЗМАТЛАРДА

ЭЛГА СУЯНГАН КАМ БЎЛМАЙДИ

Боёвут туманидаги «Усмонобод» қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудида йилнинг ўтган ўн бир ойи мобайнида 2009 йилнинг шу даврига нисбатан умумий жиноятлар сони қарийб тенг ярмига камайди. Ўғрилик ва оғир жиноятлар содир этилмади.

– Бизнинг хизматда профилактик рўйхатга қўйиш услуби бор, – деди қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудига хизмат кўрсатаётган профилактика катта инспектори, майор Раимқул Раҳмонқулов. – Бу шунчаки ҳўжакўрсин учун қилинадиган тадбир бўлиб қолмаслиги керак. Профилактик рўйхатда турган ҳар бир фуқарони қатъий назоратга олганмиз.

Судланиб, жазо муддатини ўтаб қайтган шахсларни ишга жойлаштириш биринчи галдаги масала деб қаралади. Қотиллик жиноятини содир этиб, жазони ўташ муассасасидан қайтган Шерзод Жўраевни профилактика инспектори фермер хўжалигига ишга жойлашишига ёрдам берди. У ҳозир оиласи билан тинч-тотув яшаяпти. Юсуф Элубоев ҳам қотиллик қилиб қамалганди. Жазо муддатини ўтаб келгач, мироб бўлиб ишлаяпти.

– Оилавий жанжаллар, қўшниларнинг келишмовчилиги, турли ҳуқуқбузарликлар асосан фуқаро ичкилик ичиб, маст ҳолда бўлганида рўй беради, – дейди Р. Раҳмонқулов. – Ана шу иллатнинг олдини олиш учун қишлоқда хуфёна дўкон очиб тунда спиртли ичимликлар сотаётган шахсларни аниқлаб, уларнинг ноқонуний фаолиятига чек қўйилди. Бундан ташқари, ичкиликка ружу қўйган Ҳ. Гадойбой ва Р. Ҳайитбойлар жамоатчилик иштирокида муҳокама қилинди. Ҳозир улар оиласи билан тинч яшаяпти.

Ҳа, жамоатчилик катта куч. Профилактика инспектори ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишда маҳалла фуқаролар йиғини раиси, кўчабошилар, кексаларга суянади. Ана шундайлардан бири «Миришкор» маҳалла фуқаролар йиғини раиси Мирзақул Жўраевдир.

– Маҳалла тинч, – юрт тинч, – дейди М. Жўраев. – Шунинг учун ҳам рўй бериши мумкин бўлган ҳар қандай ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга ҳаракат қилаяпмиз. Профилактика инспектори билан ҳамкорликда олиб бораётган ишларимиз яхши самара бераяпти. Тўйлар келишилган тарзда асосан кундузи ўтказилаяпти. Тунда бекорчиларнинг санқиб юришига йўл қўймаяпмиз. Маҳаллада тунги патруллар фаолияти йўлга қўйилган. Маҳалла посбонлари навбат билан профилактика инспекторининг кўрсатмаси асосида кўчаларни айланиб юришади.

Майор Раимқул Раҳмонқуловнинг «Усмонобод» қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудига хизмат кўрсатаётганига ўн йилдан ошди. Бу ерда истиқомат қилаётган аҳолининг аксариятини яхши танийди. Йилдан-йилга ҳуқуқбузарлик ва жиноятлар сони камайиб бораётганида маҳалла фаоллари билан ҳамкорлик яхши йўлга қўйилганида «Миришкор» фуқаролар йиғини «Маҳалла посбони» жамоат тузилмаси раҳбари Ботир Эшбеков, «Усмонобод» фуқаролар йиғини «Маҳалла посбони» жамоат тузилмаси раҳбари Шерали Мирзаботировларнинг кўмаги туфайли содир этилиши мумкин бўлган бир неча қонунбузарликларнинг олди олинди.

Суратда: *майор Р. Раҳмонқулов М. Жўраев (ўнгда) ва Б. Эшбеков билан навбатдаги ишни режалаштиришяпти.*

Назиржон ЙЎЛДОШЕВ олган сурат.

Шу йил ИИВ Академиясини тамомлаб келган лейтенант Турдибек Шайзақов иш ўрганиш учун капитан Раимқул Раҳмонқуловга бириктириб қўйилганди. Тажрибали инспектор ёш ходимга хизмат сирларини эринмай ўргатди, ҳужжатлар билан ишлаш, фуқаролар йиғинлари раислари билан ҳамкорликда нималарга эътибор бериш лозимлигини бирма-бир тушунтирди. Лейтенант Турбидек Шайзақов айни кунда мустақил равишда профилактика инспектори сифатида фаолият кўрсатаяпти. Р. Раҳмонқуловни устоз сифатида ҳурмат қилади.

Элга суянган кам бўлмайди. Ички ишлар идораси ходими эл-юрт учун хизмат қилади. Доим элнинг қувонч ва ташвиши билан яшар экан, унга суяниши ҳам керак. Майор Р. Раҳмонқулов хизмат қилаётган ҳудудда жиноят ва ҳуқуқбузарликлар камайиб бораётганида фуқароларнинг ўрни катта бўлаяпти.

Садриддин АБДУЛЛАЕВ.
Сирдарё вилояти.

ТЕРГОВЧИ МАҲОРАТЛИ БЎЛСА...

Дарҳақиқат, терговчи билимли ва маҳоратли бўлса, ҳар қандай жиноятни тезкорлик билан фош этиш имконияти туғилади. Қуйида ана шундай жиноятлар тафсилоти ҳақида ҳикоя қиламиз.

Тўрткўл тумани Уллибоғ овулида яшовчи Шоҳсанамнинг уйида ўғирлик содир бўлди. Бу ҳақда туман ИИБ навбатчилик қисмига хабар келиши билан воқеа жойига етиб борган тезкор гуруҳ ҳар томонга сочилиб ётган нарсаларга эътибор берди. Ўғри узоққа кетмаганлиги сезилиб турарди. Чунки уйга қийинчиликсиз кирилиб, сандиқдаги пуллар осонликча олиб чиқиб кетилган эди. Жиноятчи ҳар қанча устомон бўлмасин, хато қилиши табиий.

Турли хил тахминлар таҳлил қилиниб, дастлабки тергов-суриштирув ишларига гумондор сифатида шу хонадон келини Назира жалб этилди. Марҳума синглиси Санобарнинг қизини келин қилган Шоҳсанам бу ҳолдан ажабланди. Ҳатто эътироз ҳам билдирди. Аммо терговчи, катта лейтенант Атабек Сейтимбетов кўзлари ўйнаб турган келиннинг нигоҳидан ниманидир уққандай бўлди. Эндигина ўн саккиз ёшга кирган аёл терговчининг саволларидан эсанкираб қолмасликка уринар, имкон қадар ўзига сув юқтирмасди. Воқеа содир бўлган куни келиннинг ёлғиз уйда қолгани, хонадонга кимлар келиб кетгани ҳақида гувоҳларнинг берган кўрсатмалари асосида гумондор сифатида ишга Атахон исмли йигит ҳам жалб этилди. Терговчининг ўзига хос услуби натижасида Атахон:

– Пулларни Назиранинг ўзи менга олиб берди, – деди-ю, беихтиёр лабини тишлади.

Маълум бўлишича, йигит билан қиз аввалдан бир-бирига кўнгил қўйиб юришган. Афсуски, қиз отасининг хоҳишига қарши боришга ботинолмай холасининг ўғлига турмушга чиққан. Тўйдан кейин сал вақт ўтмай эри Эргаш четга ишлагани кетган. Шундан кейин Назира Атахон билан хуфёна учрашиб, кўнгилхушлик қилиб юрган. Улар бу хиёнатнинг интиҳоси борлиги ва албатта шармандаи-шармисор бўлишларини билишар ва ундан қутулишнинг чорасини излашарди. Шундай кунларнинг бирида Атахон маъшуқасига Россияга бориб яшашни таклиф қилади. Аммо бунинг учун уларда маблағ йўқ эди. Бу масалани ҳал қилишни Назира ўз бўйнига олади. Ошиқ-маъшуқларнинг қалтис режаси асосида Шоҳсанамнинг оиласи анчагина жамғармасидан ажралди. Шуниси ачинарлики, ўз қилмишидан уялмаган, заррача бўлса-да ачиниш ҳиссини туймаган Назира:

– Агар Атахон номардлик қилиб, ҳаммасини айтиб қўймаганида мен ҳеч қачон буни тан олмасдим, – деди безрайиб. Ўғирланган пулларга бозордан сотиб олинган тилла тақинчоқ – рад этиб бўлмайдиган ашёвий далил олдида ўзга иложи ҳам қолмаган эди. Шўрлик қайнона эса оиласи, ўғлига қилинган хиёнат тасдиқ топганидан бошини қаерга уришни билмай, аламини кўз ёшларидан оларди.

... Калитни машинада қолдириш катта ташвиш туғдириши ҳақида кўп бор айтилган. Афсуски, Тўрткўл шаҳрининг Навоий кўчасида яшовчи Иброҳим бу қоидага амал қилишни истамасди. У ишдан келиши билан машинасини дарвоза олдида қолдириб, ўзи ичкарига кириб кетди. Тўғри, бу ҳол кўпдан бери давом этарди. «Жигули»сига бирор хавф туғдирувчи ҳолат бўлгани ҳақида у эсолмайди. Аммо кўза кунда эмас куни-да синади, деган нақлни ҳам унутмаслик керак. Кечқурун ўғли:

– Яёв келдингизми? – деб сўраганида бироз ажабланди.

– Нима бало кўздан қолганмисан? – деб бақирди ота.

– Уйимиз олдида ҳеч қанақа машина йўқ, бузилган бўлса устахонага ташлаб келдингизми, деб ўйлагандим, – деди ўғил.

Иброҳим ташқарига чиқдию, кўзларига ишонмади, аланг-жаланг атрофга назар ташлади. Сўнг шошганча туман ИИБ навбатчилик қисмига қўнғироқ қилиб, воқеа ҳақида маълум қилди. Ички ишлар ходимларига олиб қочилган машинани топиш унчалик қийин бўлмади. Чунки у шаҳар марказидаги кафелардан бирининг олдида турарди. Аммо оғзидан арок ҳиди анқиб турган "ҳайдовчи" негадир ўзини гўлликка олар, гўё у жамоат транспортида келганини уқтирарди. Терговчи, катта лейтенант Атабек Сейтимбетов ўзбошимчалик билан маст ҳолда ўзганинг автотранспортини олиб қочган Рашидга қилмишини тасдиқловчи далиллар ва гувоҳларнинг кўрсатмаларини тақдим қилганида қўшниси – жабрланувчи Иброҳимнинг кўзига тик боқолмай, нигоҳини олиб қочди. Кутилмаганда қалтис жиноят содир этган қўшниси Рашидга Иброҳим ҳам ҳайрат ила боқар экан ҳушёрлик ҳаётий зарурат эканлигини тушуниб етди.

Тўрткўл тумани ИИБ терговчиси, катта лейтенант Атабек Сейтимбетов ИИВ Академиясида таҳсил олган. Мазкур ўқув даргоҳини 2005 йили муваффақиятли тугатган ёш ходим илк хизмат фаолиятини эксперт-криминалист лавозимида бошлади. Ушбу хизматда орттирган тажрибаси эса айни пайтда билим ва тоқатга йўғрилган терговчилик фаолиятида жуда асқотмоқда.

Дурдибой ХУДОЙШУКУРОВ.
Қорақалпоғистон Республикаси.

ЗАРГАРГА ХОС ЗЕҲН БИЛАН

Бугунги кунни фан-техника тараққиётисиз тасаввур этиб бўлмайди. Ички ишлар идораларининг эксперт-криминалистика соҳасида ҳам замонавий воситалар ёрдамида воқеа жойидан олинган кўз илғамас излар ва ашёвий далиллар тадқиқ этилаётгани жиноятлар «иссиқ изида» очилишида қўл келмоқда.

– Бунга эришишда биринчи навбатда бармоқ излари ёки арзимас туюлган ашё биз учун муҳим далил ҳисобланади, – дейди Тошкент вилояти ИИБ ЭКБ бошлиғи, подполковник Н. Райимкулов. – Тезкор-тергов гуруҳи олдида гумондор ким, жиноятни қачон ва қай йўсинда содир этган, деган савол кўндаланг туради. Бундай вазиятда гуруҳ таркибидаги экспертдан заргарга хос зеҳн билан ҳаракат қилиш талаб этилади. Тупроққа қоришиб ётган оддий буюм ёки соч толаси ҳам муҳим омил бўлиши мумкин. Шунинг учун бўлимдаги ҳар бир мутахассис махсус техникаларни қўллай билишига алоҳида эътибор берилмоқда.

Таъкидлаш жоизки, шахсий таркибнинг асосий қисмини билимга чанқоқ, танлаган касбини пухта ўрганишга интилувчан ёшлар ташкил этади. Уларга тажрибали мураббийлар бириктирилган.

Ижобий натижаларга эришишда қўл бармоқ изларини аниқлаш, ўқ отар қуроллар ва кимёвий моддалар экспертизаси, хатшунослик ҳамда ҳужжатларнинг техник тадқиқоти каби экспертиза турларидан кенг фойдаланиляпти. Бўлимда «АДИС-СОНДА» мажмуаси мавжуд бўлиб, ушбу тизим орқали қўл бармоқ излари солиштирилади. Бунинг натижасида маълум дақиқалар ичида вазиятга аниқлик киритилади. Айрим ҳолларда эса гумондорнинг қўл бармоқ излари бошқа жиноятларга ҳам алоқадор эканлиги ойдинлашади. Жорий йилнинг ўтган даври мобайнида ходимларнинг саъй-ҳаракати билан 130 тадан ортиқ жиноят бармоқ излари орқали очилди.

Масалан, Қибрай тумани «Ёнариқ» қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудида яшовчи Т. Гулсарага нисбатан номаълум шахслар томонидан босқинчилик содир этилди. Жиноятни фош этиш мақсадида воқеа жойидан олинган қўл бармоқ излари ўрганилганда улар Н. Карим, Ф. Шавкат ва А. Айдарларга тегишли эканлиги аниқланди.

Бўлимда шахсни аниқловчи «АСИЛ» қурилмаси жорий этилгани катта аҳамият касб этмоқда. Босқинчилик, талончилик, номусга тегиш ва бошқа оғир турдаги жиноятлар қайд этилганда уларни тезда очиш мақсадида гумонланувчиинг фотороботи тузилади ва ундан фойдаланган ҳолда қидирилаётган шахс аниқланади. Паспортни қалбакилаштириш мақсадида фотосурат ўзгартирилганда ҳам мазкур тизим ёрдамида ушбу ҳужжатнинг ҳақиқий эгасини топиш мумкин.

Ўрни келганда намунали хизмат қилаётган бўлим катта экспертлари, капитан Абдураҳим Юлдашев, катта лейтенант Камолиддин Турсунбоев ва эксперт, катта лейтенант Дилшод Миноваровнинг номини алоҳида таъкидлаш лозим.

Хуршид РЎЗИЕВ,
лейтенант.
Тошкент вилояти.

ҲАЙДОВЧИ УХЛАБ ҚОЛДИ...

«Йўл ҳаракати қоидалари»нинг 3,6-бандида ҳайдовчи автомашинани йўл ҳаракати хавфсизлигига таҳдид соладиган даражадаги чарчоқлик ва бетобликда бошқариши тақиқланиши белгилаб қўйилган. Транспорт бошқариш ҳуқуқига эга бўлган фуқаро борки, барчаси буни яхши билади. Шу боис ҳам ҳаракат давомида тартиб-қоидага амал қилади.

Бироқ баъзи юртдошларимиз бунга амал қилмай турли кўнгилсиз ҳодисаларни келтириб чиқаришаяпти. Айниқса, бу ҳолат «Андижон–Тошкент» йўналишида кўп кузатилмоқда. Шундайлардан бири фуқаро М. Фуат бўлиб, ўзининг «Нексия» русумли автомашинасида ҳалокат содир этди. Бунга унинг ҳаракат давомида ухлаб қолганлиги сабаб бўлди. Ушбу ҳалокат натижасида автомашина Х. Нуъмонжоннинг уйи олдидаги узум сўрисига урилиб, хонадонга 5,5 миллион сўмлик моддий зарар етказди. Автомашина ичида бўлган йўловчи Ю. Минҳожиддин эса тан жароҳати олди.

Суриштирув мобайнида аниқланишича, машина А. Фарҳоднинг номида бўлиб, Фуатда уни бошқариш ҳуқуқини берувчи ишончнома бўлмаган. «Йўл ҳаракати қоидалари»-нинг 3,2-бандида эса «Тегишли тоифадаги ҳайдовчилик гувоҳномасига эга бўлган шахс ўзига қарашли бўлмаган транспорт воситасини унинг эгаси ёхуд тасарруфига ёки фойдаланишга берилганлигини тасдиқловчи ҳужжатлари бўлган шахс иштирокидагина бошқариши мумкин», деб ёзиб қўйилган.

Ҳушёрлик йўқотилди, қоида бузилди, ҳалокат юзага келди. Вазият ўрганиб чиқилиб, тегишли чора ҳам кўрилди. Хўш, шу билан ҳаммаси изга тушиб кетдими? Бизнингча, йўқ. Қачонки қоидабузар хатосидан тегишли хулоса чиқариб, иккинчи бор бунга йўл қўймасагина вазият ўзгариши мумкин. Демак, Фуат тавбасига таяниши учун вақт керак. Одам баъзан адашади, хатога йўл қўяди. Бироқ шундай касб эгалари борки, хато қилишлари жуда қимматга тушади. Ҳайдовчилар шулар жумласига киради. Негаки, йўловчиларнинг хавфсизлиги улар машинани қоидабузарликка йўл қўймай бошқаришларига боғлиқ.

Шохрухбек МИРЗАЖОНОВ,
катта лейтенант.
Саминжон ҲУСАНЗОДА.
Андижон вилояти.

БУХОРОНИНГ ТИНЧ КЕЧАЛАРИ

Вилоят ИИБ ППХ ва ЖТСБ пост-патруль хизмати батальони ходимлари зиммасига кўҳна Бухоро шаҳрида фуқаролар хавфсизлигини таъминлаш вазифаси юклатилган. Шахсий таркиб ҳудудда жамоат тартибини сақлаш, жиноятларнинг олдини олиш, содир бўлганларини «иссиқ изида» очиш бўйича самарали фаолият олиб бормоқда.

Хизмат уч босқичда ташкил этилган. Шаҳарнинг ҳар бир маҳалла, кўча, гузар ва хиёбонлари, кўп қаватли уйлар атрофи пиёда ва автопатруллар назаридан четда қолмайди. Уларга 16 нафар кинолог хизмат ити билан кўмаклашмоқда. Шунингдек, хизмат ягона ҳаракатланиш режаси асосида ташкил этилгани яхши самара бераяпти. Бунда асосий эътибор хизматни профилактика инспекторлари, йўл-патруль хизмати, ЖҚ ва ТҚКБ ҳамда бошқа соҳавий хизматлар, фуқароларни ўзини ўзи бошқариш идоралари, жамоатчилик вакиллари ва маҳалла посбонлари билан яқин ҳамкорликда олиб боришга қаратилган. Жиноятларнинг ўсиши, камайишига қараб назорат масканлари ва йўналишларга ўзгартишлар ҳамда қўшимчалар киритилди. ППХ батальонида мавжуд куч ва воситаларнинг оқилона тақсимланиши хизмат вақтида содир этилаётган жиноятлар ўтган йилга нисбатан камайишини таъминлади. Батальон ходимларининг ҳушёрлиги, фидойилиги туфайли бир қатор жиноятлар «иссиқ изида» очилишига эришилмоқда.

Масалан, ярим тунда Қ. Муртазоев кўчасида пиёда патруллик хизматига жалб қилинган 1-отряд милиционери Садриддин Туйғунов ва 3-отряд милиционери Бахтиёр Бозоров 23-мактаб олдида кутилмаганда олдиларидан чиқиб қолган бир кимсани текшириш учун тўхтатишди. У каттагина тугун ва сумка кўтариб олгани сафдорларда шубҳа уйғотганди. Бу бежиз эмас экан. Ўзини Р. Фарҳод деб таништирган шахс муқаддам судланган, ўғирлик жиноятини содир қилиб, воқеа жойидан яширинишга урингани аниқланди. У шу кўчада яшовчи Н. Меҳринисонинг хонадонидан турли буюмлар ва 5 млн. 400 минг сўмлик турли тилла тақинчоқларни ўмариб чиққан экан. Гумондор ашёвий далиллар билан Бухоро шаҳар ИИБга ҳужжатлаштириб топширилди.

136-йўналишли такси ичида рўй берган талончилик ҳам ППХ батальони ходимлари, капитан Анвар Мирзаев ва сафдор Фарруҳ Ҳакимовнинг ҳушёрлиги билан тезда фош этилди. Аниқланишича, 30 ёшлар атрофидаги кимса йўловчи Х. Зоиржоннинг 330 минг сўмлик «Нокия» русумли уяли телефонини қўнғироқ қилиш учун сўраб олади. Такси Шарқ–1 даҳасига етганда автомашинадан тушиб, қочиб кетади. Ашёвий далил билан ушланган, Ғиждувон туманида яшовчи М.Фурқатга нисбатан жиноят иши қўзғатилди.

Шарқ–1 даҳасида ярим тунда хизмат ўтаётган батальон 2-отряд милиционерлари Рустам Расулов ва Баҳром Ҳамидовлар параболик антеннани кўтариб олган, шу ҳудудда яшовчи А.Павелни шубҳаланиб тўхтатишди. Суриштирув пайтида у қўшнисининг антеннасини тузатиш учун олиб келаётганини айтди. Аммо ярим кечаси қўшнисига «ҳожатбаророрлик» қилмоқчи бўлган бу кимсанинг хатти-ҳаракати текшириб кўрилганда қўшни бинода яшовчи У. Рустамнинг антеннасини томдан ими-жимида ўмаргани аён бўлди. Эрталаб ички ишлар бўлимига ариза билан мурожаат қилган жабрланувчи антенна топилганини кўриб, ички ишлар ходимларига миннатдорлик билдирди.

Жорий йилнинг ўтган даврида батальон шахсий таркиби томонидан 36 та жиноят аниқланишига эришилди. Ходимларнинг ташаббуси билан 21 та жиноят фош этилди, 6 нафар қидирувдаги ва 4 нафар бедарак йўқолган шахс ушланиб, шаҳар ИИБга топширилди. Соҳавий хизматлар билан ҳамкорликда эса 302та жиноят фош этилди. Бундан ташқари, кўплаб жиноятларнинг олди олинмоқда. Йилнинг ўтган даврида аниқланган ҳуқуқбузарликлар юзасидан тузилган 23 мингдан ортиқ баённоманинг ўзиёқ хизмат кўлами нечоғли кенг эканлигидан далолат беради.

Вилоятда байрамлар ва спорт ўйинлари, оммавий тадбирларнинг тинч-осойишта ўтиши ҳам кўп жиҳатдан батальон ходимларига боғлиқ. Шахсий таркибнинг фидойилиги ва жасорати ҳукуматимиз ҳамда вазирлигимиз томонидан муносиб тақдирланмоқда. Бугунги кунда 2-отряд гуруҳ командири, катта сержант Умид Чориевнинг кўксини Ички ишлар вазирлигининг «A'lo xizmatlari uchun» кўкрак нишони безаб турибди. 1-отряд милиционери, сержант Сидиқ Назаров эса «Жасорат» медали билан тақдирланган. Хизмат ва жамоат ишларида муҳим топшириқларни бажариш чоғидаги алоҳида хизматлари учун жорий йилнинг ўзида 159 нафар ходим вилоят ИИБ раҳбарияти томонидан рағбатлантирилди.

– Хизматдаги муваффақиятлар олиб борилаётган тарбиявий ишлар, ўтказилаётган ўқув машғулотларига кўп жиҳатдан боғлиқ, – дейди вилоят ИИБ ППХ ва ЖТСБ ППХ батальони командири, подполковник Фахриддин Зокиров. – Ижтимоий-сиёсий сабоқ, маърифат дарслари самарадорлигини ошириш чоралари кўрилмоқда. Шахсий таркиб талаб даражада хизмат қилиши учун барча қулайликлар, шарт-шароитлар яратилган. Ювиниш хоналари, ётоқхона, ошхона улар хизматида. Зарур спорт анжомлари билан жиҳозланган катта зал ва кенг майдончада мунтазам турли беллашувлар ташкиллаштирилади. Шунинг учун ҳам деярли барча спорт мусобақаларида ғолибликни қўлдан бермай келаяпмиз.

Бундай эътибор ва ғамхўрликка жавобан ходимлар топширилган ҳар бир вазифага масъулият билан ёндашмоқда. Улар хизматни туну кун талаб даражасида ташкил этиб, осойишталикни муносиб тарзда таъминлашаяпти. Зарурат туғилса эл-юрт манфаати йўлида ҳузур-ҳаловатдан кечиб бўлса-да жасорат кўрсатиш уларнинг асосий мақсадига айланган.

Рўзигул ЙЎЛДОШЕВА,
ўз мухбиримиз.
Бухоро вилояти.

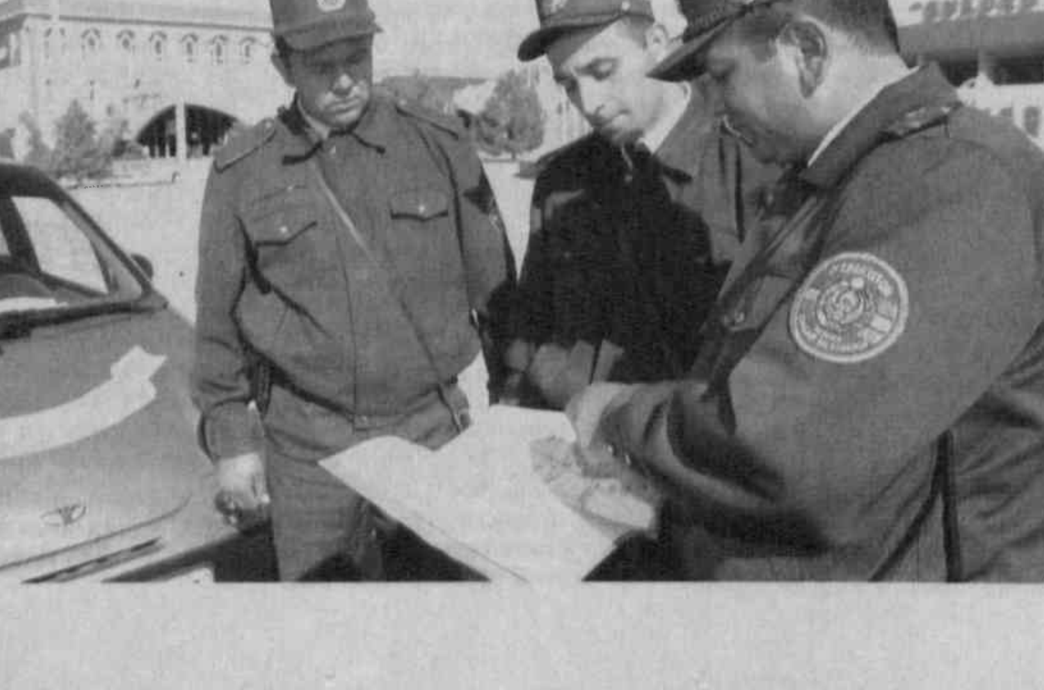

Суратда: *вилоят ИИБ ППХ ва ЖТСБ ППХ батальони 3-отряд командири, майор Мирзоҳид Ҳалимов (ўнгда), сафдорлар Камол Муҳаммедов ва Ҳофиз Ҳайдаровлар хизмат пайтида.*

Муаллиф олган сурат.

Маърифат дарси

ШОҲИЗИНДА – МУҚАДДАС ЗИЁРАТГОҲ

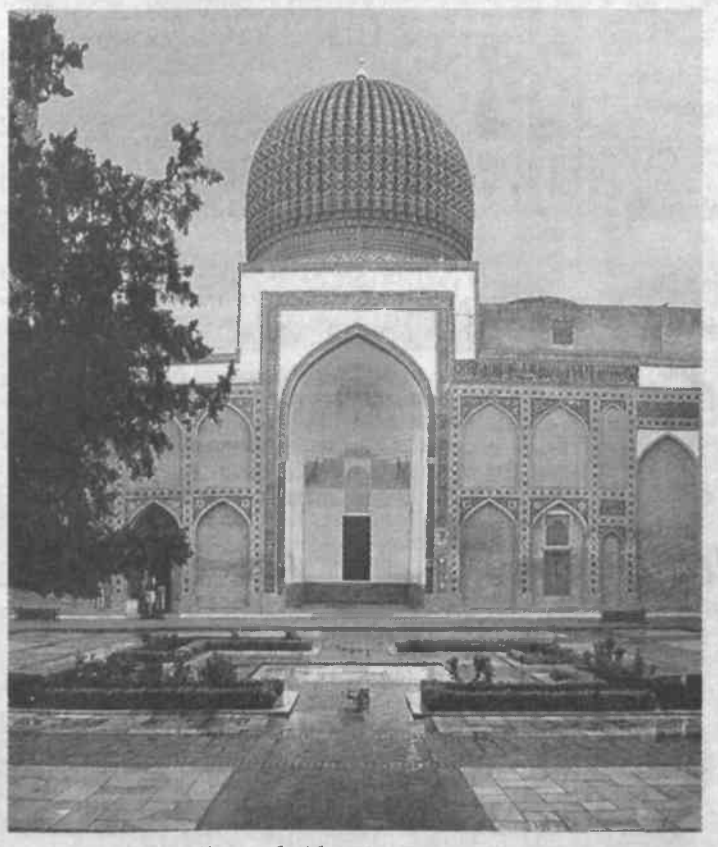

Шоҳизинда номи Қусам ибн Аббоснинг қабри билан боғлиқ. У VII асрда Самарқандга араб истилочилари билан бирга ислом динини тарғиб қилиш учун келган. Айтишларича, у кишини намоз ўқиб турган вақтида ғайридинлар ўлдирган.

Шоҳизинда эндиликда тарихий архитектура ёдгорлиги сифатида давлат муҳофазасига олинган. Археологик тадқиқотларга кўра, Шоҳизинда бундан тўққиз аср муқаддам вужудга кела бошлаган. Қабристон жойлашган майдон XI асрнинг иккинчи ярмига қадар шаҳарнинг аҳоли яшайдиган қисмини ташкил этган.

XI асрнинг ўрталарида бу ерда қабристон ва дастлабки мақбаралар пайдо бўлган. Қусам ибн Аббос мақбараси илк иншоотлардан бўлиб, ундан сўнг XI–XII асрда серҳашам безатилган бошқа мақбаралар вужудга кела бошлайди. Улардан учтасининг қолдиқлари XIV аср иншоотларининг ғарб томонидаги йўлакдан қазиб топилди.

Ўша даврлардаёқ Қусам ибн Аббос мақбараси теварак-атрофдаги бинолар билан бирга «муқаддас» ҳисобланиб, «зиёратгоҳ» бўлган. XIII аср бошида мўғуллар истилоси натижасида Самарқанд хароб бўлди. Афросиёб ҳувиллаб қолди. Аҳоли ҳозирги шаҳар ҳудудига кўчиб кетди. Шу даврда Шоҳизиндадаги XI–XII асрга оид иншоотларнинг кўп қисми вайрон бўлди. Амир Темур ҳукмронлик қилган (1370–1405 йиллар) даврда қурилиш ишлари жадал суръатда олиб борилади. Бу иншоотларнинг кўпчилиги ҳозиргача етиб келган.

Улуғбек даврида (1409–1449 йиллар) Шоҳизиндада катта архитектура – режалаштириш ишлари олиб борилади. Бу вақтда Афросиёбнинг ташқи ёнбағрига жойлашган пастки кириш йўли группаси қуриб битказилади. XV аср иншоотлари безак беришнинг янги техникаси–терма кошинлар билан бутунлай ажралиб туради. Иморатларнинг архитектураси ва шакли ҳам ўзгара боради, мақбаралар анча мукаммаллашади. Мақбаралар иккитадан – ташқи ва ички гумбазли, баланд цилиндра барабанли қилиб қуриладиган бўлади.

XVI асрнинг иккинчи чорагида Шайбонийлар сулоласи ҳукмронлик қилган даврда мамлакат пойтахти Бухорога кўчирилди. Шу вақтдан бошлаб Шоҳизиндада шоҳона даҳмалар қурилмайди. Ансамблга киритилган группа (XV–XIX асрлар) Шоҳизиндага улкан ўймакор эшикли пештоқдан кирилади. Пештоқ равоғининг ғарбий деворида унинг Абдулазиз ибн Улуғбек ибн Шоҳрух ибн Темур томонидан ҳижрий 838 йилда (1434–1435 йиллар) бунёд этилганлиги ёзилган. Улуғбек норасида ўғил Абдулазиз номидан қурдирган бу пештоқ Шоҳизинданинг қарийб тўрт аср давомидаги шаклланиш тарихига хотима бўлди.

Пештоқ нафис ишланган. Сайқал берилган оддий ғишт фонида терма рангли ғиштлар жилваланади, фақат қиррали устунларда, равоқларда ҳамда ёзувлардагина оч рангли турли-туман кошин ишлатилган. Ўймакор эшик 1911 йилда қурилган. Икки хонали мақбара – Шоҳизинданинг энг йирик меъмориал иншоотидир. У икки қисмдан ташкил топган, узунасига ўқ бўйлаб чўзилиб кетган кенг хочсимон тарҳли зиёратхона ва шимол томонда ана шундай тарҳли кичикроқ гўрхонани ўз ичига олган бинодан иборат. Дастлабки вақтларда зиёратхона бурчаклари бўйлаб ёрдамчи хоналар жойлашган эди. Ҳар иккала бино ҳам баланд айлана барабанлардаги ички ва ташқи қўшалоқ гумбазлар билан тугайди. Кириш пештоқи жануб тарафда бўлган. Бино асосига зиёратхонада қурилганидек, мовий панеллар ишлатилган бўлиб, у 50-йилларда таъмирланган.

Яқин вақтларгача мақбарада Улуғбек замонасининг буюк астрономи ва математиги Қозизода Румийга мансуб деб тахмин қилинарди. 1977 йилда сағанада олиб борилган тадқиқотлар шуни кўрсатдики, мақбара темурийлар хонадонига мансуб аёллар дахмасидан иборат экан: сағанага 30-35 ёшлардаги аёл жасади дафн қилинган. Мақбара шакли ва безаги жиҳатдан Шоҳизинданинг кичик мақбаралари орасидагина эмас, балки Самарқанднинг бошқа меъморий ёдгорликларидан ҳам ажралиб туради.

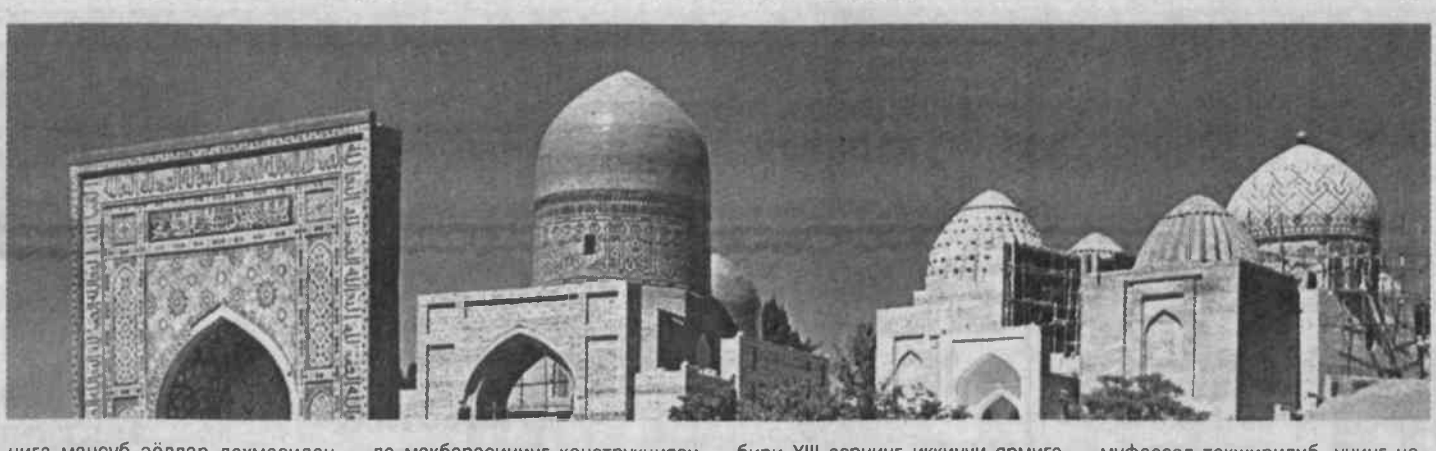

1949–1952 йилларда мақбарада тадқиқот ишлари олиб борилди, у тупроқ қатламларидан тозаланди ва таъмирланди. Ёдгорликларнинг ўрта группаси. Зинадан майдонгача чиқиб, иккинчи чортоққа – равоқли гумбаз ёпилган даҳлизгача. У XIX асрда қадимги иншоот қолдиқлари ўрнига қурилган. Бу чортоқдан ўрта группага ўтилади. XIV асрнинг охирларида Темур Самарқандни пойтахтга айлантиргач, бутун бир группа рангли мақбаралар пайдо бўлган.

Шоди Мулк оқа мақбараси (XIV аср) ҳижрий 373 (1372 йил) йилда қурилган. Шоди Мулк оқа мақбараси Шоҳизиндадагина эмас, балки Самарқандда Темур замонида қурилган иншоот ҳисобланади. Бу мақбарани Темурнинг опаси Турқан оқа вафот этган қизи учун қурдирган, ўзи ҳам 1383 йилда шу ерга дафн қилинган. Чортоқ ёнидаги йўлакнинг шарқ томонида қурилиш даври жиҳатидан шу группага оид Туғли Текин мақбараси бор. Пештоқдаги ёзувда кўрсатилишича, бино ҳижрий 777 йил (1376 йил)да яъни Шоди Мулк оқа мақбарасидан кейин тўрт йил ўтгач қурилган бўлиб, Темур саркардаларидан амир Ҳусайнинг онаси Туғли Текинга бағишланган. Ранг-баранг сирли безаклар ва улар билан бирга рангли тасвирий безак услубларнинг пайдо бўлиши билан рельеф аста-секин сиқиб чиқарила бошлайди, кошинлар эса расм ва ранг жиҳатидан хилма-хил бўла боради. Бу Шоди Мулк ва Туғли Текин мақбараларини солиштирганда айниқса яққол сезилади. Мақбара 1952–1954 йилларда синчиклаб текширилди ва қайта тикланди.

Туғли Текин даҳмасининг рўпарасида Амирзода мақбараси бор. Бу мақбарага дафн этилган шахснинг асл исми маълум эмас. Унинг пештоқида фақат вафот этган йили – ҳижрий 788 йил (1386 йил) ёзилган. Туғли Текин мақбараси қурилгандан сўнг ўн йил ўтгач, Амирзода мақбарасининг конструкцияси ва безакларида бинокорлик техникаси ривожланганлиги ва керамистлар маҳоратининг янада ошганлиги кўриниб турибди. Пештоқ қопламасидаги кўп рангли гулдор, сиркор сопол асосий ўринни эгаллайди. Бу ерда ишлатилган ранглар сони, нақш турлари Туғли Текин мақбарасига қараганда кўпроқ.

Шоди Мулк оқа мақбарасининг рўпарасида Темурнинг синглиси Ширинбека оқа мақбараси бор. Пештоқ равоғи ичидаги ёзувда унинг вафот этган вақти – ҳижрий 787 йил (1386 йил) кўрсатилган. Бу бино безаги билан қўшни бинолар безаги ўртасидаги фарқ бир қарашдаёқ кўзга ташланади. Бутун пештоқ гиламдек нафис ўйма кошинлар билан қопланган. Ширинбека оқа мақбараси Шоҳизиндада биринчи марта қирқма кошин ишлатилган иншоот бўлиб, XIV аср охири – XV аср бошидаги меъморий керамиканинг энг юқори чўққисидир.

Амир Темур даврида барпо қилинган ана шу тўртта мақбарага назар ташлайлик.

Шоди Мулк оқа мақбараси пештоқининг зангори ва жимжимадорлиги, Туғли Текин ва Амирзода мақбараларининг кўп рангли, ёрқин нақшли, сирли кошинлар ва Ширинбека оқа мақбарасининг гиламдек ғоят тиниқ ва соф ранг бериб ишланган безаклари XIV асрдаги керамик усталар маҳоратининг тараққиёт йўлини акс эттиради. XIV асрда қурилган номаълум мақбаралар 1964–1965 йилги археологик қазишлар вақтида Шоди Мулк оқа мақбарасининг шимолий фасади ёнида XIV асрнинг ўрталарида бир-бирига тақаб солинган иккита мақбаранинг қолдиқлари топилди. Мақбарада учта даҳма бўлиб, ўртадагиси айниқса, бадиий жиҳатдан диққатга сазовор. Бу даҳманинг шакли Қусам ибн Аббос мақбарасидаги ноёб даҳмага ўхшайди. Даҳма шикаста хат битилган турли рангдаги сиркор парчин ва зарҳал билан қопланган. Афсуски даҳмага битилган ёзувларда тарихий маълумотлар йўқ. Шу сабабли мақбаранинг кимники эканлиги ҳалигача аниқланмаган. Мақбара 60-йилларда мустаҳкамланиб, кўриш учун очиб қўйилган. 1966 йилда унинг шимолида яна иккита бино қолдиқлари топилди. Улардан бири XIII асрнинг иккинчи ярмига оид пештоқли айвони ва кичикроқ гўрхонадан иборат.

Ширинбека оқа мақбараси ёнида унча катта бўлмаган, соддагина безатилган саккизёқли мақбара бор. Унинг тагида даҳма бўлиб, тўртта аёл кишининг сағанаси мавжуд. 1963 йилда саккизёқли мақбаранинг шимолидан XIV аср охирига тегишли иккита мақбара қолдиқлари топилди. Ундан даҳма, девор қолдиқлари ва ўймакор қабр қолган.

Уста Али Насафи мақбараси (XIV аср), ғарб томондаги иншоот «Уста Али» мақбараси деб аталади. Ундаги ёзувлардан бирида Насаф (Қарши)дан чиққан меъмор уста Алининг номигина сақланган. Уни кўпинча «гулдор» мақбара деб атайдилар, чунки фасадлари ва ички деворлари ранг-баранг сирли кошинлар билан безатилган, ташқи учта фасадида сайқал берилган ва жуфт-жуфт қилиб терилган майда ғиштлар ҳаворанг жимжимадор нақшлар билан шахмат услубида такрорланган эди. Деворнинг изораси сирли кошин бўлган.

Бинонинг бурчакларида муқарнас гул нақшлар билан тўлган равоқ бор. Ҳашаматли гумбаз қатор равоқлар устига қурилган. Бир-бирига чирмашиб кетувчи ёзувли ҳошиялар юлдузсимон геометрик тасвирни, яъни олти қиррали сирланган кошинлар билан тўлган гирихни ҳосил қилади. Мақбара саҳнида битта сағана, унинг тагида гумбаз билан ёпилган даҳма, устида иккинчи сиртқи гумбаз бўлган. Ҳозир унинг фақат асоси–қиррали барабангина сақланиб қолган, қопламасига арабча хат битилган.

Номаълум киши мақбараси (XIV аср). Йўлдан шимол тарафга қараб кетаверишда чап томонда яна бир мақбаранинг пештоқи сақланиб қолган. Тарихда на мақбарани ишлаган устанинг, на унга дафн қилинган шахснинг номи сақланиб қолган. Шу сабабли у «Номаълум киши» мақбараси деб аталади. Пештоқ ғоят ажойиб қопламаси ва ундаги ложувард ҳамда зангори рангнинг ўта шаффофлиги билан диққатни жалб этади. Мақбара токчаларнинг ён деворларидаги моҳирона сирланган ҳар хил шаклли сопол панжаралар эътиборни ўзига тортади. Яқинда муфассал текширилиб, унинг нодир қолдиқлари яна жой-жойида қолдирилди.

Амир Бурундуқ мақбараси (XVI аср). Ҳудудида шу томондаги йўлак сатҳидан анча баландда битмай қолган катта бино бор.

Туман оқо мажмуаси. (XV аср). Бурундуқ мақбарасига ва чортоққа туташган бутун бир туркум биноларни XV асрнинг бошида Темурнинг кичик хотини Туман оқо қурдирган. Бу группа унча катта бўлмаган мулозимхона, масжид, Туман оқо мақбараси ва чортоқ ёдгорликлар ўрта группасини шимолий ҳовлидан ажратиб турувчи учинчи равоқ қуббали даҳлиздан иборат. Чортоқнинг ғарбий равоғидан масжидга кириладиган йўл бор. Масжид учта гумбаздан иборат. Улар кўндаланг равоқлар устига қурилган. Девордаги чуқур токчаларнинг усти ганчдан ишланган нафис муқарнаслар билан безатилган.

Комплексни озарбойжонлик кошинкор уста Шайх Муҳаммад ибн Хўжа Бандгаран Туғрабази безаган. Мақбаранинг полига ётқизилган мармар тошларнинг парчалари ва деворнинг пастки қисмини безаган ажойиб изора қолдиқлари сақланган.

Хўжа Аҳмад мақбараси (XIV аср) шимолий ҳовлида. У XIV асрда қурилган мақбаралардан сақланиб қолганлари ичида энг қадимгисидир. Мақбара йўлнинг охирида жойлашган, фасади жанубга қараган. Ривоят ва тарихий маълумотларда мақбара Хўжа Аҳмад деган шахснинг исми билан боғланган. Мақбаранинг равоқли пештоқи тарихий ва бадиий жиҳатдан катта аҳамиятга эга. Кошин қопламанинг фони феруза рангли бўлиб, устига қуръон оятлари битилган. Худди шу ерда гул нусха безак ичига меъмор Фахри Алининг номи майда ҳарфлар билан ёзилган. Оятларнинг икки ёнига кошин билан ҳошия қилинган. Бу Шоҳизиндада биринчи марта учраган ва бўрттириб ишлаш билан рангни мослаштирилган янги услуб эди.

XX аср бошида Хўжа Аҳмад мақбарасининг қийшайиб қолган пештоқигина сақлаб қолинган эди. Шу сабабли 1922 йилда мақбаранинг девори қайта тикланиб томи ёпилди, асл гумбази ўз ҳолатига келтирилди. 1962 йилда унинг қийшайиб қолган пештоқи тўғриланиб, ноёб қопламаси тозаланди ва мустаҳкамланди.

1360–61 йиллардаги мақбара. Майдончанинг шарқ тарафида Хўжа Аҳмад мақбараси ёнида XVI асрга оид яна битта мақбара бор. Пештоқидаги ёзув қолдиқларига қараганда ҳижрий 762 йил (1360–1361 йиллар) кўрсатилган. Ёзувдан мақбара қандайдир муътабар аёл учун қурилганлигини англаш мумкин, аммо унинг номи сақланмаган. Пастда унча катта бўлмаган сагана бўлиб, унга бола ва аёл дафн қилинган, ривоятларда мақбара Темурнинг хотинларидан бири Кутлуғ оқо номи билан боғланади.

Ғарбий йўлак. 1925 ва 1963 йилларда Туман оқо ва Хўжа Аҳмад мақбараларининг ғарбидаги мақбаралар текширилди ва бир нечтаси XV асрга оидлиги аниқланди. Улардан баъзилари архитектура қурилиши ва безаклари жиҳатдан Ширинбека оқо мақбарасига жуда ўхшаб кетади.

Қусам ибн Аббос мажмуаси. Чортоқнинг шарқ тарафида икки табақали ўймакор қайрағоч эшик бор. Унинг пастки қисмида ҳижрий 807 йил (1404-1405 йиллар) қўйилган ва уста Сайид Юсуф Шерозийнинг номи ёзилган. Шу ердан комплекснинг асосий объекти – Қусам ибн Аббос мақбарасига олиб борувчи иншоотлар туркуми бошланади. Усти гумбаз йўлакнинг ўнг томонидаги минора нафақат комплексда, балки бутун Самарқандда яхши сақланган XI асрга оид яккаю ягона иншоотдир.

Ўтган асрнинг 60-йилларида миноранинг асоси очилган. Унинг кўриниб турган қисми чуқур жимжима равоқ бўлиб, тўрт қиррасидан биридир. Миноранинг қопламаси XI асрга хос сайқал бериб, шаклли ғиштлар териб ишланган, ичидаги зинадан равоқли қуббасига чиқилади.

Қусам ибн Аббос мақбараси яқинида масжид бор. У энг кейинги даврда қурилган иншоотлардан биридир.

Масжиднинг тўртта таянчи уч қисмга бўлиб туради. Ҳар бирининг устига гумбаз ёпилган. Деворнинг пастки қисмлари ва меҳроб юқори сифатли кошинлар билан териб безалган.

Бир сўз билан айтганда, Шоҳизинда XIV аср бошидан XV аср ўрталаригача бўлган серҳашам даҳмаларнинг юз йиллик тадрижий тараққиётини ёритиб беради. Афсуски, бу «экспозиция»ни тўлатиши мумкин бўлган XI–XII аср ёдгорликлари қарийб бутунлай йўқ бўлиб кетган. Шоҳизинда мақбаралари архитектура санъатининг дурдона асарларигина эмас, балки XIV–XV аср кулоллари санъатининг энг юксак чўққиси ҳамдир. Улар хилма-хил сирли кошинларни тасвирнинг айрим элементлари билан уйғунлаштириш борасида чексиз ижод қилдилар.

Ансамблни ижодий лаборатория деса бўлади: янги конструкциялар, архитектура композицияси, турли-туман нақшларни доимо шу ердан излаб топиш мумкин. Амир Темурдан олдинги давридаги (1370 йилгача) маҳаллий архитектура мактабларининг услуб хусусиятлари ва Соҳибқироннинг зафарли юришларидан кейин майдонга келган янги архитектура мактабининг услуб хусусиятлари шу ерда акс этган. Тарих ва маданиятнинг ажойиб ёдгорлиги бўлган Шоҳизиндани нақшлашга кўплаб усталар тортилгани маълум. Тилга олинган архитектура мактаби ҳам маҳаллий ва ажнабий усталарнинг ижодий намунасидир.

Ҳамрокул ҚАЮМОВ,
Шоҳизинда ислом обидалари мажмуасининг илмий ходими.

Собир АҲМЕДОВ,
истеъфодаги полковник, тарих фанлари номзоди.

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

Наманган вилояти ИИБ Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва юридик таъминлаш бўлинмаси бошлиғи, подполковник **Омонулло УМАРОВ**ни туғилган куни билан самимий табриклаймиз. Қадрли ҳамкасбимизга узоқ умр, мустаҳкам саломатлик, шарафли хизматларида муваффақиятлар тилаймиз. Оиласидан тинч-тотувлик, дастурхонидан файзу барака аримасин.

Республика ИИВ ИҲҲҚ ва ЮТБ раҳбарияти ҳамда шахсий таркиби.

Сиёсий-ижтимоий сабоқ

БАРКАМОЛ АВЛОД – ПОРЛОҚ КЕЛАЖАК ВА ТАРАҚҚИЁТ ГАРОВИ

Асрлар давомида ота-боболаримиз баркамол авлодни тарбиялашга алоҳида эътибор билан ёндашганлар. Бундай авлод жамиятни гуллаб-яшнатишга, мамлакатда тинч-тотувлик ҳукм суришига замин бўлади деб ишонганлар. Юртимиз тарихига назар ташласак бунга ишонч ҳосил қиламиз. Ибн Сино, Беруний, Навоий ва Беҳзодлар ижод қилган асрларда ҳам, ёшлар тарбияси, комил инсон ғояси биринчи галдаги вазифалар сирасига кирганини кўрамиз.

Алишер Навоий Фарҳод образида баркамол авлод вакилини кўрганлар, шундай фарзандларни тарбиялаб етказишни орзу қилганлар. «Фарҳод ва Ширин» достонида баркамоллик ҳақида шундай гўзал мисралар битганлар:

Ҳар кимдаки бор эса хаёли
Касб этмак ишқ аро камоли.
Ўзин худ жаҳони бегарон бил,
Камолотин ўзидек бир жаҳон бил.

Яъни, улуғ устоз айтмоқдаки, инсон баркамолликка эришмоғи учун аввало ўзини худди чексиз жаҳондаги бир жаҳон деб билсин. Бу жаҳон эса нақ камолотга тенг бўлсин.

Афсуски, қирғинбарот урушлар, ички ва ташқи низолар, авлодлар ўртасидаги жангу-жадал кўплаб даҳолар ҳаётига зомин бўлган. Авлод парокандаликка учраган. Мўмин Мирзо қисмати бунга мисол бўла олади. Ўтган аср бошларида ҳам баркамол авлодни тарбиялаб вояга етказишга уринишлар бўлган. Президентимиз ўз нутқларида кўп такрорлайдиган Абдулла Авлонийнинг ёш авлод тарбияси «ҳаёт-мамот масаласи» эканлиги ҳақидаги фикрлари ибратлидир.

Дарҳақиқат, Абдулла Авлоний кўплаб китобларида, жумладан, «Туркий гулистон ёхуд ахлоқ» асарида ёшлар тарбияси борасида батафсил ёзади. Хусусан, у фикр тарбияси энг муҳим ўрин тутишини алоҳида таъкидлаб ўтади. У ёзади:

«Фикр тарбияси энг керакли, кўп замонлардан бери тақдир қилиниб келган, муаллимларнинг диққатларига суялган, виждонларига юкланган муқаддас бир вазифадир. Фикр инсоннинг шарофатлик, ғайратлик бўлишига сабаб бўладир».

Халқимизда «фикри тоза», «фикри бузуқ» каби ибораларнинг юриши бежиз эмас. Шу орқали ёшларга мос таъриф берилади. «Фикри тоза» дейилганда халқ, Ватан учун хизмат қиладиган, эл-юртга, одамларга ва жамиятга нафи тегадиган ёшлар назарда тутилса, «фикри бузуқ» деганда ҳар хил ёмон оқимларга қўшилиб кетадиган, юрт ва одамларга ташвиш келтирадиган айрим ёшларга нисбат берилади. Афсуски, жамиятимизда шундай ёш авлод вакиллари ҳам учрайди. Улар Ватан тараққиётига, келажакка рахна солмоқчи бўлади. Кимларнингдир алдовларига учиб йўлдан адашади, ўз ҳаётига зомин бўлади.

«Жаҳолатга қарши маърифат билан курашиш» шиори Абдулла Авлоний каби юрт фидойиларининг доимий орзу-истаги эди. Мактаб очиб бепул таълим бериш, китоблар тарқатиш орқали ёш авлодни тўғри йўлга бошлаганлар, бугунги мустақил ҳаётимизга тамал тошини қўйганлар. Зеро, тарбияни улар шундай тушунганлар:

Ҳар кишининг дунёда
Ороми жони тарбият,
Балки охирда эрур
Доруломони тарбият.
Тарбият ҳамроҳ этадур
Хур ила рузвонлара,
Гар десам бўлмас хато
Жаннат макони тарбият.

Юртбошимиз баркамол авлодни шакллантириш йўлида заҳмат чекканларни шундай таърифлайдилар:

«Аждодларимиз ўз наслларини умумбашарий туйғулар, ўлмас Шарқ фалсафаси, миллий қадриятларимиз руҳида тарбия қилиб келганлар. Ота-боболаримиз асрлар давомида тилимизни, дилимиз ва динимизни, ўзбекнинг ўзлигини ҳар томонлама асраб-авайлаб, баркамол авлодларни вояга етказдилар. Бундай фазилатлар асл эътиборига кўра бизнинг заҳматкаш халқимизга муносибдир ва бу билан ҳар қанча ғурурлансак арзийди».

Ҳақ гап! Ана шу ҳақиқат англаб етилгани учун ҳам баркамол авлод тарбиясига катта эътибор қаратиб келинмоқда. «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати, «Ёшлик» журнали, «Умид ниҳоллари», «Баркамол авлод», «Универсиада» спорт ўйинлари, «Соғлом авлод учун» жамғармаси, «Ёшлар» телерадиоканали – булар ёш авлод тарбияси йўлидаги улкан бир дарёнинг ирмоқлари, холос. Зиёли халқимиз ўтган асрнинг 70-йилларида Эркин Воҳидовнинг «Ҳозирги ёшлар» номли шеърлари эълон қилингач, у анча шов-шувларга сабаб бўлганини яхши билади.

Қари толга суяб
Ирғай асони,
Оқсоқол сўрига аста ёнбошлар.
Хаёлдан ўтказар қори дунёни:
Эҳ, ҳозирги ёшлар,
Ҳозирги ёшлар...

деб бошланувчи шеърда шоир нуроний тилидан ўша давр ёш-авлодининг «бўштоброқ», «эркатойроқ», «эртаю кеч кино, танцани ўйлаши», «енгилроқ ўсгани», «одоб, андиша пастлиги», «капалакмижозлиги» каби иллатларини фош этганди. Албатта, бу иллатлар ўша давр тузуми сиёсатига бориб тақалади. Шеърда башорат тарзида айтилган мисралар ҳам бор. Гўё шоир бугунги кунларни олдиндан кўра олгандай. Ваҳоланки, бу шеър битилганига кўп йиллар бўлди:

Чол кўз ёшин артар
Шу пайт менинг ҳам
Келажак йилларга учди хаёлим.
Замонлар келадир
Яна ажойиб.

Ҳа, худди шундай. 2010 йилнинг «Баркамол авлод» йили деб аталиши нур устига аъло нур бўлди. Ёш авлод тарбиясига янада эътибор кучайди. Якунланиб бораётган йилда барча жабҳада эришилган ютуқлар бунинг ёрқин мисолидир. Биргина Хитойда бўлиб ўтган Осиё ўйинлари спорт мусобақаларида ёш спортчиларимиз қўлга киритган шода-шода нишонлар, олтину кумуш медаллар элга достон қилса арзигудек.

Президентимиз бу каби ғалабаларнинг асосини қуйидаги сўзларда ёрқин акс эттирганлар:

«Ҳар бир оқил инсон ва жамиятнинг муқаддас вазифаси, айтиш мумкинки, ҳаётнинг маъноси қобил фарзандлар ўстириш, уларни ҳам жисмоний, ҳам маънавий жиҳатдан мукаммал қилиб тарбиялаш, камолини кўриш, ота-онасига, Ватанига садоқатли кишилар этиб вояга етказишдан иборатдир».

Бундай фарзандлар эса келажагимиз, жамиятимиз тараққиёти учун замин яратишларига шак-шубҳа йўқ.

Чоршамь РЎЗИЕВ.

Бахтимиз қомуси

ЖОНЛИ ҲАЁТГА АЙЛАНГАН ҲАҚИҚАТ

Баъзан ўзбек давлатчилигининг тарихи ҳақида кўп мунозаралар бўлади. Ҳатто бу тарихни йигирманчи асрдан бошлайдиганлар ҳам топилади. Аслида ҳақиқатни билмасдан фикр юритмаслик ёки хулоса чиқармаслик керак. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 1996 йил Францияда бўлганида давлатимиз ҳақидаги айрим ҳақиқатлар ойдинлашди. Жумладан, Президент Жак Ширак Ўзбекистон раҳбарига бобокалонимиз Амир Темурнинг 1402 йилда Франция қироли Шарл VI га йўллаган мактубини тақдим этди. Бу Франция раҳбарининг Ўзбекистонга, унинг тарихи ва маданиятига чуқур эҳтироми ифодаси эди.

Шунингдек, ўшанда Ислом Каримов Парижда ЮНЕСКО қароргоҳида очилган кўргазмада сўзлаган нутқида ўзбек давлатчилиги тарихини эслатиб шундай деганди: тарихда, «Турон», «Туркистон» ва «Мовароуннаҳр» номи билан машҳур бўлган Марказий Осиё, айниқса, Ўзбекистон ҳудудида минглаб йиллар давомида юксак маданият гуллаб-яшнади, қудратли давлатлар мавжуд бўлди. Улар инсоният тарихида сезиларли из қолдирди». Жумладан, Амир Темур бобомиз инсонпарвар қонунлар ва миллий урф-одатларга асосланган қудратли давлат барпо эта олди ва бу давлат тарихда ёрқин из қолдирди.

Кўп йиллик зўравонликлардан сўнг эришилган мустақиллик халқимизга миллий давлатчиликни қайта тиклаш учун қулай имконият яратди. «Дунёда ўзбекман деган, туркистонликман деган ҳар бир инсоннинг асл Ватани шу тупроқдир. Бу тупроқда улуғ бобокалонларимиз хоки ётибди. Шу заминда ўтганлар ва шу заминни қўмсаб, унга етолмаганлар руҳи-покларига бош эгамиз» деган эди Юртбошимиз 1991 йилнинг сентябрь ойида ватандошлар билан бўлган учрашувда.

Ўзбекистон нафақат ўзбекларнинг, балки шу юртда яшайдиган турли миллатга мансуб барча инсонларнинг ватанидир. Конституциямизда ёзиб қўйилганидек, Ўзбекистон фуқаролари ўзларининг насл-насаби, ирқи, миллати ва бошқа ҳолатларидан қатъи назар тенг ҳуқуққа эгадирлар. Ҳеч ким ҳеч бир миллат алоҳида имтиёзга эга эмас.

Тақдир инсонни турли синовлардан ўтказиши мумкин. Ана шундай пайтда ҳар қандай инсон аввало ўз она заминини эслайди. Яхши биламиз, ўтган асрларда кўплаб юртдошларимиз турли сабабларга кўра ўз ватанларини тарк этишга мажбур бўлишди. Ўша юртларда уларга бошпана берди, туриш-турмушда муҳтожлик сезишмади. Аммо ҳамиша асл ватанларини соғиниб, қўмсаб яшашди.

Мустақилликка эришганимизда хориждаги ватандошларимиз истиқлол қувончидан энтикишди. Айниқса, мустақилликнинг дастлабки йилларида Ўзбекистон раҳбари ташриф буюрган давлатларда ватандошлар билан юз берган ҳаяжонли учрашувлар ҳар биримизни тўлқинлантириб юборганди. Ўз юртини ва халқини севган инсонгина Ватан ҳароратини ҳис этади.

Бироқ бошқа тоифадаги ватандошларимиз ҳам йўқ эмас. Уларнинг баъзилари шу муқаддас заминда яшаб туриб мунофиқлик қилсалар, баъзилари хорижда яшаб ватан ҳақида тилёғламалик қиладилар, қаерда қорни тўйса ўша ерни ватан дегувчилар, қаерда манфаат бўлса ўша жойни макон қилувчилар ҳам афсуски, йўқ эмас.

Тўғриси, бугунги кунда жаҳонда Ўзбекистондаги миллий тотувликка ҳавас қилмаган давлат ёки халқнинг ўзи йўқ. Бу, аввало, Конституциямизнинг ютуғидир. У қоғоздаги баённома эмас, жонли ҳаётга айланган қонуннинг ўзгинасидир.

Асосий Қонунимиз ҳаётнинг барча жабҳаларидан муваффақиятли синовдан ўтди. Муҳими, Конституциямиз халқимизни ҳар томонлама ҳимоялаб, улуғвор ишларни амалга оширишда йўлчи юлдуз бўлиб келмоқда.

Иброҳим НОРМАТОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист.

Фарғона вилояти ИИБ раҳбарияти, шахсий таркиби ва фахрийлар кенгаши бошқарма бошлиғи, генерал-майор Талъат Саттаровга укаси **ФУРҚАТЖОН**нинг вафот этганлиги муносабати билан ҳамдардлик билдирадилар.

Бухоро вилояти ИИБ раҳбарияти, шахсий таркиби ва фахрийлар кенгаши бошқарма ТИБ бошлиғи, подполковник Равшан Раҳмоновга акаси **АНВАР**нинг бевақт вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор этади.

Самарқанд вилояти ИИБ раҳбарияти ва шахсий таркиби вилоят ИИБ ЙҲХБ ЙПХ батальони 4-йўл патруль хизмати отряди инспектори, кичик сержант Абдувакил Рофеевга онаси **Гулбаҳор БАБАЕВА**нинг фожиали ҳалок бўлгани муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Муштарий илҳоми

КОНСТИТУЦИЯМ БОР

Бу не бахту не омад, – Конституциям бор,
Бош Қомус, олий ҳужжат – Конституциям бор.
Қонунларга кўрк, ибрат – Конституциям бор,
Энг инсонпарвар мандат – Конституциям бор.

Меҳнат қилмоқ, дам олмоқ, билим эгалламоққа,
Фарзандларни касбу кор, ҳунарга йўлламоққа,
Тадбиркору бизнесмен элимни қўлламоққа,
Чорлагувчи шижоат – Конституциям бор.

Тинчлик-осойишталик, хотиржамлик тимсоли,
Дўстлигу биродарлик, мустаҳкамлик тимсоли,
Ёвга қарши матонат ва бирдамлик тимсоли,
Ҳушёр бўлмоққа даъват – Конституциям бор.

Кекса ёш ҳар фуқаро, ҳар инсон эъзозланар,
Юртга содиқ, фидойи қиз-ўғлон эъзозланар,
Бағри кенглик, мурувват, соф виждон эъзозланар,
Эрк-ҳуқуққа кафолат – Конституциям бор!

Исомиддин ЖУМАЕВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими.

2011 ЙИЛ – КИЧИК БИЗНЕС ВА ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИК ЙИЛИ

Бозор муносабатларини ривожлантиришга қаратилган Ўзбекистон иқтисодиётининг негизини хилма-хил шакллардаги мулк ташкил этади. Давлат истеъмолчиларнинг ҳуқуқи устунлигини ҳисобга олиб, иқтисодий фаолият, тадбиркорлик ва меҳнат қилиш эркинлигини, барча мулк шаклларининг тенг ҳуқуқлилигини ва ҳуқуқий жиҳатдан баб-баравар муҳофаза этилишини кафолатлайди.

Хусусий мулк бошқа мулк шакллари каби дахлсиз ва давлат ҳимоясидадир. Мулкдор фақат қонунда назарда тутилган ҳолларда ва тартибдагина мулкидан маҳрум этилиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 53-моддаси.

Пиротехникага йўл йўқ

Айби борнинг тиззаси қалтирайди, дейишади. Ички ишлар идоралари ходимлари бу гап нечоғли топиб айтилганига кундалик хизмат давомида кўп бор амин бўлишаяпти. Бундай ҳолат айниқса, қўшни давлатлар билан чегарадош ҳудудлардаги ЙПХ масканларида кўплаб кузатилади. Чунки бу ердан кунига минг-минглаб одамлар, автомобиллар ўтиб туради. Республикамизга кираётган ва чиқиб кетаётган транспорт воситалари ҳамда йўловчиларни доимий назорат қилиш, улар томонидан турли қоидабузарликлар, жиноий ҳаракатлар содир этилишининг олдини олиш ички ишлар идораларининг бошқа соҳалари каби йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати ходимларининг ҳам кундалик вазифасига айланган.

Айни пайтда ташмачиликни ўзига касб қилиб олган, шунинг орқасидан мўмай даромад топишга уринаётган кимсалар ҳамон учраб турибди. Улар фақат бугунги кун билан яшаш, келажакка очиқ кўз билан қарашга ўрганишмаган. Шу сабабли қонун-қоидаларни писанд қилмасликка, нима қилиб бўлса-да мўмай даромад топиш, турли қинғир йўлларни қидиришга интилишади. Бу борада гап ҳозирда жуда хафвли бўлган пиротехника буюмларини сақлаш, ишлаб чиқиш, ташиш, жўнатиш, фойдаланиш, ўтказиш билан шуғулланаётган шахслар ҳақида бормоқда. Келинг, шу ўринда мулоҳазаларни бироз тўхтатайликда, мисолларга мурожаат қилайлик.

ХАВФЛИ «ЎЙИНЧОҚ»ЛАР

Шу йилнинг 29 ноябрь куни Булунғур тумани ҳудудида жойлашган «Юқори нуқта» ЙПХ масканида Самарқанд вилояти ИИБ ЙҲХБ ЙПХБ 1-отряд командири ўринбосари, капитан З.Бозоров ҳамда шу отряд инспектори, катта сержант М.Жумаевлар томонидан «Тошкент–Самарқанд» йўналиши бўйлаб ҳаракатланиб келаётган Алишер Абдуллаев бошқарувидаги «Нексия» русумли автомашина тўхтатилиб, машинанинг юкхонаси текширилганда йўловчи, Жиззах шаҳрида яшовчи К. Турсунойга тегишли бўлган 770 дона қоғоз қутиларда жами 46200 дона чет элда ишлаб чиқарилган, ноқонуний олиб кетилаётган «Трения» номли пиротехника воситаси борлиги аниқланди.

Шу йил 30 ноябрь куни Наманган вилояти ИИБ ЙҲХБ ходимлари томонидан «Наманган» ЙПХ масканидан ўтаётган Ю. Қозимжон бошқарувидаги «Нексия» русумли автомобиль тўхтатилиб текширилганда йўловчи, Тошкент вилояти Ангрен шаҳрида яшовчи F. Ферузага тегишли, ҳеч қандай ҳужжатларсиз, умумий нархи 20 минг сўмлик «Трения» номли пиротехника воситаси олиб кетаётгани маълум бўлди.

Бундай мисолларни яна келтириш мумкин. Лекин гап мисолларда эмас. Балки фарзандларимиз ҳаётини муҳофаза қилиш, бу ишга масъулият билан ёндашишдадир. Чунки болалар хавфли «ўйинчоқ»ларни ўйнаб, жароҳат олиши ҳеч гап эмас. Шундай экан, келажак авлод саломатлигини ўйлаган ҳар бир киши пиротехника воситалари тарқалишининг олдини олишга масъул эканлигини унутмаслиги зарур.

Азизхон МУРОДОВ,
республика ИИВ ЙҲХББ инспектори,
лейтенант.

БАЙРАМ КРОССВОРДИ

Азиз муштарийлар! Ушбу кроссвордни ҳал қилиш учун маънолари қуйида таърифлаб берилган 25 та сўзни топиб, уларни шаклнинг тик қаторларига тартиб билан ёзиб чиқиш керак.

1. Қонунлар тўплами. 2. Таниқли бастакор, Ўзбекистон халқ артисти, «Диёримсан», «Тошкент пиёласи» каби қўшиқлар мусиқасининг муаллифи. 3. «Шоҳидамас, баргида» номли детектив қиссанинг муаллифи, ўзбек генерали. 4. Газеталардан бирининг номи. 5. «Оқ олтин». 6. Давлат бошлиғи. 7. Она юрт. 8. Ўзаро муносабатларни тартибга соладиган қонун-қоидалар, нормалар мажмуи. 9. Қимматбаҳо қоғоз. 10. Тошкент вилоятидаги шаҳарлардан бири. 11. Узумнинг ғужуми. 12. XIII аср охири, XIV аср бошларида Хоразмда яшаб ижод қилган ўзбек шоири. 13. Машҳур ҳинд киноактёри. 14. Пойтахтимиздаги стадион. 15. Мебель тури. 16. Мусиқа асари. 17. Катта уй, бино. 18. Айбланувчи ёки айбланувчи деб шубҳа қилинган шахснинг жиноят содир бўлган пайтда бошқа жойда бўлиш ҳолати. 19. Ҳурмат, эҳтиром. 20. Ноёб ҳайвонлар, ўсимлик ва дарахтларни сақлаш ва кўпайтириш учун ажратилган ер майдони. 21. Катта канал. 22. Ўриши ипак, арқоғи зардан тўқилган мато. 23. Давлатни идора этиш шакли. 24. Самарқанднинг марказий майдони. 25. Мамлакатимизнинг жанубидаги шаҳар.

Агар кроссворд шаклининг тик қаторларига ҳамма сўзлар тўғри топиб ёзилса, унда сиз қуюқ чизиқлар билан белгилаб қўйилган ўрта қаторда давлатимиз барча қонунларининг асоси ҳақидаги сўзларни ўқийсиз.

Тузувчи Ҳамидулла АБДУЛЛАЕВ, ИИВ фахрийси.

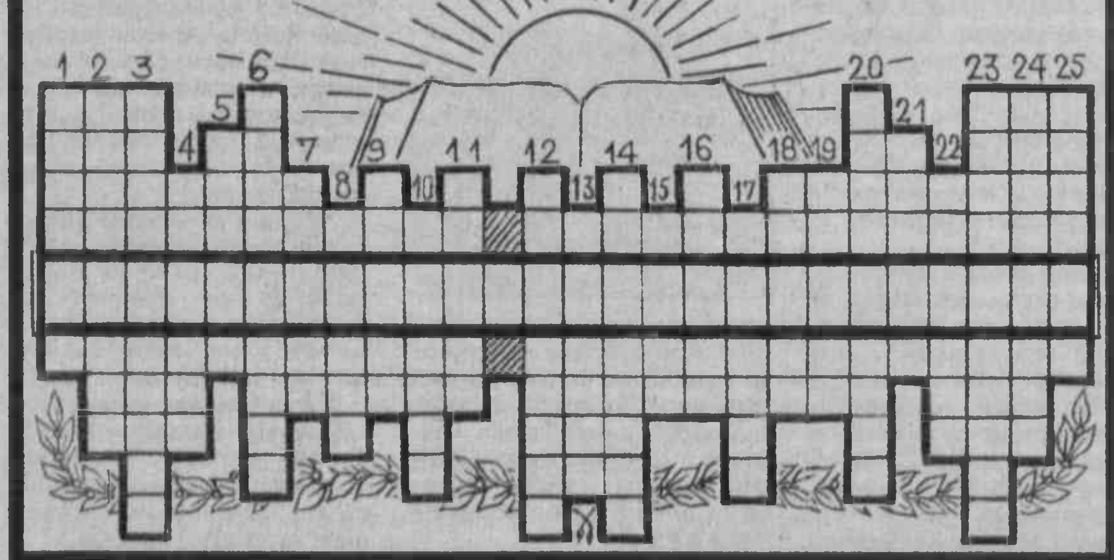

Дунёдан хабарлар

ГИЁҲВАНД МОДДАЛАР ЙЎҚ ҚИЛИНДИ

Мексиканинг гиёҳванд моддалар контрабандасига қарши кураш фаолияти билан шуғулланувчи махсус хизмати кейинги 4 йилда 10,9 миллиард долларлик гиёҳванд моддаларни мусодара этиб, йўқ қилган.

Мамлакат бош прокурори берган манбаларга асосланиб ИТАР-ТАСС ахборот агентлигининг маълум қилишича, кейинги пайтларда Мексика полицияси ва армия бўлинмалари мамлакатда иш олиб бораётган бир қатор «наркокартел»лар фаолиятига нуқта қўйди. Қуролли тўқнашувлар натижасида бир қанча «наркобарон» йўқ қилинди ёки ҳибсга олинди. Умуман, 4 йилда отишмалар чоғида 30 мингга яқин киши қурбон бўлган.

ГАИТИДА ТАРТИБСИЗЛИКЛАР

«France – Presse» ахборот агентлигининг хабарига кўра, Гаитида Президентлик сайловлари биринчи босқичи якунларидан норози бўлганлар томонидан уюштирилган тартибсизликлар оқибатида аэропорт вақтинча ёпиб қўйилган. Намойишчиларнинг полиция билан тўқнашуви чоғида тўрт нафар одам ҳалок бўлган. Айниқса, мамлакат пойтахти Порт-О-Пренседа вазият танг ҳолда. У ерда дўконлар талон-тарож қилиниб, айрим маъмурий биноларга ўт қўйилган.

Маълумотларда айтилишича, Президентликка номзоди кўрсатилган Мишель Мартелли сайлов якунларига кўра учинчи ўринни эгаллаб, кейинги босқичга қўйилмаган. Бундан унинг тарафдорлари қаттиқ норози бўлишган. Улар сайлов якунлари сохталаштирилган деган фикрни илгари суришмоқда.

МУКОФОТЛАР ЎҒИРЛАНДИ

Америкалик таниқли теннисчи Пит Сампраснинг фаолияти давомида қўлга киритган кўплаб кубоклари ўғирлаб кетилди, деб ёзади «Los Angeles Times» нашри. Спортчи жами 88 та мукофотидан айрилган. Теннисчи аввалига бу хабарга ишонмай, бойликлари сақланадиган жойда видеокамера ўрнатилгани ва бошқа хавфсизлик чоралари таъминланганини айтган. Бироқ ҳаммасини ўз кўзи билан кўргач, жиноятчилар тез орада топилиши ва қимматбаҳо буюмлари қайтарилишидан умидвор эканлигини билдирган.

ҚАМОҚХОНАДА ЁНҒИН

«France – Presse» ахборот агентлиги тарқатган хабарда айтилишича, Чилининг Сантьяго шаҳридаги «Сан – Мигель» қамоқхонасида юз берган ёнғин оқибатида 81 нафар маҳкум ҳалок бўлган, 200 нафари эса хавфсиз жойга кўчирилган. Ҳалок бўлганларнинг яқинлари

қамоқхона маъмурияти ҳамда ёнғин хавфсизлиги хизматини тезкор чора кўрмаганликда айблашмоқда.

ҲАРАКАТ ВАҚТИНЧА ТЎХТАТИЛДИ

Атлантика ва Тинч океанларини боғловчи Панама каналида кемалар ҳаракати тўхтатиб қўйилди. Бунга минтақада кузатилаётган кучли ёғингарчилик туфайли каналнинг баъзи жойларида сув сатҳи кескин даражада кўтарилгани сабаб бўлган.

Панама каналида кемалар қатнови шу пайтгача охирги бор 1989 йилда вақтинча тақиқлаб қўйилганди.

КЎҲНА ТУННЕЛЬ ТОПИЛДИ

Мехикодан 40 километр узоқликдаги Теотиуакан мажмуасида жойлашган Мексиканинг энг машҳур ёдгорликларидан бири «Қанотли илон» пирамидасидаги туннелда археологик тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Тадқиқот ацтеклар яшаган даврларни ўрганишга қаратилган бўлиб, туннелдаги топилмаларда улар сиғинган ёмғир ва момақалдироқ илоҳларига ҳурмат-эҳтиром акс этган.

Олимлар ер ости йўлида қадимий шаҳар қолдиқлари мавжуд бўлиши эҳтимоли борлигини тахмин қилишмоқда.

Интернет ва ОАВ хабарлари асосида тайёрланди.

ОБУНА – 2011 Ҳурматли ҳамкасблар!

Сизга маълумки, вазирлигимиз раҳбарияти томонидан Ўзбекистон Республикаси ИИВ нашрлари – **«Postda» «На посту»** газеталари ва **«Qalqon» – «Щит»** журналларининг сифати ҳамда мазмундорлигини оширишга, уларга обуна бўлишни юксак савияда ташкиллаштиришга алоҳида эътибор қаратиб келинмоқда.

2011 йилнинг биринчи ярми учун обуна мавсуми ниҳоясига етмоқда.

Обунани биринчилардан бўлиб якунлаганликлари учун **Самарқанд, Бухоро, Навоий, Андижон ва Тошкент** вилоят ИИБлари раҳбарияти ҳамда шахсий таркибига таҳририятимиз ижодий жамоаси номидан самимий миннатдорлик изҳор этамиз.

Тошкент шаҳар ИИББ, Транспорт ИИБ, Наманган, Жиззах, Сирдарё, Сурхондарё, Фарғона вилоят ИИБлари ҳам обунани якунлаш арафасида турибдилар.

Хоразм, Қашқадарё вилоят ИИБлари ва **Қорақалпоғистон Республикаси** ИИВ айни дамда обунани ташкиллаштиришда сўнгги ўринларда бўлсалар-да, тез кунларда пешқадамларга етиб олишларига ишонамиз.

Газета-журналларимиз ходимларимизнинг ҳуқуқий онги ва маданиятини оширишда муҳим аҳамият касб этишини, ҳуқуқий билим ва маданияти юксак ходимлар эса қонунбузарликка йўл қўймасдан хизмат вазифасини аъло даражада бажаришини асло унутманг!

«POSTDA», «НА ПОСТУ» – 13700 сўм.
«QALQON», «ЩИТ» – 19900 сўм.

Обунани уюшқоқлик билан ташкил этган энг фаол ҳамкорларимизни мукофотлар кутмоқда.

ИНДЕКСЛАРИМИЗ:
«Postda» 180 (366) «На посту» 169 (367)
«Qalqon» 970 (1083) «Щит» 971 (1084)

Обуна бўлишга шошилинг! Кечикиб, армонда қолманг!

МУНАЖЖИМЛАР БАШОРАТИ

ҚЎЙ.

Ҳафтанинг биринчи ярмида ўз манфаатларингизни ҳимоя қилиш бобида чинакам жанговар руҳга эга эканлигингизни намойиш этасиз. Ҳар қандай ишда аниқ натижага эришишга интиласиз. Ҳафтанинг иккинчи ярмида узоқ жойга мўлжалланган сафарингиз ёки саёҳатингиз амалга ошмай қолиши мумкин. Сирли воқеа-ҳодисаларга, руҳий камолот масалаларига қизиқишингиз ортади. Одоб-ахлоқ меъёрларига риоя этишни унутманг. Бировнинг кўнглига озор бериб қўйишдан эҳтиёт бўлинг.

СИГИР.

Дастлабки кунлар билим олишга зўр берасиз. Бу нафақат касб маҳоратингизни оширади, балки маънавий оламингизни ҳам бойитади. Бошқа мамлакатлар ва халқларнинг маданий анъаналари билан қизиқиб қоласиз. Кўнглингизда дунё кезиш, саёҳат қилиш истаги пайдо бўлади. Ҳафтанинг иккинчи ярмида айрим дўстларингиз ва ҳаммаслакларингиз билан баҳслашиб қолишингиз мумкин. Қизиққонлик қилиб, улар билан алоқани бутунлай узишга шошилманг.

ЭГИЗАКЛАР.

Шу кунларда хавф-хатарни писанд қилмайсиз. Кишининг мард, жасур бўлгани яхши, албатта. Аммо ўзингизни беҳуда ўтга-чўққа уриш яхши эмас. Шунинг учун эҳтиёткорликни қўлдан берманг. Турли жароҳатлар олишдан эҳтиёт бўлинг. Ҳафтанинг иккинчи ярмида ишхонада ва оилада айрим муаммоларни ҳал этишингизга тўғри келади. Оилавий маросим ва тадбирларни кейинроққа суриб турган маъқул. Нозик масалаларда бамаслаҳат иш тутинг.

ҚИСҚИЧБАҚА.

Ҳафта бошида шахсий ташаббус кўрсатишингиз қийин кечади. Бу борада ҳамкорингиз етакчилик қилади. Ўзингизга тааллуқли танқидий мулоҳазаларни ўйлаб кўриб, тўғри қабул қилинг. Оилавий муносабатларни яхшилаш учун хушмуомала ва мулоҳазали бўлинг. Ҳафтанинг иккинчи ярмида сизга масъулиятли вазифалар топширишади. Оилада ҳам масъулиятингиз ошади. Узоқда яшайдиган қариндошингиз сизникига меҳмон бўлиб келиши мумкин.

АРСЛОН.

Уйда саранжом-саришталикка катта эътибор берасиз. Ишхонангизда ҳам ўзингизга қўшимча қулайликлар яратиб оласиз. Шу кунларда шахсий гигиена масалаларига жуда эътиборли бўлиб қоласиз. Шамоллаб қолишдан эҳтиёт бўлинг. Ҳафтанинг иккинчи ярмида ижодий фаолиятингиз кучаяди, ўзингизни кўрсатгингиз келади. Аммо меъёрни билинг, акс ҳолда атрофингиздагилар сизни шуҳратпараст, кибрли деб ўйлашади.

БОШОҚ.

Ижодий юксалиш даврингиз келди. Шахсий муносабатларда қўполлик қилманг, ҳис-туйғуларингизни нафис ифода этинг. Фақат ўзингизнинг фикрингизни тўғри деб ҳисобламанг. Фарзанд тарбиясида талабчан бўлганингиз яхши. Аммо ортиқча танқид боланинг кўнглини чўктириб қўйиши мумкин. Ҳафтанинг иккинчи ярмида оилавий келишмовчиликларни бартараф этинг, ота-онангизнинг ҳолидан хабар олинг.

ТАРОЗИ.

Оилавий муносабатларда муросаи мадора, ўзаро ҳурмат ҳам зарурлигини унутманг. Шунда ҳаммаси яхши бўлади. Уйингизни таъмирлатаётган бўлсангиз, ташвишингиз кўпаяди. Ҳафтанинг иккинчи ярмида ахборот алмашинуви кучаяди. Аниқроғи, кўпроқ сиздан маълумот сўрашади. Кимдир сиздан ўз ғаразли мақсади йўлида фойдаланмоқчилигини сезиб қолсангиз, у билан мулоқотни бас қилинг. Сафарга чиқмай турганингиз маъқул.

ЧАЁН.

Ҳафтанинг биринчи ярми воқеаларга бой бўлади. Кўп вақтингиз сафарда ўтади. Интеллектуал фаолиятингиз кучаяди. Ўзингизни қизиқувчан, айни пайтда ҳар бир нарсага танқидий ёндашувчи шахс сифатида намоён этасиз. Шунинг учун бошқалардан ҳам шундай муносабатни кутинг. Ҳафтанинг иккинчи ярмида қимматбаҳо буюмлар харид қилишингиз мумкин. Ўзингиз ёқтирган одамларга яхшилик қилишга интиласиз.

ЁЙ.

Дастлабки кунлар моддий масалаларни тез ҳал этишга чоғланасиз. Шу сабабдан бўлса керак даромад келтирадиган ҳар қандай ишга киришиб кетаверасиз. Азбаройи серғайратлигингиз туфайли кўплаб моддий муаммоларни ҳал этасиз. Аммо баъзан оз-моз зарар кўришингиз ҳам мумкин. Ҳафтанинг иккинчи ярмида мустақил равишда қатъият билан қарорлар қабул қиласиз. Ушбу жараёнларда бошқаларнинг, айниқса, ота-онангизнинг, оила аъзоларингизнинг ҳам фикрини ҳисобга олинг.

ТОҒ ЭЧКИСИ.

Шу кунларда фақат ўз куч ва имкониятларингизга таяниб иш кўришингизга тўғри келади. Ҳозир хатти-ҳаракатларингизни таҳлил қилиб, хатоларингизни аниқлаш, тажрибангиздан сабоқ чиқариш учун қулай пайт. Ҳафтанинг иккинчи ярмида чарчаганингизни ҳис этасиз. Аммо хотиржам дам олишнинг имкони бўлмаса керак. Чунки дўстларингиз, танишларингиз сизга турли илтимослар билан тез-тез мурожаат этишади.

ҚОВҒА.

Тадқиқот ишлари билан шуғуллансангиз, ҳафтанинг биринчи ярми ниҳоятда самарали ўтади. Айниқса, психология йўналишида изланишлар олиб борувчилар ўзига хос кашфиётлар қилишади. Ҳафтанинг иккинчи ярмида сарф-харажатларингизни қисқартиришга ҳаракат қилинг. Кайф-сафога, кўнгилхушликларга кўп маблағ сарфламанг. Акс ҳолда кейинроқ ҳақиқатан ҳам зарур бўлган буюмни харид қилишга пулингиз етмай қолади.

БАЛИҚ.

Дастлабки кунлар зиммангиздаги вазифалар ҳажми ва масъулияти ошади, кўпчилик билан мулоқотда бўласиз. Янги танишлар орттирасиз. Келажак ҳақида кўп ўйлайсиз. Узоқ муддатга мўлжалланган режалар тузасиз. Дўстлар даврасида ўзига хос янги ғояларни ўртага ташлайсиз, бошқаларнинг ҳам таклифларини ҳисобга оласиз. Ҳафтанинг иккинчи ярмида обрў-эътиборли, нуфузли инсон билан учрашасиз.

ISSN 2010-5355
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI IIV BIRLASHGAN TAHRIRIYATI
MUASSIS: O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI ICHKI ISHLAR VAZIRLIGI

Bosh muharrir **Zikrillo NE'MATOV**
Bosh muharrir o'rinbosari – **Qobiljon SHOKIROV**
Mas'ul kotib – **Rahmatilla BERDIYEV**
Navbatchi – **Sadriddin SHAMSIDDINOV**
Sahifalovchi – **Zokir BOLTAYEV**
Matn ko'chiruvchi – **Gulnora SODIQOVA**

TELEFONLAR: 231-30-40; 231-33-88;
Faks: 232-05-51.
E-mail: urmvd@inbox.uz

Tahririyat hisob raqami 20210000700447980001, MFO 00421. «Ipak yo'li» aksiyadorlik innovatsion tijorat bankining Mirzo Ulug'bek bo'limi. INN 200637499.

Ko'chirib bosishda «Postda»dan olinganligini ko'rsatish shart. Qo'lyozmalar tahlil qilinmaydi va qaytarilmaydi.

«O'zbekiston» nashriyot-matbaa ijodiy uyi bosmaxonasida chop etildi. Korxona manzili: Alisher Navoiy ko'chasi 30-uy.

Gazeta haftaning shanba kunlari chiqadi.

Gazeta O'zbekiston Matbuot va Axborot agentligida 2007 yil 11 yanvarda 0120 raqam bilan ro'yxatga olingan. Buyurtma №J-675. Bosilish – ofset usulida. Hajmi – 4 bosma taboq. 63656 nusxada chop etildi. Obuna raqamlari: Yakka tartibda – 180. Tashkilotlar uchun – 366. Bosishga topshirish vaqti – 23.00. Bosishga topshirildi – 22.00.

MANZILIMIZ: 100029, Toshkent, Yunus Rajabiy ko'chasi, 1.